66

SAN-ANTONIO

Votați-l pe BERURIER !

Editura FORUM

San-Antonio

VOTAȚI-L PE BÉRURIER

Traducere de

Colecția San-Antonio, Nr. 66
Editura FORUM
București, 2001

Aviz Cititorilor

Un mare scriitor, al cărui nume îl vom trece sub tăcere ca să nu-l compromitem, a expediat recent o lungă epistolă comisarului San-Antonio.

Această scrisoare se termina prin fraza următoare:

„După treizeci de ani de Kafka, să fim și noi eliberați! Doresc din adâncul inimii ca seria dumneavoastră de San-Antonio să nu se oprească niciodată.”

Acestui scriitor anume îi este dedicat prezentul roman.

CAPITOLUL I

Zău așa, băieți, n-am nimic apriori împotriva vițelului. E foarte bine că vacile fac copii; e în natura lucrurilor! Numai că, să mănânci viței la toate mesele, viței timp de cincisprezece zile, viței prea mult sau prea puțin fiert, așa ceva poate deveni foarte bine un soi de calamitate, nu?

Vițel friptură, escalop, ciulama, rasol, ruladă de vițel, ajungi să nu-i mai suporți mirosul nici măcar când visezi urât!

Asta mă tot străduiesc eu să-i explic Féliciei, formidabila mea mămică, pe terasa hotelului Vechiul Donjon și Noua Primărie la un loc. Local renumit pentru curățenia lui, gentilețea patroanei, biliardul japonez de mare lux și racii care înoată (sunt vreo opt într-un bazin unde chiar înoată fără ca vreodată să vină cineva de la bucătărie să-i deranjeze), dar stabiliment în care nu le-aș recomanda vacilor să-și trimită progeniturile!

Mami și cu mine suntem în vacanță. Locușorul acesta ne-a fost recomandat de un văr al vecinului de alături care s-a nimerit să fie cumnatul birtașului. Ne-a ridicat în slăvi ținuta de excepție a localului, liniștea împrejurimilor, frumusețea locurilor.

Cum mandea avea nevoie de odihnă, ne-am lăsat duși cu vorba. Iată în ce fel am ajuns să mâncăm de cincisprezece zile vițel dimineața, vițel la prânz și vițel seara. Caraghioșii ăștia de prin partea locului au o fire tare nerăbdătoare! Nu mai așteaptă ca viteii să ajungă boi. Își irosesc avutul, ce mai calea-valea!

În privința liniștei, n-avem de ce ne plânge. În afara unui

pensionar, fost adjutant de jandarmerie, care sforăie în camera vecină, nu se aude nici un zgomot. Uneori, am impresia că vegetez într-o casă de odihnă cu pereții capitonați. Și pe deasupra, vremea nu-i tocmai bună. La plecare, totuși, eram optimiști fiindcă omulețul cu umbrelă din barometrul nostru rămânea prudent, ghemuit în cortul lui. În schimb, cuconița cu pălărie de soare, care anunță timp frumos, își etala farmecele în avanscenă. Niciodată nu se înșelase barometrul nostru, niciodată. Fiind elvețian, i-am acordat toată încrederea. Dar probabil că se naturalizase francez datorită faptului că locuia în vila noastră din Saint-Cloud, mai știi? Fapt este că surâsul promițător al tipei cu pălăria de soare ne-a incitat la plecare. Am înhățat-o pe Félicie de o aripă și am pornit la drum fără fluierul impiegatului de mișcare (eram cu mașina mea).

Și uite așa am poposit în Sfântul-Turluru-din-Deal. Nu te mai osteni să cauți pe hartă localitatea Sfântul-Turluru-din-Vale: nu există. Cum era un sătuc înșirat pe lungime, s-a făcut în locul lui o șosea națională, și tot ce-a mai rămas din el e un pisoar pe care foștii locuitori din Sfântul-Turluru-din-Vale, emigrați în Sfântul-Turluru-din-Deal, îl spoiesc cu var în fiecare an, plini de devotament și lângă care depun o jerbă de fiecare 14 Iulie!

În schimb, Sfântul-Turluru-din-Deal e un târg înfloritor. Dispune de un birou de poștă auxiliar, folosit și ca depozit de pâine și ziare și o băcănie-cafenea-tutungerie-croitorie de înaltă clasă. Magazinul acesta din urmă e împărțit în două. La stânga ușii, e cafeneaua-tutungerie, care posedă, vă rog frumos, un joc cu săgeți și de domino (un Las Vegas la scară redusă), iar la dreapta, băcănie-croitorie de lux. Aici se vinde sare grunjoasă, muștar, rochii de damă, pălării cloș (vai de capul lor), braselete cu dantelă în față, desuuri lubrice tricotate în întregime de mână și slipuri

atât de seducătoare că Paul-Emile Victor[1] și-ar cumpăra trei duzini de perechi în vederea unei viitoare expediții în regiunile arctice. Respectivul magazin are două firme.

La stânga „Trufandale autohtone” și la dreapta „Eleganța pariziană”. Ca să n-o mai lungim, vă dați seama că prin partea locului beneficiezi de distracții gârlă. Ne petrecem timpul jucând cărți, eu și mami. Uneori ni se alătură și alți viligiaturiști. Fiindcă hotelul Vechiul Donjon și Noua Primărie la un loc reunește o clientelă aleasă. Sezoniștii care vin prin aceste locuri sunt persoane de calitate. Printre ei se află: un fost perceptor de impozite și soția lui; un ex-adjutant de jandarmerie sforăitor, v-am mai pomenit de el; o domnișoară de optzeci și patru de ani, care cântă la armoniu duminica în biserică și o familie de nătângi de vreo cincizeci de ani, mezinii locului - după mine - englezi de origine și nu fac din asta nici un secret.

— Te plictisești, nu-i așa, fiule? mă întreabă cu blândețe Félicie.

Fapt surprinzător: de treizeci de minute a apărut soarele și toți locatarii hotelului au dat năvală pe terasă, mai puțin cei doi englezi care fac nazuri când văd că se oprește ploaia.

— Tu nu? îi răspund.

— Cu tine nu mă plictisesc niciodată, mă asigură mami.

Scumpa de ea! Ai putea s-o pui timp de zece ani pe un furnicar și ar fi fericită dacă m-ar vedea tot timpul. Se lasă un moment de tăcere.

— Știi ce ar trebui să facem, mami? Să ne petrecem ultima săptămână de concediu pe Coasta de Azur. Ne facem valizele și mâine dimineață te trezești cu Mediterana dinaintea ochilor.

---

[1] *Paul-Emile Victor* (1907) - explorator francez al regiunilor polare. (n. tr.).

— Cum vrei tu, fiule.

Știu bine că ea ar dori să rămână aici. Atmosfera din Vechiul Donjon e pe placul ei, draga de Félicie. E împreună cu oameni de vârsta ei, și pe urmă suntem mereu împreună. Și batem cărțile și iar batem cărțile! Ne distrăm cumpărând mici cadouri de la Eleganța pariziană, unde se mai vând și frivolități. Am strâns de pe acum două funduri din lemn de brad, patru portchei, un toc prin care poți vedea primăria, vechiul donjon, moara și biserica din Sfântu-Turluru, șase cravate dintre care cea mai frumoasă reprezintă un cap de cal pe un fond de boabe roșii de fasole.

Trec printr-o clipă de nehotărâre. Mă simt împărțit între plictisul meu care frizează de acum neurastenia și dorința de a-i face plăcere mamei. Pe urmă, îmi spun că, din moment ce vom fi mereu împreună, fericirea ei rămâne intactă și puțin soare pe terasa de la Tétou n-ar arăta rău deloc în tabloul de vacanță.

Cu vara asta nenorocită ne-am bronzat ca niște comprimate de aspirină. Doar fostul perceptor mai e cât de cât, fiindcă tocmai a făcut o gălbinare.

— Ce zici, mami, o pornim la drum?

— O pornim! face ea, străduindu-se să pară bucuroasă

Pufnește puțin, ceea ce pentru mami e un semn de îngrijorare.

— Și ce-o să spună doamna Rigodin?

Patroana hotelului.

— Am să-i explic eu că am primit un telefon de la Paris și am fost rechemat. Să nu-ți faci probleme. Dacă o să facă prea mare tărăboi am s-o recompensez cu o sumă de bani.

Liniștită, mami urcă în camerele noastre să pregătească geamantanele. Cât despre mine, eu m-am decis s-o atac pe patroană. E o femeie zdravănă, al cărui piept seamănă cu doi bostani într-un sac. Îl etalează deasupra casieriei sau îl cară după ea cabrându-se ca să nu fie trasă în jos.

Când mă prezint, tocmai făcea o adunare lungă cât un sul de hârtie igienică. Bărbatu-său, maestru bucătar, e alături de ea și o supraveghează. Mă feresc să-i tulbur în această clipă decisivă și mă instalez într-un colț din sala de mese. Chelnerița e ocupată să lustruiască un obiect de artă din ipsos, reprezentând un câine mare lup cu limba atârnând. Asta-i decorația numărul unu a bufetului.

Servanta e și mai urâtă decât obiectul de artă. O roșcovană spălăcită, cu un păr bățos. E bătrână, șteарsă și mărginită. Pe cuvântul meu, nu-s deloc răsfățat. Uite că au trecut cincisprezece zile de când amicul dumneavoastră e la post și rugăciuni, dragii mei.

Începe să fie un pic cam prea mult! N-am eu obiceiul s-o fac pe ascetul! Nu dispun de o suficientă autonomie ca să-mi pot permite o abstinență atât de prelungită.

În starea în care mă aflu, ar fi riscant să mi se încredințeze paza unei turme de capre! Aș putea să-mi asum mai multe responsabilități decât ciobanul!

Servitoarea se apleacă să ridice un bold (a citit viața familiei Rothschil în „Constellacion”). Biata ei crupă colțuroasă mă lasă indiferent. Dar imaginația mea delirantă creează altele, mai rotunde, mai apetisante, mai fascinante.

— La ce te gândești, amigo?

Mă căptușesc cu o labă grea în spinare mai mai să-mi pulverizeze clavicula.

Mă întorc și-l descopăr pe adjutantul în retragere. E chel, rotofei, cu niște mustăți de pisică, un nas ca un cioc de rață și niște ochi mici asemeni unor nasturi de botine. E un om vesel din fire. Semn particular: nu graseiază.

— Mă gândesc și eu prea mult la ce nu trebuie, îi spun.

Sprâncenele i se apropie. Deși e chel, are totuși fruntea îngustă. Patruzeci de ani de chipiu i-au tăiat o dată pentru totdeauna tărtăcuța. Sprâncenele lui se aseamănă cu o vizieră.

— Eu nu stau bine cu vezica, mă asigură el. Fiecare din noi are câte ceva.

Pune mâna pe un ziar aruncat prin apropiere și-i citește titlurile.

— Nimic nou în legătură cu asasinarea candidatului la deputăție din Bellecombe-sur-Moulx, observă el cu scepticism.

Nu-i răspund. Decelez în glasul lui un nu știu ce acerb și provocator. Știe cine sunt și n-a făcut nici un secret din faptul că noii polițiști sunt socotiți de el niște „târâie brâu”. Presimt, așadar, noi sarcasme și mă pregătesc să le fac față.

— Pe vremea mea, afirmă el, un caz de genul ăsta era elucidat în aceeași zi.

— Serios?

— Păi, ia să vedem! Candidatul ăsta avea niște dușmani. Ușor să fie demascați. Un interogatoriu purtat așa cum se cuvine și mi ți-i pun pe tavă pe făptași.

— Dușmanii unui om politic nu sunt niște dușmani obișnuiți, obiectez eu.

— Adică?

— Ei nu cunosc obligatoriu victima. Acționează din convingeri și nu dintr-un resentiment personal.

— Basme! îmi răspunde insolent ex-adjutantul.

Și trage concluzia:

— De remarcat că e vorba de un candidat de extremă-stângă. Nici o pagubă. Ușor de înțeles că poliția trage de timp!

Năucit, mă uit după el cum pleacă și pun mâna pe ziar. E o foaie locală: „Gândirea Bellcombaisă”, fiindcă Bellecombe-sur-Moulx, subprefectura Seine-et-Eure (cred că toată lumea o știe, nu?) se află la patru kilometri de Sfântu-Turluru.

Au loc acolo alegeri parțiale, din cauza decesului unui deputat. Săptămâna trecută, candidatul comunist a fost

ucis la domiciliul lui de trei focuri de revolver trase de aproape. Crimă politică. Poliția s-a ocupat de caz cu multe precauții și până acum fără rezultate.

Îi înțeleg pe colegii mei. Pe terenurile minate nimănui nu-i convine să-și bage nasul.

Las ziarul și mă apropii de cuplul hotelier în momentul în care dama anunță rezultatul adunării: 60.543,60.

E un număr care atrage după sine un altul. Acesta din urmă are forța să-i scufunde pe cei doi hotelieri, care dau cearșafuri cu chirie, într-un abis de reflecții.

— Doriți ceva? se interesează totuși dama.

Îi arăt adunarea.

— Pe a mea, fac eu.

Vorba mea de duh o depășește. Crede că-i arăt stiloul și-mi răspunde cu un surâs binevoitor.

— Sunt sigură că vă înșelați, domnule comisar, nu-i stiloul dumneavoastră, e al meu.

Mă pregătesc s-o lămuresc cum stau lucrurile, când factorul intră val-vârtej în stabiliment. Un factor cum nu mai găsești altul. E înalt, cu niște țoale pe el din doc care flutură în jurul membrelor lui noduroase și un nas de podgorean la sfârșit de carieră.

— Ați aflat noutatea? strigă el cu un glas șuierător, fiindcă și-a pierdut recent proteza într-un pahar de Cinzano.

— Nu! răspund în cor negustorii de cartofi prăjiți.

— Ne-au mai omorât unul!

— Un ce? se informează într-un glas cei doi socotitori.

— Un candidat la deputăție, ce naiba...

Interesat, mă apropii.

— Vreți să spuneți că a mai fost răpus un candidat comunist ca și cel dinaintea lui? susur eu.

Factorul își ridică viziera chipiului, ceea ce-l face să semene pe dată cu un desen de Aldebert.

— Nu pe cel comunist, de data asta e unul din partidul

U.N.R.[2]

Asta-i culmea, fraților, simt că iau foc! Să asistăm, oare, la o vendeta de mare anvergură?

— Cum s-a întâmplat? vreau eu să aflu.

Factorul trage cu ochiul spre tejgheaua pustie. Birtașul, pricepând ce vrea să zică această privire îi toarnă un pahar de vin roșu pe care poștașul îl dă pe gât în mai puțin timp decât le-ar trebui funcționarelor de la poștă să lipească efigia celei de-a cincea Republici pe un plic.

— S-a petrecut la fel ca și cu Marasme!

— Cine-i Marasme ăsta?

— Cum nu știți, tipul de pe vremea Revoluției pe care numita Charlotte l-a tăiat în baie?

— Aaa, vreți să spuneți Marat?

Individul își clatină chipiul.

— Poate că la Paris s-o fi numind așa, dar pe aici, în școlile noastre, i se zice Marasme!

— Candidatul a fost înjunghiat în baie?

— Da. Nevastă-sa l-a găsit în cadă, sângerând grozav. I-a fost tăiată carotida cu un brici: chiar briciul lui!

— Dacă s-ar fi bărbierit cu o mașină electrică nu i s-ar fi întâmplat una ca asta, nu mă pot eu împiedica să nu constat.

Dar butada mea nu face pe nimeni să zâmbească. Dimpotrivă, mi se aruncă priviri ultragiate. Îmi dreg glasul.

— Era singur în casă când s-au întâmplat toate astea?

— Nicidecum! Era nevasta lui, maică-sa, femeie bătrână, bona, cei doi copii, câinele de vânătoare și doi guguștiuci în colivie.

— Și nimeni n-a auzit nimic?

— Nimeni.

— Nu cumva o fi vorba de un suicid?

---

[2] U.N.R. sau U.D.R. - formație politică franceză: Uniunea pentru Noua Republică. (n. tr.).

— Potrivit primelor constatări ale poliției, s-ar părea că nu!

Mă scarpin în cap. În clipa asta, mami coboară scara ducând cu ea valijoara din piele de crocodil în care ține bijuteriile noastre.

— Ai anunțat-o, fiule? mă întrebă în șoaptă.

Clatin din cap.

— A intervenit ceva, mami, nu mai plecăm.

Nu-i deloc contrariată, Félicie a mea. A hotărât o dată pentru totdeauna că tot ce iese din gura mea e literă de evanghelie! Totuși, nu se poate împiedica să nu articuleze:

— Aha! bun... Dar... Care-i cauza?

— A fost ucis un nou candidat din Bellecombe. Mi se pare pasionant.

Îi aplic un pupic de zile mari.

— Am să dau o raită pe la copoiul din Bellecombe, mami. Dacă din întâmplare întârzii la cină, așează-te la masă fără mine.

Își oprește un oftat și se uită după mine cum plec cu o privire plină de îngăduință și de iertare.

Mă duc să-mi scot mașina din garajul unde se prăfuiește între o camionetă pentru livrări de mărfuri și un tractor ruginit. Fac o serie de manevre ca să pot ieși, dar chiar în momentul în care apar în curtea interioară a hotelului, domnul Morbleut, ex-adjutantul de jandarmerie, îmi barează drumul cu brațele în cruce.

— Mergi la Bellecombe?

— Da.

— Te-ar deranja dacă m-ai lua și pe mine? Ai aflat ce s-a întâmplat? Un al doilea candidat la alegeri a zbârcit-o.

— Nu-i cu putință! fac eu deschizându-i ușa.

CAPITOLUL II

Comisariatul din Bellecombe e un stup, vă spun eu. Te-ai crede în Galeriile Lafayette în momentul vânzărilor cu reduceri. E plin de agenți de poliție mobili, agenți de poliție imobili, gardieni de pace, gardieni de război, polițiști în civil, civili în uniformă, colegi din localitate și tipi de la Siguranță. Ca să nu vă mai spun de ziariștii sosiți ca mușteleon un rest de friptură. O groază de lume se foiește. Strigă! Vociferează! Scoate fum! Se interpelează! Se interpolează! În timp ce eu îmi parchez șareta, ex-adjutantul Morbleut, mereu în acțiune, intră vijelios în comisariat ca un maior din armata Indiilor în fruntea regimentului. Doi C.R.S.[3] în E.F.[4] cărora li s-a făcut B.C.G.[5] îl înhață de guler.

— Hei, încotro?

Morbleut se prezintă. Fostul lui grad nu-i impresionează câtuși de puțin pe cei doi.

— Circulați! tună ei.

— Să mi se zică mie una ca asta! sare în sus Morbleut. Sunt convins, băieți, că pot să aduc un prețios concurs și eu...

Își câștigă dreptul la o lovitură de copită în hangarul pentru termometru. Atunci îmi fac și eu apariția cu legitimația în mână.

— Domnul e cu mine! le spun eu.

Beneficiem imediat de o serie de saluturi militare.

---

[3] C.R.S. - membru a! unei Companii Republicane de Securitate. (n. tr.).

[4] E.F. - Exercițiul funcțiunii.

[5] B.C.G. - Vaccinul Calmette și Guérin împotriva tuberculozei. (n. tr.).

Furios, Morbleut își scutură de praf fundul atletic luându-i la trei păzește pe cei doi C.R.S.

Un superior întreabă ce se întâmplă.

Membrii C.R.S. răspund că lucrurile s-au lămurit; șeful zice „O.K.”. Intrăm. Sticleții din Paris se uită la mine stupefiați, apoi unii la alții prostiți. În sfârșit, comisarul principal Tâmpuroșu (numit anul trecut în locul lui Tampuverde, fără ca superiorul lui să bage de seamă, fiind daltonist) vine în grabă spre mine.

— Ia te uită, de unde mi-ai apărut, Făt-Frumos! Te-au trimis și pe tine să anchetezi cazul?

— Oficios, îi răspund.

În fond nu-i decât o minciună pe jumătate. Frații se strâmbă.

— Atunci, nu ne mai rămâne decât să mergem la pescuit, glumește acru unul dintre ei, s-ar părea că sunt păstrăvi în zonă.

Măgulitor, dar proasta dispoziție abia dacă-i deghizată. Am impresia că, dacă mă lansez pe cont propriu în această afacere, bețele în roate au să plouă cu găleata.

Adopt un ton lejer.

— N-are rost să ne facem probleme; e vorba doar de un simplu tur de orizont pe care Bătrânu, curios ca o nevăstuică, mi-a cerut să-l efectuez. Vreo noutate în legătură cu cele două crime?

— Zero și Infinit! mă asigură Tâmpuroșu. Ah! Dar suntem abia la început. În genul ăsta de situații ideile preconcepute își rup gâtul!

— Mergem să bem un pahar? propun eu. Dau de băut la toată lumea, valoroși confrați!

Asta îi destinde un pic și mergem cu toții la cafeneaua din Piața Mare care se află pe o ulicioară din vecinătate. Scotch pentru toată lumea. Adjutantul Morbleu, aici de față, de la al doilea gât începe să împuie capul asistenței.

— În cazul ăsta totul e simplu ca bună ziua, tinerii mei

prieteni, rostește el. Localitatea trebuie pusă în stare de asediu. Luați la bumbăcit toți locuitorii, casă după casă, fără a fi iertați nici copiii și nici bătrânii, până ce unul dintre ei o să mărturisească. Vă garantez eu că în felul ăsta veți obține un rezultat rapid! Haideți, domnilor, e în joc prestigiul poliției franceze. Trebuie să demonstrăm poporului că cei care au avut curajul să devină edilii noștri nu pot fi uciși fără ca asasinii să-și primească pedeapsa.

— Cine e bătrânul ăsta tâmpit? întreabă un inspector arătându-l pe Morbleut.

Ex-adjutantul face spume. Încerc să-l calmez.

— O relație de vacanță, mă scuz eu pe lângă colegii mei. Suntem în aceeași pensiune din vecinătate.

— Și el îi ține locul lui Bérurier în mod discret, până una alta?

— Cam așa ceva.

Tâmpuroșu mă trage de mânecă.

— Ia ascultă, intervenția ta oficioasă nu-i cumva de ordin pur privat, așa ca din întâmplare?

— Ți-a șoptit degetul tău mic, nu-i așa? recunosc eu. Tu știi că sunt ca un câine de vânătoare: cum apare un mister pe undeva, nu mai sunt în stare să mă abțin.

— Aaa, bun! oftează comisarul principal. În cazul ăsta, băiete, n-ai decât să scotocești în voie, dar dacă afli ceva nou, adu-mi și mie la cunoștință! Nu-mi displace deloc să beneficiez de colaborarea ta ocultă.

I-a revenit buna dispoziție lui Tâmpuroșu! Are de gând, fără să fie deloc contrariat, să se folosească de celulele mele cenușii.

— Acum, rezumă-mi și mie cum stau lucrurile, îl întreb.

Ne tragem la un capăt de masă și îmi face o succintă prezentare a situației.

— Acum exact șapte zile, în ajunul unei reuniuni publice, deputatul comunist, contele Gaétan de Martillet-Fauceau a fost sculat din pat de zbârnâitul telefonului. S-a ridicat ca

să răspundă. Valetul, ocupat cu treburile lui matinale, l-a auzit spunând „Alo”. Apoi i-au ajuns la urechi mai multe focuri de armă pe care le-a luat drept zgomotul tobei de eșapament a vreunui camion. Douăzeci de minute mai târziu, îi aducea stăpânului micul dejun. Mic dejun substanțial, fiindcă domnul conte era un mâncău: caviar, somon afumat, pui în aspic, dulceață de trandafiri, totul udat cu o jumătate de sticlă de vin sec. I-a scăpat tava din mână când l-a descoperit pe Martillet-Fauceau zăcând într-o baltă de sânge, cu mâna dreaptă crispată încă pe receptor. Se căptușise cu trei gloanțe în dulapul lui cu brânză de Gruyère. Toate îi atinseseră inima. Focurile de armă au fost trase de la mai puțin de cincizeci de centimetri de victimă, ceea ce dovedește, fără putință de tăgadă, că asasinul se afla în încăpere. Dar nu s-au descoperit nici urme, nici amprente. Nimeni n-a văzut vreun personaj suspect prin împrejurimi. Bănuielile s-au îndreptat asupra valetului, numai că el se afla împreună cu bucătăreasa când s-au produs împușcăturile.

În privința celei de-a doua crime, din dimineața asta, n-a făcut decât să-mi repete ceea ce aflasem de pe acum de la factorul din Sfântu-Turluru. Georges Monféal, candidatul U.N.R. se culcase târziu după o reuniune contradictorie organizată în sala de reuniuni contradictorii din Bellecombe-sur-Moulx. Participase cam o duzină de persoane printre care: soția lui, mama, socrul, fiul, grădinarul, spălătoreasa, un amic din copilărie, tehnicianul însărcinat cu sonorizarea, servitoarea, un Niță contra afon și grosul publicului. A doua zi dimineață, Monféal se sculase devreme și scrisese textul pentru șase anunțuri electorale și pentru un discurs. După care, s-a dus să facă o baie, în timp ce familia lui foșcăia în jurul său. O oră mai târziu, soția, văzând că nu mai apare, i-a bătut la ușă. Apoi a intrat și a leșinat la vederea oribilului spectacol.

— Prin urmare, ușa de la camera de baie nu fusese

încuiată din interior? mă mir eu.

— Nu, încuietoarea fusese blocată de mai multe săptămâni.

— Și nimeni n-a văzut pe nimeni intrând în casă?

— Nu. Of! nu-i o treabă simplă, dragul meu San-A.!

— Ți-ai făcut o părere în legătură cu aceste asasinate?

— Vreun dement, fără nici o îndoială. E pe aici prin localitate un țicnit pe care politica îl scoate din papuci.

— Au mai rămas candidați în cursă?

— Partidul Independent are întotdeauna pe cineva gata pregătit.

— Bietul eligibil trebuie să stea ascuns sub o umbrelă! articulez eu în surdină.

— Ce vorbești! Reține că protecția lui e asigurată din capul locului. Am repartizat pe lângă el trei gărzi de corp care nu-l părăsesc nici un pas.

Îmi scarpin nasul. Frații au repetat consumația în mai multe reprize și acum tonul s-a ridicat cu o octavă și două gustărici. Moș Morbleut continuă să facă risipă de sfaturi pertinente pentru „tinereii” din Poliția modernă.

— Trebuie tunse toate femeile din regiune ca să le faceți să vorbească! afirmă el. Țin la părul lor, afurisitele!

Își mângâie țeasta la fel de netedă ca o măslină și reia:

— Cât despre bărbați, cunosc două metode: pumnii pentru cei timizi, și lampa de sudură pentru cei încăpățânați! Să începeți cu primarele, ca să dați exemplu. Pe urmă să-i luați la rând pe cei din consiliul municipal și pe notabilități. Toată lumea! E nevoie de mână de lucru, recunosc, dar merită deranjul unor efective sporite.

Ceilalți au dat-o pe glumă și-l întreabă dacă ar accepta să le ofere prețioasa lui colaborare.

— Se înțelege de la sine, afirmă sus și tare Morbleut. Am să mă ocup de cei mai dați dracului! Cu un aparat de sudură mi ți-i iau la întrebări în pachete de câte zece!

Îl las cu divagațiile lui și reiau interviul cu Tonturoșu.

— Ca să revenim la primul, cine i-a telefonat în momentul dramei?

Ridică din sprâncene..

— Nu știu. Când servitorul a găsit corpul, convorbirea era întreruptă.

— Și ai încercat să afli de unde provenea?

— Eu... Adică, lasă că ne ocupăm noi!

Se vede limpede ca un bloc cu douăsprezece etaje, că nu l-a preocupat această problemă.

— În primul caz, a fost găsită arma crimei?

— E vorba de un revolver care-i aparținea contelui. Se afla lângă el.

— Ideea suicidului este exclusă?

— Nu numaidecât, atât doar că e greu de conceput ca un tip să-și tragă trei gloanțe drept în inimă. De la primul ar fi căzut și ar fi scăpat revolverul!

— Rămâne de văzut. Ar trebui interogat un medic legist și un armurier. Odată indexul crispat pe trăgaci, pot porni mai multe gloanțe mai înainte ca brațul să cadă.

— Uiți că domnul conte nu era stângaci, iar în momentul morții ținea receptorul telefonului în mâna dreaptă.

Acest ultim argument mă convinge.

— De acord, fiule, e o crimă. Ești sigur că slugile din casă nu-s suspecte?

— Doi boșorogi în serviciul familiei de mai bine de patruzeci de ani? Glumești! Ei l-au crescut pe Guétan, și plângeau de parcă fusese ucis propriul lor fiu!

Mă ridic.

— Îmi permiți să dau o raită pe la fața locului?

— Cu o condiție!

— Te ascult, chipeșul meu Tâmpuroșu!

— Neică beneficiază în exclusivitate de rezultatele observațiilor tale. Sunt de acord să mănânci din farfuria mea, San-A., dar cu condiția să speli tu vasele!

Îi promit și o șterg în vârful picioarelor ca să nu mă

zărească Morbleut.

CAPITOLUL III

Contele Gaétan de Martillet-Fauceau, nobilul candidat comunist din Bellecombe-sur-Moulx, locuia într-un conac din secolul al XVIII-lea, ridicat în fundul unei curți frumoase pe mijlocul căreia clipocește un jet de apă prostatic într-o fântână acoperită de mușchi. Pe ziduri se cațără o viță mai mult sau mai puțin sălbatică, un cedru din Liban dinaintea peronului și statui ale Dianei te contemplă cu un aer pișicher, mângâind gâtul căprioarelor.

Peronul are scări care evoluează din două direcții, cea ce explică opiniile avansate ale defunctului. Brutalizez instrumentul de bătut în ușă, reprezentând mai exact un ciocan (sculptat de un artizan din pasul Faucille), și aceasta se deschide. Dau ochii cu un bonz bătrân, cu fața cenușie, numai zbârcituri, răvășită de durere. Seamănă cu o știucă fără dinți, o bună cunoștință a mea. Fusese naturalizată într-un restaurant care a avut, pentru un timp, privilegiul de a mă alimenta. Are același cap bătând în verde, aceeași ochi sticloși și aceleași nări scobite. Tipul ăsta, când are să dea ortul popii, n-o să-i trebuiască prea mult să se deghizeze în cap de mort. Bucuriile cărnii n-au reprezentat niciodată fieful lui, fiind la fel de descărnat ca o roată de bicicletă fără pneu.

— Ce doriți, domnule? articulează aceste trei sferturi de secol de bune și loiale servicii.

Îi prezint frumoasa mea legitimație cu tricolorul în diagonală pusă la dispoziția mea de guvernul francez în scopul de a câștiga încrederea mulțimilor. Asta mă

scutește să mai dau din gură. Valetul se crede obligat să izbucnească în hohote de plâns.

— Condu-mă la locul dramei, îi cer eu autoritar.

Își clatină bietul cap deasupra căruia vegetează un mucegai cenușiu. Și pornim să străbatem un hol unde o armură stă de o veșnicie în picioare sprijinită într-o halebardă.

Casa miroase a blazon bătrân mâncat de molii. Se amestecă duhori de pipi de pisică, de supă de varză și de hârtie umedă. Dalele sunt săpate de atâta frecare. Și balustrada la fel. Bătrânul valet mă pilotează până într-o bibliotecă garnisită cu exemplare de cărți rare și portrete de strămoși. Privesc acele pânze interesat. Servitorul face prezentările:

— Acest gentilom cu coleretă este unul dintre stră-străbunicii Domnului conte. Cel cu jabou este străbunicul, un prieten al lui Montgolfier care a inventat tirbușonul cu spirala inversată.

— Și domnul cu bărbiță? mă interesez eu.

— E Lenin, mă lămurește servitorul.

— Așa-i, chiar mi se părea că-l mai văzusem pe undeva. Bun, explică-mi cum s-au petrecut lucrurile.

Trebuie că și-a pus versiunea la punct, fiindcă mi-o recită cum îți recită *Cidul* un june prim de la Comedia Franceză.

— Pe Domnul îl durea un picior și urca cu greu scările, iată pentru ce și-a amenajat dormitorul în micul fumoar de lângă bibliotecă.

În ziua crimei...

Un scurt hohot de plâns, asemeni zgomotului făcut de un grilaj ruginit pe care-l închizi cu greu.

— În ziua crimei, reia mumia cu dungi, în timp ce eu pregăteam micul dejun, am auzit soneria telefonului. A zbârnâit de două sau trei ori, apoi Domnul a ridicat receptorul și l-am auzit spunând „Alo!”, fiindcă Domnul, ca

un autentic tribun ce era, vorbea tare și răspicat.

— Și pe urmă?

— S-au auzit atunci niște detonări înăbușite; zău așa, mi s-a părut că ele veneau din exterior. Automobilele fac uneori zgomote ca acestea.

— Și mai departe?

— Am pregătit tava și m-am dus direct în dormitorul Domnului. Am bătut la ușă, dar el nu mi-a răspuns. Mi-am permis să intru. Camera de dormit era goală, în schimb ușa care dă spre bibliotecă era deschisă. Am înaintat într-acolo și am văzut...

De data asta, plânsul lui te duce cu gândul la strănutul unui cal bătrân cu guturai.

— Și ce-ai văzut?

— Domnul conte zăcea pe covorul de acolo. În dreptul biroului. Era plin de sânge și ținea în mână telefonul. Soclul acestuia căzuse de pe birou și se afla lângă el! Domnul conte avea ochii larg deschiși și părea că se uită la mine.

Își acoperă biata mutră de pește uscat.

— Cât timp am să mai trăiesc, am să am dinaintea ochilor acest spectacol cumplit.

— Și ușa care dă spre hol?

— Închisă.

— Ar fi putut să fugă cineva pe acolo?

— Natural. Fiindcă noi eram în bucătărie, Maryse și cu mine... Atât doar că holul dădea spre curte, și în curte se afla grădinarul care tăia trandafirii.

Încuviințez.

— Care ar mai fi alte ieșiri posibile?

— Cea din oficiu, dar acolo ne aflam noi!

— Ce-ai făcut după ce ți-ai găsit stăpânul?

— Am dat fuga la fereastră și l-am strigat pe grădinar. I-am zis să-l caute pe doctor de urgență!

— De ce nu i-ai telefonat chiar dumneata?

— Pentru că telefonul era plin de sânge... Pentru că Domnul ținea receptorul strâns între bietele lui degete... Și pe urmă, doctorul Fumelard, care era un prieten al Domnului conte, locuiește de cealaltă parte a străzii...

— Și pe urmă, ce-ai mai făcut?

— M-am dus la bucătărie s-o anunț și pe Maryse.

— Trecând prin hol?

— Da.

— Și n-ai văzut nimic?

— Nimic!

Ies în hol și cercetez locurile cu atenție.

— De fapt, putem presupune că, după ce a tras, asasinul a trecut în hol și a urcat pe scări. Putea să fugă în timp ce te întorceai în bucătărie, iar grădinarul era plecat să-l caute pe doctor, nu?

— Bineînțeles, admite valetul de pică, numai că...

— Numai că ce?

— Grădinarul, când i-am spus că se trăseseră focuri de armă asupra Domnului, s-a pus pe urlat și a ridicat în sus tot cartierul. Nici n-apucase să traverseze strada că lumea și începuse să se îngrămădească...

Pufăi nemulțumit. Acest asasin fantomă, nu-mi spune nimic care să merite atenție. Părerea mea, băieți, e că ne-am crede într-un roman de Agatha Christie, nu? Asasinatul Domnului conte în bibliotecă, valetul ăsta boșorog, grădinarul care tăia trandafiri, bucătăreasa bătrână în oficiu și absența oricărei mărturii, e cam în stilul ilustrei mele consurori. Dacă vreodată ar buchirisi această remarcabilă operă ar fi în stare să creadă că-i impietez gloria. Și așa ceva nu intră în obiceiurile mele. Cu alte cuvinte, realitatea depășește aflicțiunea, cum zicea unul.

— Aș putea să stau de vorbă cu Maryse?

— Bineînțeles! Să mă duc după ea?

— Nu, te urmez eu în oficiu.

Mă iau după el printr-un culoar mucegăit cu tencuiala

umflată. Ne prezentăm într-o bucătărie doar cu puțin mai mică decât Place de la Concorde. La o masă de refectoriu, o femeie infinit de bătrână curăță trei napi viermănoși.

— Mămico, i se adresează servitorul, dumnealui e polițist.

— E vorba de mama dumitale? mă sufoc eu privindu-l pe moș.

— Da, face acesta. A intrat în serviciul bunicului Domnului conte, sub regele Charles X. Îi mai spun Maryse, fiindcă nu se cuvine ca un valet s-o numească pe bucătăreasă mămică.

Mă înclin în fața acelei femei bătrâne. E mare cât o alună.

— Ce nenorocire că a fost ucis băiețașul ăsta, clipocește ea cu o voce care aduce cu zgomotul apei pătrunse în cizme.

— De fapt, ce vârstă avea contele, mă informez eu.

— Șaizeci și doi de ani, îmi răspunde servitorul.

— Ce-ai făcut după ce ți-ai anunțat mama?

— Ne-am întors la fața locului...

— Unde-i ușa oficiului?

Mi-o arată. Are geamuri în partea de sus. O deschid și constat că dă într-o ulicioară ca de pe vremuri. Un dogar muncește dinaintea porții.

— El a fost întrebat? vreau eu să aflu arătând spre meșteşugar.

— Da, răspunde valetul.

— Şi nu a văzut pe nimeni ieșind?

— Pe nimeni. Totuși, se afla acolo unde-i și acum.

Dintr-un foc, misterul se îngroașă ca o cremă de vanilie pe cale să se răcească, băieți. Începe să devină enigma camerei închise, toată povestea asta! Eu eram de pe acum

în temă cu cea a caselor închise[6], dar ea nu avea nici un raport (nici măcar sexual) cu cea de față!

— Cam în cât timp a sosit medicul?

— Aproape imediat.

— Și poliția?

— Douăzeci de minute mai târziu.

— A fost cercetată casa?

— De sus până jos.

— Fără să se găsească nimic?

— Nimic.

— Stăpânul dumitale nu era însurat?

— Nu.

— Moștenitori?

— În afara unei rente mici pentru mămica, el a lăsat totul prin testament Partidului Comunist.

Mă uit la ceas. Apropo de P.C., e timpul să mă întorc la P.C.[7]-ul meu.

— Grădinarul locuiește în același cartier?

— Nu. Prin împrejurimi, la Sfântu-Turluru-din-Deal.

Haioasă treaba!

— Și la câte zile vine pe aici?

— De două ori pe săptămână ca să întrețină peluza.

— Numele lui?

— Mathieu Mathieu.

— Te-ai bâlbâit sau chiar așa e numele lui?

— Ăsta-i numele și prenumele.

— Foarte bine, mulțumesc.

Domnul valet e cuprins atunci de un elan.

— Ah! Domnule polițist, dacă ați putea să puneți mâna pe vinovat!

— I-aș crăpa ochii, afirmă Maryse cu o mare simplitate, ridicându-și cuțitul.

---

[6] *Maison close* - casă de toleranță. (n. tr.).

[7] P.C. - Partid Comunist, dar și Post de Comandă. (n. tr.).

* * *

Când mă întorc, mica societate, pe care am părăsit-o e tot în cârciumă. Morbleut e beat criță că ar putea fi clasat monument istoric de către ministerul libațiunilor și al distileriilor de tării la un loc.

Colegii mei mă ajută să-l îmbarc în mașină și apuc drumul spre Sfântul-Turluru, cu capul plin de semne de întrebare, toate mai mult sau mai puțin stil Ludovic al XV-lea, unele ca și celelalte.

Pe drum, Morbleut mă lămurește că noi ăștia, sticleții in civil, nu suntem decât niște caraghioși lipsiți de importanță. Jandarmeria națională, singura, este în stare să elucideze acest caz. Ridică în slăvi meritele acestui corp de elită și se pune pe plâns de emoție.

Pe urmă, adoarme, ceea ce reprezintă pentru mine o prețioasă reconfortare.

* * *

Când îmi fac intrarea la hotelul *Vechiul Donjon și Noua Primărie* reunite, subreta roșcovană și rîncedă îmi spune că mami a urcat ca să se pregătească pentru cina iminentă.

Mă hotărăsc să îmbuc ceva mai înainte de a-i face o vizită lui Mathieu Mathieu. Mă instalez la masa noastră și scot șervetul din somptuosul lui plic de hârtie, când un glas provenind de pe terasă mă face să tresar.

— Ia ascultă, mai neamule! Lasă la vedere și nu mai ascunde atât șeptarul ăla de cupă, că altminteri te pun să înghiți toate cele treizeci și două de cărți fără să ți le mai asezonez!

— Dar, dragul meu prieten! protestează vocea subțiratică a incriminatului, greșești!

Ies pe terasa și într-adevăr, îl descopăr pe cumătrul meu așezat la o masă, în fața perceptorului. E numai în cămașă, cu mânecile suflecate (o somptuoasă cămașă bleu-lavandă) și poartă niște bretele late cât un prosop rulant cu un motiv reprezentând o maimuță cățărându-se pe o liană. Cu clopul vechi înfundat până la baza nasului, neras, afumat, Grasu joacă o belotă.

Sosirea mea nu-l emoționează cine știe ce.

— Ah! ai apărut! face el, întinzându-mi două degete, restul cârnăciorilor fiind acaparați de o suită de treflă. Am sosit aici chiar în clipa în care tu plecai. M-aș fi luat după fundul tău, dar drumul mă obosise.

Mi-l arată pe prăpăditul pensionar din fața lui.

— Ia zi, haioși escrocii din Donjonul tău! Ochelaristul ăsta nici usturoi n-a mâncat nici gura nu-i miroase, dar îți șterpelește o carte că nici măcar un prestigios gitator n-ar face-o așa de bine! Nici nu mă mai miră că a fost perceptor! Trebuie să ai talent ca să-l scuturi de parale pe contribuabil. Afurisitul!

Perceptorul se supără:

— Domnule, nu ești decât un mitocan! n-am să permit niciodată...

— Ca soră-ta? întreabă fără menajamente și pe un ton fără replică Maiestatea sa; face menajul sau se ține și ea de șmecherii?

Apoi, aruncându-și treflele pe masă:

— Ține aici, că mi s-a făcut rău la stomac! Prefer să joc domino cu un popă!

Bérurier se ridică și-și plesnește bretelele noi pe torsul voinic.

— Îmi pare bine că te vad, San-A., îmi spune el pe un ton jovial. Te-ai uitat puțin la praștiile mele?

Și întinde din nou bretelele.

— Le-am primit cadou de la patronul atelierului de lenjerie de la parterul blocului meu, că l-am scăpat de o

contravenție.

— Sunt o minune, recunosc eu. Un adevărat obiect de artă.

— Cred că e importate din America.

— Aș fi putut să fiu sigur.

— Orice ai zice tu, dar în materie de eleganță nu le dăm noi lecții americanilor! Ai mai văzut bretele ca astea în Franța, ia să te aud?

— Niciodată! admit eu cu energie.

— Și pe urma aș vrea să constați ce elasticitate are!

Întinde de bretele la cincizeci de centimetri de valorosul lui piept și bretelele se rup în dreptul cataramei. E plesnit peste mutră și începe să sângereze ca cincisprezece purcei rostogoliți pe lame de bărbierit.

— Elasticitatea e perfectă, constat eu rece.

Grasu își tamponează borșul cu o batistă care i-ar provoca vărsături unui broscoi eczematos.

— Nu-i nimic, mă asigură el, am să le prind cu un ac de siguranță!

— Acum, dacă ți-ai executat prima parte a numărului, Grasule, ai vrea să mă lămurești ce naiba cauți aici?

— Pe tine te caut!

— Dar nu mi-am lăsat adresa viligiaturii la nici un suflet de om, ca să fiu și eu lăsat în pace!

— Tocmai de aia m-a însărcinat Bătrânu cu ancheta, glumește enormul. Să te strici de râs, nu alta!

— Și cum de te-ai prins?

— Oh! n-a fost cine știe ce greu. M-am dus la domiciliul tău și am început să-i iau la întrebări pe vecini. Datorită ăluia din față am refăcut filiera.

Scot un oftat adânc. Hotărât lucru, de când mă aflu în poliție, niciodată n-am reușit să-mi duc concediul până la capăt.

— Și ce vrea de la mine, Strămoșu?

— Stai așa, mi-a dat pentru tine un ordin de serviciu.

Maiestatea sa își explorează nefericitele buzunare, dar fără succes. Merge să le viziteze pe cele ale vestonului atârnat de speteaza scaunului pe care stătuse, dar tot nu izbutește să dea peste hârtia în chestiune.

— Ei asta-i bună! face el; scoate drace ce-ai furat că te duc la spânzurat! Și totuși a fost la mine!

— O fi fost, dar n-o mai ai!

— Stai așa, să gândesc... Pe la closet n-am trecut de la sosirea mea. Și când am apărut aici o aveam. Ah!

Își dă cărțile de joc la o parte și îmi întinde un plic oficial plin de adunări și de pete de grăsime.

— Ăsta-i obiectul, tipule!

Îl deschid, jugulându-mi reflecțiile care-mi vin pe buze. Citesc:

Dragul meu prieten,

Cele două crime pseudopolitice de la Bellecombe îl tracasează mult pe dl. ministru. Vrei să te ocupi urgent de ele și să mă ții la curent oră de oră?

Din tot sufletul, al dumitale

Izbucnesc într-un râs care seamănă cu lansarea unei rachete spațiale franțuzești.

— Cumva era praf de râs în plic? bombăne Grasu.

— Mai ceva decât atât, Béru.

Apoi, devenind serios:

— L-ai anunțat pe Bătrânu că ai dat de mine?

— Păi, cum altfel! I-am telefonat chiar de aici.

— N-ar trebui să faci mereu atâta risipă de zel! Ai fi putut să aștepți până mâine!

— Frumoasă mentalitate pentru un superior!

Sosește și mami, fiindcă clopotul Donjonului (care anunța de asemeni și masa) începe să bată.

— Ai văzut ce surpriză frumoasă? îmi spune ea fără un zâmbet.

— Sigur că da, mami.

Tristă, îngână:

— Natural, ai să fii obligat să pleci, nu?

— Nu, mami, îi răspund lugubru, dimpotrivă, sunt obligat să rămân pe loc!

CAPITOLUL IV

Béru, într-o tihnită sală de mese dintr-un hotel de țară, seamănă puțin cu un boabab uriaș într-o grădiniță de periferie. Ceilalți clienți au rămas cu gura căscată. Ca să fie totul fără cusur, trebuie spus că meniul cuprinde un escalop milanez cu spaghete bologneze. O întreagă Italie pe o singură farfurie. Mersi, domnule Buitoni! Grasu, luptându-se cu un scul de spaghete, puteți să mă credeți, merită să-ți îndrepți spre el periscopul! La început încearcă să-l tricoteze ajutându-se cu furculița și cuțitul, dar cum nu poate obține nici un rezultat satisfăcător, nerodul îl înhață cu laba, îl îndeasă în gură și aspiră cât îl țin foalele. Un Boeing pe cale să se oprească la punct fix nu produce un zgomot mai puternic. Seamănă cu scrâșnetul frânelor unui tramvai vechi în coborâre. Pastele dispar înăuntrul lui de parcă ar fi captate de un formidabil aspirator.

— Aici, decretează anormalul, fiecare face ca la el acasă.

Biata mea Félicie este serios de tot panicată în spatele micului ei zâmbet politicos. Se uită la căpcăun cu groază, trăgând cu ochiul la cei din jur. Toată lumea e atentă. Patronii, ucenicul bucătar, fata de pe etaj, chelnerița, toți stau îngrămădiți în cadrul ușii.

Ceilalți convivi s-au oprit din mâncat și, cu furculița în mână, privesc cu ochii căscați, de parcă ar face-o pentru ultima oară! Vestea s-a răspândit prin sat și încep să se ivească până și țăranii. Se zăresc chipuri în spatele ferestrelor. Băieții s-au cățărat pe umerii taților. (Scriu tată la plural, fiindcă în aceste mici localități nu se știe

niciodată cine este tatăl și al cui e copilul.)

Béru și-a ridicat borul clopului. Picolo aviator! Așa i se eliberează râtul mai bine. Aplecat asupra bancului de lucru, greoi, concentrat, puternic, științific, absoarbe. Când și-a terminat tot de pe farfurie, atacă platoul. Îl lichidează. Pe urmă, cum n-am avut curajul să ne atingem de porțiile noastre, recuperează cele două farfurii într-a lui spunând:

— Sunteți niște mofturoși amândoi, de ce să se risipească atâta haleală!

Mănâncă. Înghite. Untul i se prelinge pe la colțul gurii. Nu mai respiră decât pe nas, dar sunt niște peri care-l deranjează.

Masa fiarelor!

Până la urmă are să termine. Pare descumpănit. Se uită în jurul lui, lacom. Dă cu ochii de hangiu.

— Dacă a mai rămas ceva pe la bucătărie, șefule, nu te jena, eu sunt amator! îi lansează el șmecheros.

Patronul își intră în rol. Vrea să aibă inima împăcată; e un conștiincios. Ține neapărat să afle până unde o să meargă Béru în felul ăsta.

Ajutat de ucenic, mai pescuiește o furculiță de spaghete de prin crătiți. Béru profită de răgaz ca să dea gata dintr-un foc sticla de Chianti comandată de mine, chipurile, ca să mă joc de-a vacanța venețiană. Pe urmă emite mai multe râgâieli bine venite, își cere scuze cu distincție față de Félicie și plonjează în noua muniție.

Perceptorul este primul care reacționează.

— E dezgustător! scrâșnește el.

Și cum Grasu nu reacționează, reia:

— În viața mea n-am văzut un individ așa scârbos!

De data asta, Béru a auzit. Se întoarce spre îndrăzneț cu o livră și jumătate de paste în gură. Ceea ce dă să spună nu răzbate prin această barieră. Aduce cu un Budda proaspăt despachetat pe fața căruia încă mai atârnă paie

din ambalaj. Cu un efort supraomenesc, înghite dintr-o dată toată încărcătura. Apoi, se apropie de masa perceptorului. Dar nu lui, ci nevestii acestuia i se adresează:

— Vă cer pardon, dragă doamnă, face el, de mine vorbește colegul dumitale de pat?

Dama, înțepată, își manifestă dezaprobarea printr-o mutră care în cele din urmă pulverizează calmul bérurian.

Acesta din urmă pune laba pe farfuria plină a fostului colector de pițule și i-o răstoarnă în cap. Iată-l pe demnul personaj instantaneu vindecat de calviție.

Ai zice că-i arhanghelul sfântului Mihail.

— Ai priceput, blondișorule? mugește Grasu, recuperând un fir de spaghete călare pe urechea nefericitului. Iată ce se întâmplă când cineva își permite remarci asupra mea.

Olimpian, se întoarce la masa noastră.

— Termină cu tot circul ăsta, și du-te să-ți ceri scuze, îi ordon eu.

— Te-aș întreba dacă meseria mea e de copoi, bombăne umflatul, dar cum efectiv asta este, n-ai avea nici un merit să-mi răspunzi da.

Apucă de mâner cuțitul și sună cu lama în paharul gol.

— Trimite restul, hangiule! urlă el. Și mai adu o butilcă. Dacă ai pe acolo un beaujolais, aș prevera mai bine.

Se șterge la gură cu un superb rever de mânecă și-i spune mamei:

— Nu știu dacă sunteți de aceeași părere cu mine, dragă doamnă, dar vinurile astea italienești, prea delicate, este bune doar ca să te scapi pe tine!

Unul care se distrează pe cinste e Morbleut. Îi place spontaneitatea Grasului.

— Ăsta măcar e un bărbat în toată legea! trâmbițează el, bătându-se peste coapse.

Îl invită pe Béru să bea împreună un rachiu după cină.

În vreme ce acești doi domni degustă alcoolul de mere,

iar mami încearcă să mai dreagă busuiocul pe lângă perceptor, eu mă informez pe ce drum s-o iau către Mathieu Mathieu office. Patronul mă lămurește:

— O apucați pe prima șosea la dreapta, care coboară. O să vedeți o pădurice. În spatele păduricii e o casă în ruină. Acolo locuiește el.

Pornesc la drum străjuit de stele.

Bătrânu m-a căptușit cu o misiune ciudată. Nu-mi place să mă ocup de un caz care s-a dovedit a fi opera unui dement. Or, numai un nebun ar fi putut să comită cele două crime. Totuși, îmi râd în barbă gândindu-mă ce mutră o să facă mâine comisarul principal Tâmpuroșu când am să-i bag sub nas Ordinul de serviciu. O să dea peste el ihterul!

Noaptea e frumoasă, puțin cam vântoasă. Steaua polară se crede încă indispensabilă navigatorilor și-și lustruiește luminile de poziție. Câmpul miroase a otavă, iar în imensitatea înconjurătoare e un formidabil țârâit de insecte. Clopotul numără nouă bătăi. Am impresia că am să-l găsesc în scutece pe istețul de Mathieu Mathieu, când am să ajung la el acasă. La țară oamenii se culcă odată cu găinile. Munca la câmp e istovitoare.

Cotesc la dreapta, trec de pădurice și zăresc bârlogul grădinarului în clarul de lună. Ca peisaj, aduce foarte bine cu o pictură de Wlaminck[8]. Casa e spectrală, leproasă. Acoperișul îți pierde țiglele iar urzicile năpădesc de peste tot ferma. Vreau să sper că tipul întreține mai bine grădinile clienților lui decât o face cu pământul lui!

Nu m-am înșelat: Mathieu Mathieu a și tras pe dreapta. Nicio luminiță nu se zărește la el.

---

[8] Maurice de Vlaminck (n. 4 aprilie 1876, Paris - d. 11 octombrie 1958, Rueil-la-Gadelière) a fost un pictor și publicist francez, unul din reprezentanții principali - alături de Henri Matisse, André Derain și Raoul Dufy - ai fauvismului, mișcare artistică din anii 1904 - 1908, care punea accentul pe intensitatea culorilor în pictură.

Ușa e încuiată. Bat nu mă încurc, dar nu răspunde nimeni. Meșteresc încuietoarea și ușa se întredeschide. Ce duhoare, fraților! Te-ai crede acasă la Bérurier. Pute a rânced, a murdărie veche întreținută cu evlavie, a oțet și a haleală mucegăită.

— Domnu' Mathieu!

Nici un răspuns. Acționez mica mea lanternă electrică. Cușca e pustie. Nu locuiește decât într-o singură încăpere, restul fiind luat în stăpânire de vânt și intemperii! Un cuptor, un pat vechi șubred, o masă, câteva scaune care merg în trei picioare, un bufet fără uși, o covată fără pâine... Pe jos e plin de gunoaie dintre cele mai variate și mai avariate. Biata lui corabie, tot ce s-ar mai putea face pentru ea ar fi s-o stropești cu benzină și să-i dai foc! Până și niște purcei ar refuza să-și petreacă aici vacanța.

— E cineva acasă?

Nu, nu e nimeni. Am impresia că Mathieu o fi pe la cârciuma din sat, sau pe la vreun cumătru. Pe scurt, indiferent unde, dar nu aici. Trec în revistă fiecare încăpere (cel puțin ce a mai rămas din ele) dar fără să descopăr nimic. Treceți în registru ghinion și reveniți mâine! Plec. Mai înainte de a mă întoarce la Vechiul Donjon, dau ocol ruinelor.

— Domnu' Mathieu!

Dacă nu cumva o fi prin independințe, cum zice Béru.

Nu răspunde nimeni.

Îmi văd de drum. Brusc, în liniște, percep un geamăt abia auzit. Hopa, ce vrea să însemne asta! Timpanul meu san-antoniesc ridică antena. Să fi fost oare jucăria unei halucinații auditive? Aștept... Din nou acel vaiet, slab, aproape imperceptibil. Mă uit în jurul meu. Și atunci văd oscilând un băț plantat pe verticală. Un băț gros. Mă apropii. E coada unei furci. Partea de jos a uneltei dispare în urzici. Îndrept fascicolul lanternei spre picioarele mele și tresar. Un câine mic alb cu pete roșcate, cu urechile

ascuțite, zace pe o parte. E țintuit de pământ de dinții furcii și agonizează. E un spectacol cutremurător, bietul animal străpuns dintr-o parte în alta. Nu îndrăznesc să smulg furca. Și cu toate astea, trebuie. Apuc cu grijă coada și o ridic brusc. Câinele nu mai mișcă. A murit. Mă uit o clipă la spintecăturile din el de unde răbufnește un sânge negru. Dragul San-Antonio al dumneavoastră e consternat, frumoaselor! Consternat din cap până în picioare! De ce oare o fi fost străpunsă biata javră? Pentru că exista riscul să muște? Oh! nu-mi place deloc treaba asta! Mai dau o raită prin împrejurimi, cercetând pe jos mai cu atenție ca să mă asigur că n-a suferit și grădinarul același tratament ca și câinele lui. Dar zadarnic bat tufele de urzici, nu descopăr nimic.

Să vedem urmarea. Mă întorc la hotel, promițându-mi să revin mâine dis-de-dimineață.

* * *

La Donjon e comedie mare, băieți! Așa ceva nu s-a mai văzut la Sfântu-Turluru! Până și perceptorul, în ciuda afronturilor suferite (mai bine un afront decât niciodată, ar spune poate Breffort[9] se ține cu mâinile de burtă.

Cățărați pe masă, fostul adjutant și Béru, cântă cât îi ține gura. Morbleut și-a legat o față de masă de mijloc ca să se travestească în damă și și-a dat cu ruj de buze pe sub mustață. Béru îl ține de talie; obraz în obraz cântă un duet:

De ce nu te-am cunoscut în tinerețea mea.
Te-aș fi putut purta într-un vis nebunesc...

Mai să te așezi pe boilerul de la bucătărie până ai începe să degajezi aburi!

[9] Alexandre Breffort - umorist francez.

Englezul, care are un aparat de fotografiat polaroid, face poze de zor și le distribuie tuturor. Prind și eu una și o strecor în portofel pentru orice eventualitate.

Duetiștii obțin un triumf.

— Hei, San-A.! mă interpelează Grasu, închipuie-ți că amicul știe să cânte *Les Matelassiers*. E pentru prima oară când întâlnesc unul în legătură cu care știe cântecul ăsta. Ești pe aici, Popaul?

Adjutantul răspunde că da, și imnul Bérurian izbucnește, scandat de întreaga asistență. Féliciei îi dau lacrimile. Niciodată n-am văzut-o râzând cu atâta poftă. Dintr-un foc atmosfera îmi redă pofta de viață și dau uitării cățelușul străpuns cu furca.

* * *

A doua zi, pe la ora șase, sunt în picioare. Fac un duș și mă duc să-l trezesc pe grăsan. Nu-i o treabă lipsită de riscuri. Scoate gemete și-și mișcă buzele enorme deshidratate de băutură. Apoi, cu multă greutate ridică un stor, unul singur, și-l îndreaptă spre mine. Un ochi de bou, fraților! Dar mai puțin spiritual. În dimineața asta viața nu pare să-l entuziasmeze.

— Ce vrei? bombăne infamul.

— Scoală-te, sac de grăsime!

— Biscotte?

— Avem treabă!

Anunțul îi cască și celălalt vasistas.

— Poate tu, însă eu mi-am îndeplinit programul. Am avut misiunea să te găsesc, te-am găsit, așa că lasă-mă în pace să dorm.

— Inspector principal Bérurier, ești sub ordinele mele, iar eu îți ordon să te scoli!

Se întoarce pe o parte, propunând privirii mele dezamăgite monstruosul lui posterior.

— Dacă aș fi sub ordinele papei, aș face la fel, amice!

Recuperez din portofel fotografia faimosului copoi. Îl reprezintă pe Béru pe când îl săruta pe adjutantul Morbleut.

— Ia uite aici puțin, tăticu'! Nu-i ea cine știe ce artistică, dar seamănă, nu? Dacă nu mi te scoli imediat i-o trimit prin poștă Bătrânului ca să-și îmbogățească albumul de familie!

Monstrul antediluvian se uită la poză și sare în sus.

— Ai face una ca asta, San-A.?

— Pe cuvânt!

— Chiar ai face?

— Dacă mă provoci, o expediez și recomandat, îl asigur eu.

Aruncă de pe el cuverturile, își ridică jamboanele, și își scarpină cu toate ghearele fesele păroase.

— Foarte bine. Dar ți-o plătesc eu, San-A. Așteaptă numai oleacă!

CAPITOLUL V

Cât a durat drumul a stat bosumflat. Uneori chiar a bodogănit niște chestii pe care prefer să nu le aud. Soarele se joacă de-a v-ați ascunselea cu niște nori scămoși. Din timp în timp evadează și-și îndreaptă lampa de sudură spre orizont, apoi, repede, dispare în cumulușii acumulați.

— O să plouă azi, profetizez eu, ca să înnod o conversație.

— E tot ce-mi doresc, n-are decât să toarne cu rahat! tranșează Grasu.

— Evident, îi spun, fiecăruia îi place să se regăsească în elementul lui!

Ajungem în dreptul păduricii. E o pădurice de mesteceni. Trunchiurile lor argintii par să fie pictate cu guașă. Béru se cambrează brusc.

— Ia ascultă, San-A., rostește el adoptând un ton conciliant, fă bine și dă-mi mie poza aia!

— Cotu! Ce i-aș mai oferi nevesti-tii în chip de cadou, dacă ți-aș da-o ție acum?

Se înverzește!

— Ascultă, amice, dacă îi ajunge vreodată în mână căcăcioasa aia de poză, îți fărâm vertebrele una câte una până ai să ajung să semeni cu un limax!

Înregistrez amenințarea, încuviințând cu un aer grav.

— O.K., baby, visul meu dintotdeauna a fost să te numesc tată fără ca faptul să pară de necrezut!

Aceste amabile replici odată schimbate, ajungem la maghernița lui Mathieu Mathieu. Nu-mi trebuie s-o cercetez prea mult ca să-mi dau seama că situația n-a

evoluat de ieri seară. Dintr-o privire, mă prind că grădinarul nu-i acasă. Cadavrul cățelușului e țeapăn în urzicile ude de rouă. Când îl zărește, Grasu își uită de toate nădufurile și se pune pe plâns.

— O vietate drăgălașă ca asta! se bocește bătăușul, cum de se găsesc asemenea vandali care să îndrăznească să facă atâta rău! Dacă nu mai avea nevoie de câine, țăranu', trebuia să-l ducă pe lângă o brutărie sau să-l încredințeze la Espederaste![10] Să-l împungi în furcă, numai un țărănoi ar fi putut să facă una ca asta!

— De unde știi cine l-a omorât, Grasule?

— Păi, zi și mie...

Îl pun la curent cu evenimentele. Îmi urmărește istorioara și dă uitării fotografia.

— După tine, rostește pe gânduri Grasu, grădinarul o fi văzut ceva în ziua în care a fost revolverizat primul candidat la erecții?

— De ce nu? Criminalul trebuie că a fugit printr-o ieșire oarecare!

— Și, ca să-și pună pielea la adăpost, i-a făcut de petrecanie unui martor incomod. Deci, ieri seară s-a arătat aici. Vajnicul cățeluș s-a repezit la el și atunci s-a descotorosit de el luându-l în furcă! Și pe urmă?

— Pe urmă, ceea ce s-a petrecut ne revine nouă să descoperim.

— Te gândești că i-o fi făcut felul și stăpânului?

— Am așa un presentiment.

— Dacă l-ar fi omorât, i s-ar fi găsit cadavrul, nu?

— Poate că l-a ascuns ca să câștige timp! Sau poate că nu l-a hăcuit aici și l-o fi îndemnat pe Mathieu Mathieu să-l urmeze într-un loc mai discret...

— Un loc mai discret! rânjește Grasu, arătându-mi

[10] S.P.A. - Societate de Protecție a Animalelor - în jargon bérurian. (n. tr.).

câmpul care ne înconjoară, pădurea, casa dărăpănată și urzicile ei... Ia zi, San-A., nu care cumva în rai s-o fi găsind locul de care pomenești?

Are dreptate grămada asta de noroi! Cum n-am timp să mă joc de-a v-ați ascunselea, mă hotărăsc să gonesc spre Bellecombe și să-i pun pe sticleți să-l caute pe grădinar.

Aflând că o parte a elitei polițienești e adunată la comisariat și la subprefectură și că eu voi fi cel care va dirija această elită, Grasu se destinde. Nu-i displace câtuși de puțin să fie adjunctul unui om de condiția mea. Ambalat cum îl văd, am impresia că o să-și dea niște aere, umflatul...

Vai și amar de subalterni!

Trebuie să admit - abstracție făcând de toată modestia mea, și totuși ea reprezintă o cantitatea deloc neglijabilă! - că ne-a reușit o intrare destul de remarcată. Comisarul principal Tonturoșu e unicul comandant la bord! E din cale afară de solicitat, de anturat, de lingușit, de flatat, de adulat, de acidulat, de periat. Să-l vezi numai cum se împăunează în rolurile principale! E așa de bine imitat că ai jura că-i adevărat!

Liota ziariștilor e din ce în ce mai compactă. Atmosfera amintește de crizele ministeriale de pe vremurile bune de altădată. Flashurile flashează neobosite. Tâmpuroșu și-a schimbat costumul. S-a gătit în gri antracit fiindcă iese cel mai bine în alb-negrul ziarelor. Cravată foarte deschisă la culoare, fiindcă are tenul brun. Își cunoaște meseria, istețul! Puțin a lipsit să nu-și contureze o țâră buzele cu ruj. În orice caz, își tot trece limba pe deasupra ca să le facă mai strălucitoare, de fiecare dată când un consumator de peliculă se pune pe treabă. Glasul lui e mai studiat decât prețurile anumitor hangii; ținuta nobilă și mândră.

Când dă cu ochii de noi, schițează un gest în același timp protector și dezinvolt.

— Oh! San-Antonio și saint-bernardul lui! Ce ziceți, cazul

acesta chiar vă amuză?

Îi fac cu ochiul.

— Poate că nu-i cuvântul cel mai potrivit, îi răspund. În orice caz, iată-mă!

— Ai reușit să elucidezi dublul mister? glumește el, încântat să vadă zâmbete pe fețele celor de la presă și să audă râsete înăbușite printre rândurile sticleților!

— Dimpotrivă, îl lămuresc eu suav, tot ce am putut să descopăr este că acest mister nu-i dublu, ci triplu!

Dintr-o dată, iată-l pe musiu the principal (să-mi fie cu iertare dacă uneori încep să scriu în englezește, dar pentru mine a devenit ceva mașinal) că arborează o mutră stil Régence.

— Ce vorbești?

— Vorbesc, Tâmpuroșu. Grădinarul contelui a dispărut, iar câinele lui a fost omorât cu o lovitură de furcă!

Printre vânătorii faptului divers se iscă o foială, sunt bucuroși nevoie mare că cineva a venit să le mai ude compresa.

Plesnesc din fingers[11]-uri.

— Aș vrea să citesc depoziția individului, declar eu. Unde este?

Tâmpuroșu devine violet. Simte că-i pe cale să-și piardă autoritatea și soneria lui de alarmă începe să zbârnâie din răsputeri precum clopoțelul unui steward de vagon-restaurant la ora primului serviciu.

— Face parte din dosar! îmi spune el, dacă îți închipui că am timp să mă duc și să ți-o caut!

Acum, însoritele mele copile, San-A. drăgălașul își pierde răbdarea.

— Dacă n-ai timp, fă rost, amice! îi servesc eu printre incisivi. Începând din momentul de față, eu sunt cel însărcinat să conduc operațiunile!

---

[11] degete - limba engleză în original (n. tr.).

Îi bag ordinul de serviciu în sertarul vertical al buzunărașului.

— Ia notă. O să-ți servească de justificare!

Se îngălbenește.

Cu un gest greoi, recuperează hârtia oficială și începe s-o buchirisească.

— Ai s-o citești ceva mai târziu, cu capul odihnit, îl sfătuiesc eu. Acum avem treburi presante. Pentru început, vreau depoziția grădinarului, și repede!

Sunt cuprins într-o imensă îmbulzeală. Nu mai văd limpede. Luminile fotografilor mă orbesc.

Dau mulțimea la o parte. Béru s-a lipit de mine ca să fie tras în poză și el. Și-a scos pălăria să înlăture orice umbră de pe moaca lui sublimă.

— Nu-ți aprob întotdeauna metodele, îmi șoptește el, dar pot să-ți zic, băiete, că mi-ai făcut o mare plăcere, fiindcă nu pot să-l sufăr pe Tâmpuroșu.

Eu nu-i împărtășesc voioșia. Dacă nu izbutesc să elucidez acest caz, părerea mea e că am s-o iau pe coajă!

Aș putea să mă retrag fără zăbavă la Vechiul donjon și să-mi cumpăr o undiță de pescuit!

* * *

Tăiam trandafirii la Domnul conte când s-a deschis fereastra de la bibliotecă. Séraphin, valetul de cameră, mi-a strigat că i s-a întâmplat o mare nenorocire Domnului conte și că trebuie să-l chem pe doctorul de vizavi. Ceea ce am și făcut!

Întrebare. - Ai auzit focurile de armă?

Răspuns. - Da, însă n-am știut că era vorba de focuri de armă.

— E instructiv? mă întreabă Bérurier.

— Pasionant ca Tintin, fac eu, și continuu lectura raportului.

Întrebare. - La ce te-ai gândit?

Răspuns. - Când s-au auzit împușcăturile, eu tundeam peluza cu aparatul cu motor. Mi s-a părut că scutură cineva un covor sau îl bate.

Întrebare. - Între momentul în care au răsunat împușcăturile și momentul în care valetul ți-a strigat să te duci după doctor, a ieșit cineva din casă?

Răspuns. - N-am văzut pe nimeni! Absolut pe nimeni!

Întrebare. - Și ce-ai făcut atunci?

Răspuns. - M-am dus să sun peste drum.

Întrebare. - Ai întâlnit oameni pe stradă?

Răspuns. - Da, vecini, lume din cartier! Le-am spus că i s-a întâmplat o mare nenorocire domnului conte. Ce-mi spusese și mie Séraphin!

Restul raportului merge pe aceeași notă. Mathieu Mathieu n-a văzut pe nimeni ieșind din locuință. Cel puțin așa a pretins.

Le fac semn inspectorilor să se apropie.

— Ia spuneți-mi, băieți, ați luat la întrebări lumea alertată de grădinar, pe când se ducea după doctor?

— Da, domnule comisar.

— Ce a rezultat?

— Toți au confirmat. Nimeni n-a auzit împușcăturile. Mathieu ieșise în fugă din curte și le-a strigat că i se întâmplase o mare nenorocire stăpânului.

— N-a precizat ce gen de nenorocire?

— Nu, fiindcă nici el singur nu știa.

— O.K., mersi!

Îmi strâng baza nasului între degete. Béru mă bate pe umăr.

— Ia să vedem, tipule, n-am putea acum să ne interesăm de al doilea caz, în timp ce primul se decantează?

— Am putea, Béru, am putea!

Dau instrucțiuni să se întreprindă cercetări în vederea descoperirii grădinarului. Insist, printre altele, să se afle

cine îi telefonase contelui în momentul morții sale.

— Tu crezi că acest ultim detaliu are importanță? se informează valorosul.

— S-ar putea să aibă. Contele a fost ucis de la foarte mică distanță. Și din față! Și-a văzut cu ochii asasinul! Ar fi putut în clipa aceea să scoată o exclamație susceptibilă să ne furnizeze niște indicii.

— Jockey! mă aprobă Béru, nu vreau să te flatez San-A., dar trebuie să-ți zic că-ți merge mintea!

Acest omagiu odată adus imenselor mele calități și viei mele inteligențe, plecăm la alde Monféal pentru a studia mai îndeaproape celălalt capitol al anchetei!

CAPITOLUL VI

Răposatul Georges Monféal în timpul vieții era consilier: financiar. Se spune de consilieri că nu sunt ei cei care plătesc, și cu toate astea părerea mea este că ăsta a plătit scump de tot. Locuia într-un apartament cu un singur etaj într-un cartier rezidențial, nu departe de prima victimă, bietul conte Gaétan de Martillet-Fauceau.

O bonă, îmbrăcată în negru, mă introduse la văduva care așteaptă livrările de la vopsitorie ca să se costumeze și ea în culorile doliului. Aceasta din urmă e o persoană încă tânără, încă blondă, încă bine făcută și care nu-i lipsită de farmec. Își poartă durerea cu demnitate, dar sincer. Apreciez faptul.

Mă prezint, îl prezint pe valorosul meu adjunct și o întreb dacă ar binevoi să răspundă la o nouă serie de întrebări. E de acord și îmi arată niște fotolii adânci (un loc ideal pentru Béru). Eu aleg unul, Béru alege două (unul pentru fundul lui și celalalt pentru jamboane), iar doamna ia loc în al patrulea și ultimul din lot (mi-ar veni să spun din Lot-et-Garonne, dar n-ar fi serios tocmai acum când, mai exact, se înnoadă drama).

— Soțul dumneavoastră avea dușmani, doamnă?

Întrebare clasică, o să-mi spuneți, nu? Și eu sunt de acord. Dar e mai indicat să nu-l iei prea repede pe client chiar din primul foc.

— Când faci politică, ai în mod fatal, îmi răspunde ea. E în natura lucrurilor! Dar pot oare să fie numiți dușmani niște oameni care nu-ți împărtășesc opiniile?

Nu-i proastă deloc, dameza.

— Desigur, nu, admit eu.

Așteaptă și părerea lui Bérurier dar nu o obține, fiindcă Grasu a adormit.

— În ajunul... dramei, domnul Monféal a organizat o reuniune electorală. A fost cumva furtunoasă?

— Absolut deloc.

Doamna clatină din cap.

— Dimpotrivă, te-ai fi crezut într-un salon printre persoane de calitate.

— Bun, să ajungem la fapte. Vorbiți-mi de ceea ce s-a întâmplat luând lucrurile chiar de la început. Cine s-a sculat mai întâi?

— Maria, subreta noastră.

— Cea care mi-a deschis ușa?

— Da.

Să vă lămuresc în treacăt asupra subiectului: Maria e un zdrahon de fată de patruzeci de ani, bine legată și care pare cam la fel de inteligentă ca un ghiveci din Auvergne[12].

— La ce oră s-a sculat?

— La șase.

— Și ce-a făcut imediat după sculare?

— A bătut la ușa dormitorului nostru ca să-l trezească pe soțul meu, care avea de lucru. Pe urmă, s-a dus să pregătească micul dejun, cafeaua.

— Și care a fost comportamentul soțului dumneavoastră?

— S-a ridicat din pat, și-a tras pe el halatul și s-a dus să ridice ziarele de la intrare, unde le lasă vânzătorul. Pe urmă le-a citit la toaletă, așa cum obișnuia să facă!

Potrivit loc pentru a opera revista presei!

— Și?

— S-a dus la bucătărie să-și bea ceașca de cafea zilnică.

---

[12] Fel de mâncare din diferite tipuri de carne și legume variate, caracteristic pentru regiunea Auvergne, aflată în mijlocul Masivului Central din Franța. (n. tr.).

Se înroșește și se bâlbâie:

— Întotdeauna își lua micul dejun la bucătărie. A fost crescut la țară, înțelegeți, și...

— Nu văd nici un rău în asta, o asigur eu. S-ar părea că și regele Séoud[13] din Arabia face și el la fel. Pe urmă?

— S-a închis în birou și a lucrat până la ora opt.

— Și în tot acest timp?

— În tot acest timp, eu m-am spălat, mi-am făcut toaleta, am sculat copiii și m-am ocupat de micul lor dejun.

— Continuați!

— Pe la opt, așa cum am mai spus, soțul meu a ieșit din birou și mi-a spus că se duce să facă o baie. Mi-a atras atenția pentru că, mai exact, ușa de la camera de baie nu se mai închide cu zăvorul și nu voia să dea copiii peste el pe neașteptate.

— Și în acest timp? insist eu.

— Am legat borcanele de dulceață, făcută de Maria.

Îmi explică:

— O făcuse din ajun, dar nu legăm borcanele decât a doua zi.

Adresez o amintire pioasă Féliciei și-mi reprim un zâmbet.

— Cunosc tehnica, îi spun: hârtie sulfurizată înmuiată în lapte...

Și ea își reprimă un zâmbet. Viața cotidiană, cu bucuriile ei, cu necazurile ei, cu friptura de vițel, cu obligațiile și farsele ei.

— Vă rog, continuați...

— După ce am terminat, eu m-am dus în camera de dormit. Pregătisem hainele soțului meu pe pat. Dar nici nu le atinsese! Surprinsă, l-am strigat. N-a răspuns, atunci am... am deschis ușa de la camera de baie...

---

[13] Regele Abdullah al Arabiei Saudite sau Abdullah bin Abdulaziz al-Saud.

Își acoperă ochii! Un hohot de plâns răgușit îi scapă din gâtlej.

Mă ridic.

— Aș vrea să-mi permiteți să vizitez apartamentul doamnă.

— Vă rog!

Mă întorc în hol, cu tânăra văduvă pe urmele mele.

— Ușa asta e închisă în timpul zilei?

— Nu, vedeți, e destul să trageți de mâner. Atât doar că nu poate fi deschisă de pe palier dacă e pus lanțul.

— Și ieri dimineață era pus?

— Nu-i pus niciodată.

— Nimeni n-a venit în cursul dimineții înainte de... momentul dramei?

— Da: un secretar al soțului meu. Nu l-am primit eu. A adus doar niște documente pe care i le ceruse Georges. I le-a lăsat Mariei și a plecat.

— Dormitorul dumneavoastră se află?

Îmi arată un coridor care pornește din fundul holului. Spre el dau patru uși. Câte două pe fiecare latură.

— Dormitorul nostru e al doilea.

— Și celelalte încăperi....

— Prima este a copiilor, vizavi cea a mamei; și apoi camera de oaspeți...

— Goală în acest moment?

— Da, goală!

Plec în expediție. Camera puștilor e tare drăguță. Pereții sunt acoperiți cu fresce à la Van Gogh, reprezentându-i pe Michey și Donald. Odaia bunicii e austeră și chiar paternosteră cu mobile aproape negre, tapițerii închise la culoare și un lavabou vechi, respingător.

Nimic de zis în privința camerei de musafiri, mobilată cu obiecte desperecheate. Miroase a închis. Familia Monféal probabil că nu găzduiește prea mulți oaspeți. În schimb, dormitorul lor e stil. Carol al X-lea! Luminos și prețios.

Numeroase rame aiuristice pe pereți, statuete din imitație de marmură pe mobile și perdele care-ți trezesc cheful să te apuci de țesut; dar în ansamblu, e corect.

— Ușa de la camera de baie e la stânga dulapului! mă avertizează madam Monféal.

O deschid. Baia e în alb și negru. Aici se descoperă latura îndrăzneață a locatarilor! Și-au permis un avangardism în locul cel mai discret din apartamentul lor. Mânerele ușii reprezintă pasări; să vă mai spun cât de departe au mers cu îndrăznelile lor? Te străbat fiorii, nu?

Înaintez. Dintr-o privire realizez că ferăstruica camerei de baie e garnisită cu gratii, deși apartamentul e situat la etajul doi!

Robinetele căzii se află în partea opusă față de ușa de intrare astfel încât când cineva se scaldă, obligatoriu stă cu spatele la ușă.

— Sărmanul, capul îi era răsturnat pe spate, gâtul despicat și sângele era răspândit peste tot! Și când te gândești că era omorât la doi pași de noi! Copiii se jucau… Mama cârpea…

Plânge.

— Unde se afla briciul?

Îmi arată chiuveta.

— Căzut în ea. Probabil că asasinul și-a spălat mâinile înainte să fugă.

— Câte ieșiri are apartamentul?

— Una singură!

— Deci, în momentul crimei, vă aflați în bucătărie cu bona?

— Da.

— Mama dumneavoastră cârpea la ea în cameră?

— Nu, în cea a copiilor, e mai luminoasă.

Mă întorc în dormitorul familiei Monféal. Mă apropii de fereastră.

— Era închisă, îmi spune văduva. De altfel, criminalul n-

ar fi putut ieși pe acolo fiindcă dă spre exterior și era zi de piață!

— În concluzie, fac eu, mai mult pentru mine decât pentru ea, asasinul trebuie că avea cheile apartamentului dumneavoastră. S-a ascuns aici. A așteptat ca soțul să ajungă în sala de baie ca să-i taie gâtul, după care a reușit să plece fără să fie văzut. Aflați că și-a asumat niște riscuri teribile! Fiindcă, mă rog, cu toți cei ai casei prinși cu treburile lor, nu a lipsit mult ca să fie văzut!

— E nemaipomenit, murmură ea. Asta-i vrăjitorie curată! Cam așa cum a fost la Martillet-Fauceau, am impresia, nu?

Cad pe gânduri pentru un moment. Apartamentul ăsta pare atât de liniștit, de sigur... Și pe urmă, moartea..., moartea hidoasă și misterioasă.

— Mai aveți nevoie de ceva informații?

— Nu, doamnă...

Mă uit la ea. În negru o să-i stea bine. Dacă își mai pune și ciorapi negri aș fi amator să rezolv eu succesiunea soțului ei. O să-mi spuneți că sunt într-o oarecare măsură exagerat de necrofil, dar ce să fac, spun și eu ce gândesc!

— Oh, ba da! tresar eu; numele și adresa secretarului venit să aducă documentele în chestiune!

— Jean-Louis Bécollomb. Lucrează pe strada celor Două Biserici: drogheria generală...

— Mulțumesc, doamnă, și condoleanțele mele.

Îmi iau rămas bun și-mi îndrept nava spre strada celor Două Biserici. Când dau colțul străzii, realizez că l-am uitat pe Béru în salonul doamnei Monféal. Ducă-se la naiba, are să se întoarcă la bază cu mijloacele de care dispune la bord, sacul ăsta plin de vin!

CAPITOLUL VII

Drogheria generală e situată pe o arteră îngustă care dintr-o singură privire, miroase a apă sfințită. E mai curând o fundătură despărțind două biserici dintre care una este dezafectată, iar cealaltă dezinfectată. Cum una este mai mică decât cealaltă, capătul ăsta de stradă lipsit de soare a fost completat cu Drogheria generală.

Trebuie să urci trei trepte ca să ajungi la magazinul obscur. Oameni agitați, în halate cenușii, se furișează silențios într-o sală mare. Firma reprezintă un cap de cerb. Dată fiind rațiunea socială a magazinului, stai și te întrebi ce rost are. Nu-i exclus să fie vorba de emblema patronului, nu?

Intru și cer să stau de vorbă cu domnul Bécollomb. O cucoană cu păr alb, închisă la casă, îmi arată un tip înalt, îmbrăcat mediocru, purtând pe sub halatul cenușiu o cămașă albă și o cravată neagră; plus, bănuiesc, un pantalon, dar cum halatul îi ajunge până la degetul mare, n-aș fi capabil să fac o afirmație categorică. În felul meu, sunt ca sfântul Toma Necredinciosul cred numai ce văd.

Individul are o scăfârlie precum cornul lunii, sus, în creștere cu trei centimetri de podoabă capilară tunsă perie, iar jos cu o pensulă mică de peri bătând în roșu.

— Domnul Bécollomb?

— În persoană! răspunde el cu o voce care te duce cu gândul la un mixer de legume mărunțind morcovi.

„Cam anemic”, îmi spun eu cu acel simț critic pe care mi-l cunoașteți bine și care-mi permite să-mi situez contemporanii dintr-o singură privire.

— Comisar San-Antonio.

Își încruntă amplasamentul sprâncenelor, fiindcă am omis să vă semnalez că el nu posedă așa ceva.

— Aha! Care-i problema?

— N-ați mai avut de a face cu nici un polițist de la asasinarea domnului Monféal?

— Nu.

Ce bine s-a procedat când a fost înlocuit Tâmpuroșu!

— Ieri dimineață ați făcut o vizită la familia Monféal?

— Da.

Are obrajii scofâlciți și un nas lung care plonjează direct pe buza inferioară sub formă de agheasmatar.

Colegii și patronii lui Bécollomb se uită pe furiș la noi din spatele tejghelelor.

— Cât era ceasul?

— Cu câteva minute mai înainte de opt și jumătate.

Și încearcă să mă lămurească:

— Începe serviciul la magazin la opt și jumătate.

— L-ați văzut pe Monféal?

— Nu, era la baie după cum mi-a spus camerista.

— De altfel, n-ați dat ochii decât cu servanta, nu?

Își lipește narile, ceea ce e o performanță pentru el, având în vedere că aripioarele nasului său sunt deja lipite.

— Da.

— I-ați înmânat ei documentele?

— Da.

— Despre ce gen de documente era vorba?

— Erau referitoare la campania electorală, îmi răspunde sec vânzătorul de naftalină.

— Ați mai întârziat la domiciliul candidatului dumneavoastră?

— Absolut deloc. Această vizită n-a durat decât un minut, de altfel eram și grăbit.

— N-ați văzut pe nimeni la familia Monféal?

— Numai pe cameristă.

— Și pe scări?

— Pe portăreasă, jos, spăla culoarul...

— Asta-i tot?

— Asta-i tot!

— Gruparea dumneavoastră are în vedere să prezinte un nou candidat?

— Până în momentul de față n-a fost luată încă nici o decizie, dar presupun că ea nu va întârzia. Nu există nici un motiv să nu se procedeze astfel. Comportamentul unui dement nu trebuie să compromită stabilitatea...

Am și ajuns afară. Strănut în douăsprezece reprize, fiindcă am impresia că sunt alergic la unul dintre produsele drogheriei generale, dacă nu cumva Jean-Louis Bécollomb o fi pricina?

S-a făcut zece. Vremea s-a mai îndreptat în timpul vizitelor mele și un soare timid dă târcoale pe deasupra clopotnițelor.

Zăresc o cârciumioară cât se poate de simpatică. Genul de cafenea de provincie, cu mese vechi din marmură, lambriuri frecate cu ceară și o tejghea de zinc. Uite că am început să mă joc de-a Maigret la ora asta. Intru și comand o cafea neagră mare. Mă servește patronul în persoană. Pe sub jiletca de lână e în cămașă de noapte, pe cap cu o șapcă.

Îmi amestec cafeaua în timp ce fac bilanțul situației. Doi candidați la deputăție, de opinii net opuse sunt uciși la domiciliul lor în circumstanțe extrem de misterioase. Criminalul a procedat cu o îndrăzneală nemaipomenită în ambele cazuri. Și în amândouă a beneficiat de un fabulos concurs de împrejurări care i-au permis să acționeze în casa victimelor deși ele nu erau singure, fără să fie văzut.

Îmi ofer totuși o oarecare îndoială în privința primei crime, fiindcă dispariția grădinarului mă îndeamnă să cred că el văzuse ceva...

Beau două înghițituri din licoare și-mi pun întrebarea (în

engleză: the question):

„Chiar să fie vorba de opera unui nebun, San-Antonio?”

Astfel interpelat, subconștientul lui San-Antonio face un efort și întreprinde o plimbare pe cărările întortocheate ale gândirii. Când se întoarce, îmi șoptește:

„Nu, San-Antonio, zău așa, nu pot să cred una ca asta sau mai curând, nu simt că ar putea fi astfel!”

„Și pentru ce nu simți, dragă San-Antonio?”

„Ascultă, San-Antonio, am să încerc să-ți dau un răspuns: un nebun acționează pe față. Puțin îi pasă lui dacă este văzut, dimpotrivă, chiar îi place să beneficieze de un public. Indivizi ca ăștia i-ar fi ucis în mijlocul reuniunii sau în plină stradă.”

„Atunci, San-Antonio iubitule, care ar fi concluzia ta?”

„Concluzia mea e că mă calci pe nervi, San-Antonio, cu întrebările tale care-mi seacă neuronii! Continuă să faci cercetări pe teren, și pe urmă ai să vezi tu…”

„Mersi, San-Antonio, ești un bun sfătuitor!”

Îmi golesc ceașca, și-i cer patronului să-mi prezinte nota. Sosește scărpinându-se în fundul pantalonilor, îmi spune că îi datorez treizeci de centime și mă întreabă dacă sunt ziarist.

— De ce? mă mir eu.

— Așa, aveți aspectul, asta-i impresia mea!

— Ai ghicit sută la sută, dragul meu! Ai fi un detectiv pe cinste!

Clatină din cap, nemulțumit.

— Mi-ar face rău la prostată! Eu și polițist!

Își sumecă mâneca și-mi arată un formidabil tatuaj, gen camaieu[14] din secolul al XVIII-lea. Reprezintă ruinele din Roma.

Dar în locul inscripțiilor latine, se pot citi, șerpuind de-a

[14] Pictură monocromă, utilizând diferite tonuri ale aceleiași culori, (n. tr.).

curmezișul desenului, aceste cuvinte care n-au decât o legătură îndepărtată cu arhitectura: „Moarte tâlharilor”.

— Ca să știi și dumneata cum stă treaba! face patronul. Fost combatant în Africa! Tataouine, Tonkin și multe altele! Polițiștii sunt niște escroci. Nu-i și părerea dumitale, care ești obligat să ai de a face cu ei?

Clatin din cap.

— N-ar trebui să fii chiar așa de categoric, nene!

Tipului îi sare mușchiul.

— Cunoști dumneata vreunul care să nu fie ultimul dintre ticăloși? Hai să fim drepți! Hai, hai, să te aud!

— La drept vorbind…

Dar el îmi taie vorba.

— Niște parșivi, toți o apă și un pământ! Incapabili, minusuri! O fac pe zmeii, servesc pumni la stânga și la dreapta și se dau mari! Poliția, indiciile o fac. Fără ele, bandiții ar ajunge regi în lumea asta!

În acest moment, inspectorul Laplume, care tocmai trece pe stradă, mă zărește și dă năvală în bistrou ca un disperat care se aruncă pe fereastră.

— Oh! Domnule comisar, ce bine îmi pare că v-am găsit!

Mă uit la patron. Merită să vezi cum își schimbă culoarea, domnul Floarea-Soarelui. E pentru prima oară când văd un individ devenind albastru de când nu-l mai frecventez pe amicul meu care lucrează la Waterman în secția de ungere a literelor cu cerneală.

Laplume jubilează.

— Am noutăți legate de telefonul primit de conte.

— Ce vorbești! Să știi că-mi face plăcere, fiule. Ce vrei să bei?

— Un rachiu mic!

— Două rachiuri! îi comand cârciumarului pe cale să leșine.

Apoi, lăsând o mână autoritară pe umărul supus al lui Laplume:

— Te ascult, Baby!

— Apelul venea de la Paris. De la biroul de poștă de pe strada Colisée.

Fac o grimasă.

— Mă așteptam la ceva mai interesant. Dar în sfârșit așa se întâmplă întotdeauna!

— !?

— Foarte bine, și, pentru că te-ai ocupat de problema asta, ai să te întorci la Paris să-i iei un interviu telefonistei de la biroul cu pricina. Dacă ar putea să ți-l descrie pe cel care a solicitat convorbirea... Reține că, având de a face cu atâta lume, ar fi un miracol să-și mai amintească de vreunul dintre ei... Totuși, să încercăm...

Își dă paharul pe gât.

— Nu mai pierd nici o clipă, domnule comisar.

E încântat nevoie mare că se întoarce la Paris. Va începe prin a-și omagia nevasta, Laplume. Numai de n-ar găsi-o în brațele muncitorului de la canalizare!...

După ce se evacuează, patronul își face apariția.

— Să știți, domnule comisar, că tot ce v-am zis mai adineaori, cred că ați înțeles cum trebuie, e un fel, ufff... de a glumi. Cândva am avut niște belele cu un sti... cu un polițist și mi-a cam rămas nodul în gât, înțelegeți?

— E cât se poate de natural! îl liniștesc eu.

Îmi închid ochii pe jumătate și-l fixez până-n măduva oaselor.

— Te cheamă Martinet, nu-i așa?

Îl apucă un sughiț prost reglat.

— Da... Cum de ați aflat?

Arunc mărunțișul pe masă și ies, lăsându-l cu gura căscată și speriat.

Poate că o să-și aducă aminte că numele lui stă scris în caractere frumoase, galbene și negre, pe ușa de la intrare, mai știi?

Dar poate nu!

* * *

Când mă întorc la comisariat, sunt cum nu se poate mai surprins să-l găsesc ciudat de liniștit și pustiu, după agitația din ultimul timp. Tâmpuroșu e lipsă. De altfel, exceptând funcționarii obișnuiți și un copoi din Paris, toți ceilalți sunt în natură.

Mă așez la un birou, iau un teanc de hârtie albă, zis ministerială, și cu stiloul despart foaia de deasupra în două părți egale. Pe prima desenez grosso modo planul primei case unde s-a perpetrat[15] crima. Pe cel de-a doua, planul apartamentului familiei Monféal. Apoi, schițez cu o trăsătură à la Picasso silueta victimelor și închipui prin niște cercuri mici persoanele din anturajul lor. Privesc; gândesc...

— A trecut multă vreme de când a fost îngropat contele? întreb eu la întâmplare.

— Patru zile! îmi răspunde un ochelarist, cu accent meridional.

Regret că n-am avut posibilitatea să asist. Ceva îmi spune că asasinul s-a aflat și el acolo.

— Când o să fie înhumat Monféal?

— Când o să dispuneți! îmi răspunde aceeași voce. Familia a solicitat instrucțiuni în acest sens, dar n-a fost încă luată nici o decizie.

Îmi mângâi vârful urechii.

— A fost șters de pe fața pământului ieri dimineață. Ar putea fi plantat mâine, în jurul prânzului, de exemplu, rostesc eu.

Mai mult ca sigur la funeralii are să fie prezent tot orașul și împrejurimile. Ce părere aveți, e un spectacol care nu se pierde!

---

[15] A săvârși, a comite cu premeditare (o crimă).

— Bine, domnule comisar.

În clipa aceea, faimosul Bérurier își face o intrare remarcabilă el însuși fiind remarcabil! Breteaua ruptă, amarată cu un ac de siguranță (vai de așa siguranță) îi atârnă pe spate; cum această panglică elastică e decorată cu o coadă de maimuță, vă prindeți ce efect face? Cravata îi este tăiată chiar din dreptul nodului, iar clopul e decupat precum capacul unei cutii de conserve, ținând doar de o zdreanță îngustă.

— Ce ți s-a întâmplat, Grasule? îl întreb; a încercat cineva să-ți facă o trepanație?

Tună și fulgeră:

— Ce să mai vorbim. Baistrucii ăia de copii din locul unde m-ai lăsat, este niște draci!

— Sunt, îl rectific eu, mereu preocupat să respect și să impun regulile gramaticale.

— Poți să-mi zici și mie de ce m-ai lăsat acolo în salon? protestează el.

— Fiindcă adormiseși, zdrențărosule. Și, pur și simplu, te-am uitat.

— Strașnic! bombăne mamutul.

— Ție nu ți s-a întâmplat niciodată să-ți uiți câinele la lăptar?

Saltă din umeri și începe să-și povestească necazurile.

— Închipuie-ți că plodurile văduvei m-a smuls din brațele lui Morfeu. Ah! Împieliții! Se juca de-a indienii! La o zi după ce tăticul lor a fost lăsat rece, îți dai seama ce suflete sensibile! De aici și până la a-i face de petrecanie lu' mama lor nu-i decât un pas!

— Copiilor trebuie să li se ierte. Grasului: ce vrei de la niște copii!

Dar Béru nu-i înclinat spre indulgențe.

— Copii ca ei, nu c-aș fi rău, dar aș plăti gras să fie înhățați de picioare și să li se spargă dovleacul de un zid! Uită-te puțin la pălăria mea! În 1948 am dat o avere pe ea!

Și asta nu-i tot: cravata era de mătase. Niște draci, îți zic eu!

— Văduva nu și-a cerut scuze?

— Cotu! Ea vorba la telefon când am ieșit eu din salon după ce i-am cârpit plodurile.

Își pipăie restul de cravată.

— Apropo, discuta cu un tip. Și știi ce-i zicea? își drege gâtlejul.

— Zicea: „Da, eu i-am pomenit de tine, n-aveam încotro, că altminteri ar fi făcut-o bona!”

Sar în sus.

— Glumești, Grasule?

— Testual! Și pe urmă, când a dat cu ochii de mine, a tresărit. A adăugat foarte repede: „Am să vă sun mai târziu” Te prinzi? Înainte să mă vadă își tutuia electrocutorul, dar în prezența mea, a început brusc să-l trateze cu politețuri!

— E interesant, Grasule. Iar ție? Ție ce ți-a spus?

— M-a întrebat cum se făcea că mai eram încă la ea. I-am zis că am adormit. Și atunci, s-a făcut albă ca varul. Înainte de să-mi iau picioarele la spinare, mi-am permis să mă port ca unul de-al casei: le-am tras câte o pereche de palme plodurilor. Bătrâna înaltă, care ieșea dintr-o cameră, mi-a sărit în spinare cum că eram o brută. Vrea să mă zgârie, furioasa! Fiică-sa a reușit s-o liniștească. Dar să știi că nu țin să mă mai întorc pe la zgripțuroaica aia!

Se scarpină pe gât și declară:

— Mă duc să dau pe gât o băuturică, cine mă iubește, se ia după mine!

— Tu ești cel care te vei lua după cineva, prietene!

— Așa crezi?

— Așa.

Pe o foaie de bloc scriu numele și adresa lui Bécollomb și i-o întind lui Béru. S-ar putea să mă înșel, dar sunt gata să pun pariu pe un corn de vânătoare contra unei trompe a

lui Eustache, că biata văduvă plânsă îi telefona droghistului. Negustorul de vopsele să fie oare tipul cucoanei? Cu mutra aia de intersecție sinistrată, n-ar fi cine știe ce cadou; dar muierile sunt atât de capricioase! Vezi niște frumuseți având de a face cu pocitanii pe care n-ai îndrăzni să le propui nici unor maimuțe!

Rămâne de văzut!

Grasu se evacuează. Dar mai înainte să iasă pe ușă, se oprește, se întoarce și mă întreabă, arătând bucățica de cravată:

— Crezi că pot ieși în halul ăsta?

— Cumpără-ți alta, Grasule, ai s-o treci pe nota de cheltuieli, fiindcă, într-o oarecare măsură, e un accident de muncă!

Își regăsește zâmbetul.

— Am să-mi ofer una albastră cu buline roșii. Găsesc că e foarte elegant. Eu, țin să-ți aduc la cunoștință, am o slăbiciune pentru toaletele frumoase. Ar fi trebuit să trăiesc pe vremea marchizei de Pompidou. Tipii era gătiți mișto, în timpurile alea, cu ciorapi albi, pantaloni de golf din mătase, guși din dantele și manșete scrobite. Ca să nu mai vorbesc de jiletcă sau de redingota cu revere. De ce oare, în zilele noastre, bărbații se îmbracă așa de trist, ai putea să-mi zici?

Dar nimeni nu poate; atunci, pleacă aruncându-mi din zbor:

— Am reperat un restaurant fain pentru masa de prânz. Îi zice „*La Grande Pédoque*”; se vede treaba că-l ține o tăntilică, dar meniul mi s-a părut inteligent.

Uf! În fine, dispare, coada de maimuță bălăbănindu-i-se peste picioare, iar calota pălăriei ridicată drept în sus ca valva unei scoici expuse la soare.

— E un fenomen, adjunctul ăsta al dumneavoastră, domnule comisar, se hazardează să afirme unul dintre zbirii angajați ai biroului.

— El! e bucuria copiilor, liniștea părinților și unul dintre cele mai bune elemente ale poliției, înfloresc eu. Fără Béru lumea ar fi mai cenușie decât o zi de noiembrie!

Mai mâzgălesc o notă pe foile mele.

Ea se referă la cetățeanul Bécollomb. Imaginația mea e pe cale să alerge în cursa cu obstacole. Dar dacă el era amantul doamnei Monféal? Dar dacă amândoi au hotărât să-l lichideze pe soț? Dar dacă...?

Pun frâna pe picior. Dacă dau frâu liber divagațiilor, am să mă trezesc cu un cap la fel de mare ca bostanul care i-a servit de trăsură Cenușăresei, după ce zâna a supus-o la tratamentul pe care-l știți!

Fiindcă și imaginația mea merge după bagheta magică! E destul un crâmpei de frază aruncată la întâmplare de un Béru abia trezit din somn și furios, ca ea s-o transforme într-o poveste cu episoade!

Ăsta-s eu!

CAPITOLUL VIII

Restaurantul pe care Béru l-a numit *„La Grande Pédoque*” în realitate este *„La Reine Pédauque*”; sper că ați făcut rectificarea! Vă cunosc prea bine inteligența, erudiția și posibilitățile să aprecieze o aluzie ca să nu orbecăiți mai mult de cincizeci de ani! E un local ales. La orele treisprezece, ora franceză, mă instalez la o masă, iar la treisprezece și douăzeci de minute apare și Grasu, jubilând, cu o cravată albastră cu buline roșii și pălăria prinsă în bolduri.

— Semeni cu Ludovic al XI-lea, fac eu. Dar ceva mai dolofan.

— Biscotte?

— Din cauza pălăriei ăsteia cu bolduri. Ai fi putut să-ți oferi alta; dezonorezi poliția așa cum arăți.

— Poliția, mă doare-n cot de poliție.

Și ia loc în fața mea.

— Ai grijă, îngălatule, că nu nesocotești numai poliția, ci și propriile tale bretele pe care te-ai așezat!

Se ridică, își pipăie posteriorul și descoperă obiectul.

— Aha, de aia se hlizea lumea când treceam eu pe stradă!

— Nu numai pentru asta, îl asigur eu prezentându-i meniul. Ai obținut ceva nou și rezonabil?

— Yes, dom’le.

— Ei bine! ce mai aștepți ca să-ți descarci marfa de calitate?

— Aștept să-mi compostez meniul, face el.

Și, întorcându-se spre chelnerul imobil, care ne așteaptă

ordinele, decretează:

— Să-mi servești un cârnăcior în aluat, un sângerete...

Se oprește și, pofticios îl întreabă pe șoptite:

— Sângeretele la voi pute, așa puțin?

— Glumiți, domnule! se indignează ospătarul.

— Păcat, suspină Béru, sângeretele e ca și vânatul, trebuie să adie oleacă. Totuși am să încerc! Pe urmă să-mi aduci o friptură de vacă în sos de vin, hribi cu mult usturoi, brânzeturi și o omletă flambată.

Eu dau o comandă ceva mai omenească și purtătorul de produse comestibile dispare.

— Tipule, trece la atac mamutul, a fost o binecuvântare că am adormit la alde Monféal și că am auzit telefonul. Închipuie-ţi că la ieșirea din drogherie, Bécollomb s-a dus la biserică.

— Ce vorbești?

— Am crezut că avea de gând să rostească o rugăciune acolo, dar în realitate s-a dus s-o întâlnească pe văduvă!

— Nu-i cu putință!

— Pe cuvântul meu! Și într-un colț așa de întunecos că ai fi putut să-ți developezi niște poze. Nu mai era nimeni. Nimeni în afară de mine, oeuf corse! Au vorbit nițeluș în șoaptă și pe urmă s-au despărțit, fiecare luând-o în altă parte. Conform potrivit inscripțiilor tale, am continuat să-l urmăresc pe tip. A intrat într-un restaurant mic cu prețuri fixe unde, acum când îți vorbesc, trebuie că se îndoapă cu o porție mizerabilă din ceva prost fript.

Îl bat pe umăr.

— Bravo, ai făcut o treabă bună, Grasule!

Îmi face cu ochiul.

— Dacă tot ești mulțumit de mine, mi-o dai, fotografia?

O scot din portofel și i-o întind. O privește râzând, dar când s-o rupă, se răzgândește:

— Mai înainte s-o distrug, vreau să i-o arăt lui Pinaud, decide el, înfundând-o într-unul din buzunarele-pubele ale

nădragilor.

* * *

Ziua se târâie fără să mai aducă nimic nou. Nici o veste de la inspectorul Laplume. Nici o veste de la grădinar. Mai trec pe la reședința contelui defunct, dar cei doi sclavi fosilizați nu-s în stare să-mi spună ceva ce nu știu. Am impresia că va fi dificil să elucidez cele două cazuri.

— Ce mai facem acum? vrea să afle Bérurier pe înserat.

— Ne întoarcem la Sfântu-Turluru, mă hotărăsc eu. Trebuie să lăsăm lucrurile să se decanteze.

Când luăm loc la bordul mașinii mele, atenția îmi este solicitată de un panou publicitar. Un afiș mare, galben, proaspăt imprimat anunță:

> *În această seară, la orele 20 și 30, Achille Lendoffé, candidat independent, organizează o mare adunare publică și contradictorie, sfidând sângerosul dement care-i lichidează necruțător pe cei care se prezintă în fața poporului suveran!*

— Nu demarezi? se miră Grasu.

Îi arăt afișul. Îl silabisește și articulează:

— Uite unul care o să facă plinul, te anunț eu! Dacă scapi nejumulit din rahatul ăsta, mai mult ca sigur că apucă hartanul.

Îi trag un cot.

— Ce-ai zice, măi Tândală, dacă am asista și noi la conferință?

Béru își încrețește nasul.

— Ce n-ai minte? eu am oroare de politică!

— În cazul de față, s-ar părea că joacă un rol primordial în afacerea asta sinistră. Ceilalți candidați au fost asasinați a doua zi după asemenea reuniuni publice!

— Cât despre ăsta, nici o teamă. S-ar părea că are îngeri păzitori cu duiumul!

— Știu prea bine... Totuși, aș vrea să asist la ședință!

Béru șovăie.

— I-am zis adjutantului Morbleut că o să facem un concurs de belotă, oftează el.

Stau și mă gândesc.

— Află că nici n-am nevoie de tine, poți să te întorci! Să le cerem colegilor să-ți împrumute o mașină!

E bucuros nevoie mare, umflatul! Morbleut e pe lungimea lui de undă. În compania lui, are parte de clipe de calitate. Dragoste la prima vedere, ce mai vreți! Există simpatii spontane care se produc în decursul păcătoasei noastre existențe precare. Așa ceva nu se discută!

Ne întoarcem la comisariat. În cele din urmă e descoperită o mașină veche tip 403, la volanul căreia se instalează Grasu. Ceea ce-l încântă în mod deosebit e că automobilul e prevăzut cu o centură de siguranță experimentală. Un model nou din oțel extrasuplu, îmbrăcat în piele.

— Parcă aș lua avionul, face el, închizând catarama în jurul brioșei lui. Crezi că-i eficace?

— Așa s-ar părea.

Îl rog s-o liniștească pe Félicie și să dea o raită pe la grădinar, să vadă dacă nu cumva... Îmi promite, încearcă să demareze în viteza a patra, nu reușește, o găsește pe prima și dispare.

* * *

La orele douăzeci, sala de întruniri contradictorii din Bellecombe e arhiplină. Bellecombezii au venit cu grămada nu pentru a degusta elocvența și programul candidatului, ci pentru a vedea dacă are să fie lichidat sau ba. E un spectacol care nu se pierde. Presupuneți că li se aduce la

cunoștință a doua zi dimineață că individul a fost răpus cu focuri de mitralieră în timpul profesiunii lui de credință, prea ar regreta să rateze o asemenea ocazie.

Achille Lendoffé e un bărbat de vreo patruzeci de ani, cu tâmple argintii. E un magnat din industria morăritului și a făcut bani frumoși, fiindcă e îmbrăcat cu o eleganță desăvârșită. Înalt, bine legat (a câștigat trei cupe la tenis și una la polo) privirea limpede, glasul aspru și percutant, gestul autoritar, din capul locului simți în el omul făcut să comande ca să câștige bani.

Apariția lui pe stradă e salutată cu o salvă de aplauze destinate să-i elogieze curajul. Își ridică brațele pentru a cere liniște. Apoi, pe un ton catifelat și, în termeni pudici, aduce un omagiu memoriei celor doi adversari ai lui, dispăruți atât de tragic. Spune cât îi este de penibil să vadă dispărând într-un asemenea mod doi oameni care, fără discuție, nu-i împărtășeau ideile, dar nu aveau mai puțin dreptul la toată stima lui. Lumea aplaudă.

Apoi, face o declarație pentru a-și exprima încrederea în eficacitatea poliției. Vinovatul va fi demascat și pedepsit! (Aici, am impresia că se lansează într-un domeniu care nu-i de competența lui.)

Nebunul care, la fel ca Jack Spintecătorul, dă târcoale prin oraș, avid să verse sânge nou, nu va împiedica Franța să-și urmeze cursul!

Cât despre el, va ști să meargă până la capătul misiunii, indiferent care ar fi riscurile. Și, dacă trebuie să piară, ei bine! își oferă viața patriei, în speranța că aceasta din urmă va ști să se servească de ea și că generațiile viitoare... Tralalala!

Aplauze și iar aplauze.

Pe urmă, Achille Lendoffé își expune în linii mari programul.

De acum înainte, preconizează să facă la fel ca de obicei, dar mai bine!

E aclamat.

Bea un pahar de apă minerală și continuă cu proiecte de urbanism privitoare la circumscripția lui. Pomenește de spălătorii publice, de serviciile de salubritate, de șosele gudronate, de școli, de săli pentru festivități, stadioane, cantine, muncitori bătrâni etc., etc.

Aș fi putut tot așa de bine să mă duc la cinema ca să văd jucându-se „Degețelul surioarei mele în nădragul cătanei”. Întrunirea se termină cu o Marseillaisă, care, deși vibrantă, nu-i mai puțin bogată în note false.

La ieșirea din sală, îmi spun că Grasu a avut dreptate: nici o problemă, Lendoffé o să facă un salt fără probleme în Palais-Bourbon[16]. Decesul adversarilor lui îi vor permite să apuce osul. Îmi ridic sprâncenele a mirare. Ia te uită, ia te uită, într-adevăr!

Încă o dată, trag o lovitură de copită în gleznele imaginației mele ca s-o împiedic să galopeze. Ce mai am de gând să presupun! Doar nu ne aflăm la Chicago, cel de pe vremuri bune, când candidații la funcția de guvernator erau uciși care mai de care.

Mă apropii de colegii mei însărcinați cu supravegherea bătăiosului candidat. Nu-l pierd din ochi, în timp ce Lendoffé strânge mâini la dreapta și la stânga!

— Să nu-l slăbiți nici un pas mai înainte de alegeri, ați înțeles, băieți? le recomand eu.

— Fiți liniștit, domnule comisar: facem cu schimbul. În permanență doi dintre noi îl supraveghează și dormim în anticamera lui.

— Perfect. Dacă i se întâmplă ceva, putem să buchirisim mica publicitate din *France-Soir* ca să ne găsim o nouă slujbă, toți câți suntem aici.

O ultimă privire spre Lendoffé. E foarte curtat,

[16] *Palais-Bourbon* - edificiu construit în Paris pe malul stâng al Senei în fața pieții Concorde (1722) pentru ducesa de Bourbon. În prezent este ocupat de Adunarea Națională - parlamentul francez. (n. tr.).

industriașul. E felicitat, i se malaxează falangele. Pe scurt, face figură de erou.

Mă întorc la Sfântu-Turluru. Mă grăbesc să adulmec miresmele bucătăriei și s-o pup pe Félicie.

CAPITOLUL IX

Încă mai e lumină în camera mamei, deși ora e târzie. O rază galbenă se filtrează pe sub ușă și, când pasul meu agil termină de escaladat scara, ușa ei se întredeschide și mă pot bucura de o jumătate a siluetei ei furișe.

Mă recunoaște și apare în întregime, așa de plăpândă, așa de liniștitoare în rochia ei gri cu un guleraș de dantelă.

— Oh! Tu erai, fiule, șoptește ea.

O dojenesc.

— Ce înseamnă asta, încă nu faci nani? Te ții de petreceri?

— Te așteptam, eram puțin neliniștită.

— Dar ți-am transmis prin Béru că am să mă întorc târziu!

Își încruntă sprâncenele.

— Nu l-am văzut pe domnul Bérurier!

Dintr-un foc îmi îngheață marele zigomatic. Nervul astral plesnește garnitura de chiulasă și diferențialul capătă joc. Intru în cămăruța cretonată care de pe acum miroase a levănțică din Alpi, de când locuiește aici mami.

— Nu glumi, mami. Grasu nu s-a întors până acum?

— Te rog să mă crezi! Domnul Morbleut l-a așteptat bătând cărțile până la zece noaptea. Pusese un vin beaujolais la rece, fiindcă, pretinde el, așa e mai băubil.

Tot vorbindu-mi, îmi scutură de pe revere câteva fire de praf. Praf perceptibil doar pentru ochii ei de mamă. Ea vrea ca fiul ei să fie curat, pus la punct.

Pufăi, perplex. Dispariția asta nu-mi spune nimic bun.

— Fii atentă: Béru a ținut morțiș să se întoarcă tocmai

fiindcă avea în vedere proiectele lor de belotă. A închiriat o mașină de la comisariat în mod expres.

— Numai să nu i se fi întâmplat vreun accident! se neliniștește Félicie.

— Mă duc să mă informez, îi spun coborând în goană scările.

Intru în cabina telefonică a hotelului și o trezesc pe cucoana de serviciu. Îmi spune „Alla” în loc de „Alo” pentru că, trezită din somn, cască mai să demoleze centrala.

— Fă-mi legătura cu jandarmeria! îi poruncesc eu.

Se execută. Răsună o voce adormită, dar asta face „Alleuh”.

— Jandarmeria?

— Ea, ce treabă ai! bombăne vocea, confirmându-mi prin accent că într-adevăr despre jandarmeria națională locală e vorba.

— Aici comisarul San-Antonio!

O secundă de stupoare; apoi, vocea devine plină de zel:

— Ah! perfect. Foarte onorat! Luați loc, domnule comisar!

Jandarmul meu s-a trezit din somn brusc și-i puțin cam zăpăcit.

— Spune-mi, a fost semnalat vreun accident rutier în seara asta?

— Nici unul, domnule comisar!

— Ești sigur?

— Sigur, domnișoară!

Și iar adoarme jandarmul, nemaipomenit!

— O.K., mersi.

— La dispoziția dumneavoastră, aș putea să vă ofer…

Închid telefonul.

Fără doar și poate, treaba devine delicată. Îmi amintesc brusc că-i recomandasem Grasului să treacă pe la Mathieu înainte să plece. Dar dacă m-a ascultat și a dat de bucluc?

Félicie, aplecată peste balustradă, mă întreabă îngrijorată:

— Ai aflat ceva?

— N-a fost semnalat nici un accident, mami, plec să fac un tur prin împrejurimi.

Și o pornesc în direcția magherniței grădinarului, după ce mi-am scos din teacă amicul bum-bum și l-am așezat alături de mine pe banchetă.

De îndată ce am trecut de pădurice și am apucat-o pe drumul de pământ ce duce la Mathieu Mathieu, am și zărit mașina sub clarul de lună. Cu inima strânsă, gonesc într-acolo.

Ce i s-o fi întâmplat Grasului? Ceva grav, mai mult ca sigur.

Portiera e deschisă în partea dinspre șofer. Se văd ieșind două picioare. Opresc, alerg ca un disperat până la mașină.

Corpul lui Béru e prăbușit pe banchetă. Partea inferioară a anatomiei lui atârnă în afara vehiculului. Dragul meu Béru, dragul meu Béru! A fost asasinat în momentul în care se pregătea să coboare.

Mă aplec asupra lui și-i pun mâna pe frunte. Încă mai e cald. Brusc răsună un strănut formidabil și Grasu se ridică în coate.

— Of! Bine c-ai venit! Fir-ar al naibii să fie! explodează umflatul.

— Ce-ai pățit, tăntălăule?

Grasului îi sare mușchiul:

— Am pățit, că dacă aș pune mâna pe dobitocul care a inventat centura asta de securitate i-aș băga-o pe gât! Știi ce-am pățit? După ce ne-am despărțit, am venit până aici. Bun! Mașinal, scot cheia antifurt, deschid portiera și dau să cobor. Bun, mă urmărești?

— Cu atât mai lesne cu cât am impresia că ești priponit de scaun, biată zdreanță!

— Uitasem de centura asta, înțelegi? Eu am gesturi

bruște când sunt în acțiune. Eram cu gioalele afară, cu pieptul înainte și uite că centura metalică mă blochează. Luat pe nepregătite, dau drumul la chei care cad în iarbă. Bun! Atunci, mă apuc să desfac centura. Dar încuietoarea asta afurisită, cu tot efortul meu să ies afară, s-a blocat. Degeaba am tras eu de ea, am răsucit-o, am pipăit-o prin toate părțile: cotu! În plus, nici chip să mai găsesc blestematele de chei căzute pe jos. Am încercat să atrag atenția claxonând. M-am căznit de pomană! Tot ce-am reușit a fost să descarc bateria! Descurajat, până la urmă am adormit.

Mă strâmb de râs ca douăsprezece mii cinci sute nouăzeci de cocoșați. Grasu, fixat de banchetă ca un monstruos coleopter pe o pernă, e de un comic fantastic. Regret că n-am la îndemână o cameră de luat vederi sau măcar un aparat foto! O poză ca asta ar fi stârnit o veselie fără seamăn printre polițiști!

— N-ai inimă nici cât trei cărți de pică! mugește Maiestatea sa! De ore întregi aștept în răcoarea nopții! Chiar mi-am oferit o genuflexie a pieptului, dacă vrei să știi tot! Ia ascultă cum tușesc! Eu sunt pe drumul sanatoriului, și el râde! Ce nenorocite de locuri mai este și astea care polițiștii are mașini capcană! Dacă ar fi luat foc, la ora care-ți vorbesc aș fi fost deghizat în mangal! Așa o rablă în caz de accident, crede-mă! Ca să ieși din ea ar fi nevoie de toate sculele unui fierar!

Încerc să desfac diabolica centură, dar nu izbutesc.

— O să trebuiască să facem un raport la poliția centrală, Grasule, îi recomand eu. Să știi că ai dreptate, sistemul ăsta de securitate lasă de dorit.

Dar el nu mai vrea nimic. E la capătul răbdării, dragul de heruvim.

— Ce mă fac, San-A., dacă nici tu nu reușești să mă dezlegi de aici?

Pun capăt tentativelor mele zadarnice și caut cheile în

iarbă. Mulțumită lanternei electrice, le găsesc.

— Ține aici, îi spun, condu-ți boeing-ul până în sat, și o să-l sculăm din somn pe rotar. Cu un fierăstrău pentru metale până la urmă te scoatem noi din mașină.

Zis și făcut.

Douăzeci de minute mai târziu, Béru poate ieși din șaretă. Face câțiva pași masându-și burduhanul.

— E o încercare pentru nervi! mă asigură el. Ca să nu mai pun la socoteală că porcăria aia de cataramă mi-a transformat buricul în cutie de scrisori! Ah! Îi plâng pe cosmeticii care se lasă priponiți în rachete. Eu, dacă n-am libertate de mișcare, sunt un om terminat.

Face un tărăboi nemaipomenit la hotel, îl obligă pe hangiu să se scoale și să-i servească un vin extra, și îl dă pe gât cum bea un învingător de etapă la cupele cicliste sticla de Perrier.

Nopțile sunt animate în compania Grasului. Trebuie s-o recunoaștem!

* * *

Vijelia care izbește furioasă în ferestre
Colo departe flutură pletele pădurii.
Copacii gem sub lovitura urii
Cum geme marea rostogolită peste pietre.

Aceste versuri învățate în școala primară îmi bântuie subconștientul. Mă trezesc de-a binelea. S-a luminat de ziuă și un vânt puternic bate peste Sfântu-Turluru-din-Deal. Nu știu cine a semănat vântul ăsta, dar în orice caz vânticultorul o să recolteze furtună! Ba chiar, cum se anunță a fi un an bun, am putea spera și la un uragan. Șalupele trebuie că se îndreaptă bătute de valuri spre Tera-Nova! Pescuitul se anunță bun, băieți!

Obloanele hotelului pălmuiesc fațada. Crengile copacilor

se lipesc de geamuri după ce s-au zbătut îndelung răsucite pe cerul zbuciumat. Strașnică vară! Dacă ați vrea să puneți două ca astea de-o parte, le-aș oferi în dar perceptorului meu! Ar fi formidabil să vezi zburând niște foi de impozit într-o asemenea vijelie.

Servitoarea hotelului strigă cât o ține gura că funia de rufe și-a făcut valiza ducând cu ea toate fețele de masă și șervetele. Strașnic zmeu, puștanii de la școală trebuie că-s încântați la culme.

Mă uit cât e ceasul la orologiul meu personal. E șapte *of the morning*. Fac un duș, mă bărbieresc, mă loționez, mă înțolesc și mă îndrept spre sala de mese.

Ex-adjutantul Morbleut e de pe acum în picioare. Mustața lui bine lustruită lucește precum coada unei otarii. Pare la fel de bine dispus ca o epidemie de holeră.

— V-ați și sculat? îl întreb.

Ridică din umeri.

— Eu, în fiecare zi la orele patru, tranșează el. Numai dimineața poți face o treabă ca lumea!

— Nu și în cazul în care ești paznic de noapte, obiectez eu blând.

— Vreau să zic, în meseria noastră, băiete. Aveți ceva noutăți?

— Nu încă!

— Eram sigur. Voi ăștia, tinereii, vă faceți anchetele cum se joacă spânzurătoarea: cu creionul și hârtia.

Roșcovana, care a reușit să recupereze zmeul, ne servește micul dejun.

— Subordonatul dumitale mi-a tras clapa ieri seară! atacă Morbleut.

— A avut de îndeplinit o misiune, îl scuz eu pe Bérurier.

— Tot așteptându-l pentru belotă, a trebuit să strâng cureaua.

— Asta a făcut și el, pufnesc eu.

Telefonul începe să zbârnâie în culise.

— Ia te uită, face adjutantul, ăsta încă mai funcționează!

Un Béru în pijama, mămăligit de somn, își face apariția, superb și triumfător.

— Poftă bună, domnilor! ne urează el.

— Salut, Ruy Blas! îi răspund eu.

Grasu se scarpină între picioare.

— Bate un vânt mai să smulgă coarnele unui jandarm, observă el.

— Ia ascultă, protestează Morbleut, nu apreciez deloc genul ăsta de glume!

— Îți cer pardon, se scuză Béru, speriat, vorbeam și eu ca să nu tac. N-am făcut nici o aluviune la tine.

— Vreau să sper, prietene, vreau să sper! Doamna Morbleut a avut întotdeauna o viață privată ireproșabilă.

Roșcovana se apropie de noi.

— Domnule comisar, strigă ea. Telefonul e pentru dumneavoastră. Dar ce prost se mai aude! Of, Doamne, tare se mai aude prost!

— Cu un sifon ca ăla, nici nu-i de mirare, explică Bérurier Tipesele care o să îmbrace fuste crețe azi o să facă parale nu glumă, vă zic eu!

Mă duc să culeg receptorul care se bălăbăne la capătul firului în cabina cu geamuri.

— Alo!

O voce întretăiată mă întreabă dacă eu sunt comisarul San-Antonio. Pe furtuna asta abia dacă pescuiești o silabă din două.

— Da, da, da, da! răspund eu, în speranța că interlocutorului meu i-ar putea ajunge măcar unul.

— ... buie... niți... diat!

— Să vin imediat?

— Da... vem... utăți... tante...

— Să aduc cu mine o tanti?

— Nu! noutăți... importante!

Mă reped cu sufletul la gură.

— Zici că ai noutăți? S-a întâmplat ceva nou?

— Da...

— Vorbește, pentru numele lui Dumnezeu!

Tipul vorbește. Degeaba. Acum, convorbirea noastră a ajuns un piureu de vocale, închid.

— Hai, Grasule, mugesc eu, la drum! S-ar părea că a apărut ceva nou.

— Zi și mie ce?

— N-am putut să înțeleg ce-mi tot povestea băiatul. Alerg, să vii după mine cu mașina ta DC 4. Și ai grijă nu uita să-ți pui centura de siguranță. Pe vântul ăsta e mai prudent!

CAPITOLUL X

La comisariat e aceeași mulțime ca și alaltăieri. Lumea se îmbulzește la poartă. Sosirea mea reduce gloata la tăcere Ziariștii mă privesc pe furiș, râzând pe sub Rolleiflex. Intru în biroul comisarului local. El n-a mai avut timp să se bărbierească. Seamănă cu o pară mucegăită.

— E îngrozitor, se bâlbâie el, îngrozitor!

— Ce s-a întâmplat, dragul meu confrate?

— Candidatul independent... A murit în noaptea asta!

Bat nervos din picior.

— Cum? Ce vorbești? Te ții de glume?

— Vai, vai, vai!

— Ce s-a întâmplat?

Își scutură bietul cap năpădit de belele.

— Stai puțin, unul dintre inspectorii însărcinați cu supravegherea lui o să-ți povestească.

Strigă:

— Martinet!

Încriminatul sosește în zbor ca o rândunică.

Dar o rândunică ce nu anunță primăvara, asta se citește pe mutra lui devastată.

— Ia zi, v-ați lăsat trași pe sfoară? urlu eu.

Articulează bâlbâindu-se:

— Vrea să zică, domnule comisar!

— Vrea să zică ce? Povestește-mi cum stau lucrurile!

— Ei bine, iată... După conferință, domnul Lendoffé a mers să bea un pahar la hotelul *Comerțului și Inflației* în compania unui grup de prieteni. S-au cinstit cu șampanie...

— Erați și voi în sală?

— Da, eu și cu Miradort. Totul s-a petrecut bine. Pe urmă, domnul Lendoffé s-a întors la el acasă. Ne-a deschis ușa și ne-a poftit să intrăm în hol unde eu și Miradort trebuia să dormim peste noapte!

— De ce spui că v-a poftit să intrați?

— Ne-a deschis ușa. El își lăsa mașina în garajul aflat sub casă și urca direct în dormitorul lui printr-o scară de serviciu.

Sar în sus.

— Și nu l-ați escortat până la garaj?

— Ba da! se zborșește Martinet. Chiar eu i-am deschis ușile garajului și am aprins lumina. Pe urmă, m-am dus să verific dacă ușa din fund era bine închisă. Era. Domnul Lendoffé și-a adus mașina, eu am închis ușile în spatele lui și m-am întors în hol, după ce am dat ocol casei. Eu și cu Miradort am dormit până dimineață. Bona a venit să ne trezească strigând că Domnul nu s-a întors și că patul e neatins. Am scotocit peste tot, și l-am găsit pe domnul Lendoffé în garaj, mort, asfixiat de gazele de eșapament.

— Ah! deci așa.

— Motorul mașinii nu mai mergea că se terminase benzina, iar garajul era negru de fum. Ca să intrăm a trebuit să spargem ușița care leagă garajul de restul apartamentului.

— Fiindcă ușile mari Mischler ale garajului erau încuiate din interior?

— Exact așa, dom’le comisar.

Mă întorc spre colegul meu de breaslă.

— Cadavrul a fost examinat de vreun medic?

— Chiar acum o face.

Îmi cuprind capul în mâini, disperat.

Încă un defunct. Bogată colecție, nu-i așa, băieți? De data asta cariera mea nu mai are nici o perspectivă. Ca pentru a mi se confirma acest funest presentiment, telefonul începe să zbârnâie. E Bătrânu care mă sună din

Paris. Cum de e de pe acum la curent cu cele întâmplate? Mister și beznă adâncă!

Nu-și mai mestecă spusele, fiindcă, mai mult ca sigur a omis să-și amareze proteza!

— Ți-am cerut să mă ții la curent din oră în oră, San-Antonio, și n-ai făcut-o!

Încep să pledez:

— Ancheta asta se derulează la țară, domnule director, și nu-i treabă ușoară să obții o convorbire cu Parisul!

— Ta ta ta! face el, de parcai s-ar adresa Coccinellei! Și pe deasupra am aflat mai adineaori printr-un telefon dat de Tâmpuroșu că în noaptea asta a fost asasinat un al treilea candidat! Îți dai seama de dimensiunile extravagante ale cazului acesta, monșer? La Paris, nu se mai vorbește decât despre asta. Ministrul de interne a rămas suspendat de telefonul meu. Și el, la rândul lui, suportă presiunile...

(În acest moment, o rafală de vânt agită linia telefonică și numele se pierde.) Străbunul continuă:

— Dacă ai nevoie de întăriri, nu sta pe gânduri! Poliția din teritoriu îți e la dispoziție. Și trupele la fel, dacă e cazul! Rezultate imediate, asta-i ceea ce vreau! Am ajuns de râsul lumii! O țară în care sunt asasinați candidații ce reprezintă poporul, fără ca legea să-și spună cuvântul, e o țară în plină decadență. Așa ceva domnul... (încă o dată numele este spulberat de tornadă) nu poate admite. Chiar din clipa asta încep să aștept!

— Bine faci! urlu eu, închizând la rândul meu telefonul.

Trebuie că am fost teribil de sincronizați, și el și eu!

Mă scutur. În viață, nu trebuie să te lași niciodată zdrobit de loviturile sorții. Nu-i pentru prima oară că mă aflu într-un impas, iar Bătrânu vine să mă bată la cap cu prestigiul poliției și amenințările ministeriale!

— Bun, să lăsăm omul să-și descarce nervii, rostesc eu fără adresă, pentru a încerca să salvez aparențele. La drum cu direcția Lendoffé! Vino cu mine, Martinet.

* * *

Locuința domnului Lendoffé e situată la marginea orașului. Întreprinderea de morărit Lendoffé, pe urmă un spațiu verde plantat cu arbuști, groși abia cât creionul unui tâmplar și pe urmă o construcție plină de pretenții, cu partea de jos din piatră poroasă, iar restul din cărămidă, țigle colorate, ferestre vopsite și un prost gust costisitor aproape peste tot, se ridică orgolioasă pe mijlocul unei peluze.

Un peron, deasupra cu o streașină din țigle aurite și colonade din stuc conduc spre ușa de la intrare, decorată cu motive din fier forjat, reprezentând spice de grâu! Sub clădire, pe latura nordică, se află garajul. Acesta încă mai miroase a gaze de eșapament. Zidurile, cândva albe, s-au înnegrit de fum.

Mă duc să examinez ușa mică a cărei încuietoare dislocată atârnă jalnic. În afara acestor două uși, garajul nu mai comportă alte deschideri. În timpul zilei e luminat de un perete din carouri de sticlă, iar noaptea printr-un hublou cu gratii.

— Când ați intrat aici, azi dimineață, lumina electrică era aprinsă? îl întreb pe inspectorul Martinet.

Clatină din cap.

— Nu-mi aduc aminte. Garajul era plin de fum, înțelegeți? Motorul tocmai se oprise...

Îl chestionez pe colegul lui, Miradort, care-și face și el apariția. Cât despre Miradort, el e categoric: lumina era stinsă.

— Sigur? fac eu.

— Sigur, afirmă el cu tărie.

E un aspect important ăsta, înțelegeți, scumpelor? Fiindcă, presupunând că lui Lendorffé i s-a făcut rău în garaj, iar gazele de eșapament l-au expediat la șeful lui de

secție suprem, ei bine, în acest caz lumina ar fi rămas aprinsă! Dar, dacă a fost stinsă, asta înseamnă că *cineva anume a stins-o*, do you see[17]? Important. Chiar capital, ar fi adăugat Karl Marx. Fiindcă acel cineva despre care vă vorbesc nu putea fi decât asasinul! Stătea ascuns în garaj. Când Lendoffé a rămas singur, a ieșit și l-a neutralizat. Pe urmă a stins lumina și a șters-o. Quod erat demonstrandum!

— Ia spune-mi, Martinet. Ai inspectat garajul când ai intrat, așa mi-ai raportat, nu?

— Da, domnule comisar.

— Nimeni nu se ascundea aici, ești sigur?

Abia se abține să nu ridice din umeri enervat, dar, moralmente, e opinia unanimă a celor doi omoplați ai lui.

— Imposibil. Aici nu-s decât două bidoane de ulei și un furtun de stropit grădina. Unde s-ar fi putut ascunde?

— Nici măcar în mașina lui Lendoffé?

— De neconceput, domnule comisar. La ieșirea de la reuniune, a luat cu el un sul de afișe și chiar eu am fost cel care l-a lăsat pe bancheta din spate. Și pe urmă n-a mai oprit decât la el acasă...

— Ca să vă deschidă ușa holului! Să presupunem că în acel scurt moment cineva stătea la pândă în spatele gardului viu. Lendoffé coboară să vă deschidă și făptașul se aruncă în partea din spate a mașinii...

Dar Martinet mă contrazice printr-o clătinare a capului.

— Nu. Așa e, a coborât să deschidă ușa holului, dar eu, în timp ce-l introducea pe Miradort în casă, deschideam ușa garajului. Mașina se afla exact pe colțul casei. În liniștea nopții aș fi auzit deschizându-se și închizându-se portiera. Și chiar așa... E greu de închipuit ca un asasin să recurgă la o asemenea tentativă hazardată doar în câteva secunde și la câțiva metri de niște polițiști însărcinați cu

[17] Pricepi, vezi? - limba engleză în original. (n. tr.).

supravegherea victimei.

Deloc nemulțumit că mi-a respins presupunerile falacioase, acest conștiincios copoi!

— Unde se găsea cadavrul când ați spart ușa?

— Între mașină și zid.

— Vrei să-mi reconstitui foarte exact poziția lui?

Încuviințează, deschide portiera mașinii de pe stânga față, apoi se ghemuiește bizar, cu posteriorul pe șasiul vehiculului și capul în partea de jos a zidului.

Descopăr sulul de afișe care zace pe jos, nu departe de pseudocadavru.

— Afișele astea erau acolo?

— Noi nu ne-am atins de nimic.

Intenționez să-mi continuu reconstituirea, dar sosirea inopinată a două personaje surprinzătoare rupe atmosfera. Isteții în chestiune cântă cât îi ține gura *Les Matelassiers*. Ce duo fascinant! Bérurier și Morbleut! Un bas - zis nobil - și un bariton de proastă calitate.

Dacă n-au dat pe gât câte două sticle fiecare, aș fi în stare să-i telefonez lui Paul al VI-lea ca să-i solicit două locuri de brigadier șef în garda lui pontificală.

— Ei, cum stă treburile! tună Grasu care tocmai a terminat ultimul cuplet înaintea cumătrului Morbleut, e adevărat ce-am aflat? Ultimul client a dat ortul popii? Unde este zăpăciții însărcinați cu protecția lui, să mi ți-i învăț eu cum se face un nod la cravată!

— Liniștește-te, Béru! intervin eu posomorât. Ești de pe acum plin ca o butie, ce să mai vorbim!

Grasu cască ochii la mine cu o umbră de luciditate.

— Eu! protestează el. Întreabă-l pe Popaul cât am băut: cât un pipi de furnică.

— Ezact, îl susține hotărât Morbleut, subliniindu-și afirmația cu un formidabil sughiț.

Îi șoptesc lui Béru la ureche:

— Ce nevoie aveai să-l cari după tine și pe boșorogul

ăsta! De parcă n-am avea și așa destule belele...

Prietenia, în privința lui Béru e din fontă ranforsată.

— Îți interzic să-l tratezi pe Popaul de boșorog, face el.

Ridică în sus degetul mare, a cărui parte superioară ar fi destul ca să ascundă o broască țestoasă marină.

— E un băiat uite așa! E plin de idei. Lasă-l să conducă el nițeluș ancheta... și atunci să vezi!

Încep să urlu:

— Ștergeți-o de aici imediat, bețivani nenorociți, că altminteri vă bag la zdup ca pe niște vagabonzi vulgari ce sunteți!

Maiestatea sa își dă seama că nu-s dispus să le tolerez o conduită scandaloasă. Demn, îl ia de braț pe adjutant.

— Hai, Popaul, să nu mai amestecăm cârpele de bucătărie cu șervetele de masă.

— Toți sunt niște incapabili și în cârdășie, afirmă din nou cu tărie Morbleut.

Of! Sunt unele momente când Grasu destinde atmosfera, dar, din păcate, sunt și altele când te calcă pe nervi!

Când cei doi îngălați (mai cunoscuți sub rațiunea socială a Companiei Bețivanilor) au șters putina, cer să văd corpul. Sunt condus spre ușa din fund către parter. Cadavrul e lungit pe o pânză în salonul mic. Un medic, în cămașă și cu mânecile suflecate, e așezat la un gheridon stil Ludovic al XV-lea și scrie febril niște note.

Mă prezint, dar el își ridică puțin capul mic de ceainic fără capac. Are nasul ca un țuțuroi, urechile ca două toarte, iar țeasta plată în partea de sus.

— Primele dumneavoastră impresii, doctore?

Suferă de un tic care uneori îi ridică ochiul drept până în mijlocul tărtăcuței.

— Omul acesta, face el cu o voce de eunuc înfrigurat, a suferit un traumatism facial. Lovitura a fost violentă, dar nu chiar atât încât să fie cauzatoare de moarte sau de fractură. Fața lui se afla cam la un metru cincizeci de țeava

de eșapament. N-a mai avut putere să se ridice și a murit.

Mă aplec asupra bietului Lendoffé. O pată vineție, urâtă, mare cât o farfuriuță îi marchează fruntea, deasupra sprâncenei stângi.

— Cu ce instrument a putut să fie făcută rana asta, doctore? mă interesez eu.

— Cu o cărămidă, mă lămurește legistul.

Îmi întinde o lupă.

— Priviți: se zăresc clar particulele de pământ ars pe toată suprafața traumatismului. O cărămidă, în cazul de față e o armă improvizată.

— Către ce oră a intervenit decesul?

Își scarpină nasul.

— Între miezul nopții și ora unu, presupun.

— Mulțumesc, doctore. Vă rog să redactați un raport detailat, crima a făcut vâlvă în cercurile înalte și vom avea nevoie de un material serios ca să-i impresionăm pe acei domni.

Mă întorc spre cohorta mea de inspectori.

— Și acum, să trecem la viața intimă a defunctului. Cum se prezintă lucrurile?

Istețul de Martinet e cel care ia inițiativa.

— Domnul Lendoffé era văduv. Trăia aici cu fiica și ginerele său care este angajat ca șef, responsabil să-și... umple sacii la moară. Au un copil de un an și jumătate. În afară de servitoare, în casă nu mai e nimeni. Asta-i tot!

Mai succint nici nu se putea. Îi mulțumesc printr-o înclinare a capului și mă duc să văd familia. Fiica, e tare frumușică, un blond roșcat, cu niște pistrui strengari, ochii deschiși la culoare, împlinită exact acolo unde trebuie! E frântă de durere.

— L-am rugat pe tata să-și retragă candidatura, lăcrimează ea. Când a început seria asta de crime am avut un presentiment funest.

Începe să plângă cu hohote.

Fac rost de un pachet serios de tact și șoptesc dând la iveală niște inflexiuni care ar fi scos din minți până și o cheie reglabilă:

— Ați asistat la adunarea electorală de ieri seară?

— Nu, din cauza copilului.

— Dar soțul?

— Era în deplasare, s-a întors abia de un sfert de oră.

Buun! Ginerele în deplasare pe când morarul de socru-său e trimis să macine grâul bunului Dumnezeu, îmi place destul de mult!

— Unde se dusese?

— La Paris.

— Cu afaceri?

— Da.

Între... timp, cum zicea un negustor de termometre, o cunoștință a mea, intră și soțul. E unul înalt și zvelt, destul de frumos băiat, cu ochii și o haină de catifea neagră. E brunet, tuns à la Robert Hossein[18], și e tras la față, fie din cauza morții tata-socrului, fie din cauza chiolhanurilor de la Paris sau poate din amândouă!

Beneficiază de legitimația mea.

Se uită la ea cu aerul omului informat și consimte fără vlagă, ca să-mi dea de înțeles că e gata să răspundă la toate întrebările mele.

— În noaptea asta ați fost la Paris? întreb eu fără a lăsa să transpară nici cel mai vag scepticism[19].

— Într-adevăr.

— Ce hotel?

---

[18] *Robert Hossein* - (1927) - actor și regizor francez de teatru și film. Autor al mai multor filme (*Ticăloșii ajung în iad*) s-a specializat în realizarea spectacolelor de mare amploare (*Notre Dame de Paris* - 1978). (n. tr.).

[19] Concepție care proclamă îndoiala față de cunoașterea lumii obiective, a adevărului. În vorbirea curentă - rezervă, neîncredere față de ceva. (n. tr.).

— George-V.

— Mulțumesc.

I-aș mai cere eu niște amănunte legate de cum și-a petrecut noaptea, dar sunt prea gentleman ca să fac așa ceva în prezența tinerei lui soții.

— Mi s-a spus că tocmai v-ați întors?

— În clipa asta.

— Mulțumesc. Doamnă, îmi reiau eu atacul, întorcându-mă către tinerica roșcovană, l-ați auzit pe tatăl dumneavoastră când a venit acasă?

Scutură din cap negativ.

— Am un somn greu. Nu m-am trezit decât în dimineața asta la strigătele Augustinei.

— Ușa care face legătura între apartamente și garaj câte chei are?

— Două.

— Tatăl dumneavoastră avea una...

— Le avea pe amândouă, domnule comisar.

— Cum adică, pe amândouă?

Ginerele îmi explică:

— Recentele evenimente l-au determinat pe socrul meu să fie mai prudent. Ușa asta care dă în garaj ar fi putut permite cuiva să se introducă fără dificultate în casă. O ținea în permanență închisă și nu se despărțea de chei.

— Ceea ce explică faptul că eu am fost obligat să sparg ușa, înțelegeți? termină Martinet.

— Înțeleg. Să mergem s-o vedem pe Augustine. Fiți așa de bun și însoțiți-ne, domnule...?

— Durond! se prezintă ginerele.

CAPITOLUL XI

Ce stupoare!

Ce turbare!

Ce oroare! Ghiciți pe cine descopăr la bucătărie? Vă arunc această provocare, nu vă dau o mie, pentru că ar fi peste cursul oficial, dar vă dau nouă sute optzeci! Béru și Morbleut.

S-au așezat la masa mare și degustă două cafele servite de Augustine. Aceasta este o grăsună dolofană cu un coc gen centru de primire pentru porumbeii sălbatici în voiaj. Le toarnă în cafea o porție zdravănă de alcool.

— Ce înseamnă asta? mă reped eu.

— Trebuie să-ți esplic, se bâlbâie Béru. Fiindcă ne-am făcut cui azi dimineați și prea ni se urcase la cap, ne-am zis că o cafeluță tare cu o picăturică de amoniac înăuntru ar fi indicată. Atunci, domnișoara, bunătatea în persoană...

Apuc sticla ca s-o miros. Nici presentimentul meu, nici mirosul care se degajă pe gâtul ei nu m-au înșelat: e rachiu toată ziua.

— Tu numești asta amoniac?

— Nu, dar n-avea altceva. În lipsă de sturzi omul se vede obligat să halească și mierle, nu?

Nevrând să fac scandal de față cu numitul Durond, care mă escortează, amân pentru mai târziu croaziera pe marea Sarcasmelor.

— Domnule Durond, susur eu, ați putea să-mi aduceți la cunoștință cum v-ați petrecut noaptea de ieri?

Oh! ce tresărire, crapilor! Nu-i plac subînțelesurile ginerelui îndurerat. Suspiciunea strecurată în întrebare îi

boțește fața de parcă ar fi hârtie igienică. Dintr-o dată, din una singură, frumosul băiat reușește să se urâțească precum treizeci și șase de popouri de maimuță agățate de o prăjină.

— Ce vreți să spuneți? miorlăie el.

— Nimic mai mult decât ceea ce am spus, rostesc eu calm. V-am întrebat ce ați făcut ieri seară la Paris.

Își crispează maxilarele de spărgător de nuci.

— Domnule, comisar, nu văd în ce măsură ar putea să vă intereseze cum mi-am petrecut eu timpul.

Păi, stai nițel, nene, îl cunoașteți pe San-Antonio, hei, ce ziceți, puicuțelor? Răbdarea nu-i punctul meu forte.

— Că dumneata nu vezi, prea puțin mă interesează, tranșez eu, din moment ce eu văd.

Răsună un răget de elefant. Morbleut e cel care l-a scos.

— Dați-mi o lampă de sudură, pentru numele lui Dumnezeu! urlă fostul adjutant. Dați-mi o lampă de sudură și-l fac eu să mărturisească tot ce vreți: trecutul, prezentul și viitorul!

Maiestatea sa îl domolește cu încă o porție de rachie.

— Așadar, domnule Durond?

— Durond, dudău, du-te și te plimbă! intonează Béru, care nu pierde niciodată ocazia să-și dovedească dimensiunile culturii.

Durond rotește o privire descumpănită în jurul lui. Nu dă cu ochii decât de figuri ostile. Cea mai ostilă dintre toate fiind cea a Augustinei, care se vede treaba nu-l prea are la stomac.

— Trebuie să vorbesc de față cu personalul de serviciu? întreabă pe nerăsuflate.

Afurisitul ăsta de fanfaron! Îmi face plăcere să-l umilesc.

— Sau poate preferați să vorbim de față cu soția dumneavoastră? îl chestionez eu inocent.

— Am luat cina într-o companie veselă, recunoaște el.

— Într-adevăr?

— Da, într-adevăr.
— Numele damei.
— Lulu.
— E cam puțin ca să-i putem stabili un curriculum.
— Asta-i tot ce știu despre ea. Am întâlnit-o spre seară într-o mare cafenea din Bois de Boulogne. Am invitat-o la masă...
— Unde?
— La Lasserre.
— Și pe urmă?
— Ne-am dus la Crazy Horse Saloon!
— Și pe urmă?
— Pe urmă se făcuse ora trei dimineața. Consider că din acel moment mă pot considera în afara oricăror bănuieli.
— Vreau să aud, totuși, fac eu.
— Ne-am dus la un hotel de pe lângă Étoile. Am să vă dau adresa exactă.
— Perfect. Asta-i tot? Vă puteți duce alături de doamna ca s-o consolați.
Prost dispus părăsește încăperea și trântește ușa violent ca să-mi demonstreze modul lui de a gândi.
— Nu-mi place deloc neamul ăsta prost! afirmă Morbleut. Îmi pun la bătaie pensia mea că el e autorul crimei. Dar, băiete dragă, dacă te ții de pălăvrăgeală, pierzi timpul. Cu o lampă de sudură, cheltuiești ceva benzină, foarte adevărat, dar îți economisești saliva.
— Of! voi gestapoviștii, mai lăsați-mă în pace! tun eu.
O atac frontal pe Angelique.
— Tu, drăgălașo? Ia povestește-mi puțin cum ți-ai petrecut noaptea.
Servanta era satisfăcută ca o scoică în apa mării. Surâsul mulțumit i se estompează.
— Eu m-am dus la culcare! spune ea.
— Singură? vrea să știe Béru.
— Ce părere ai, mitocanule! protestează Augustine. Eu

sunt fată cinstită, nu mă culc cu bărbați la stăpânii mei.

— N-ai auzit nimic?

— Nimic, nimic.

— Nici chiar când a sosit stăpânul împreună cu inspectorii care îl... (Eram gata să spun care îl protejau!) care-l escortau?

— Asta da, am auzit așa ca un zgomot de mașină și portiere trântite, dar prin somn.

— Deci, n-ai observat nimic?

— Nimic.

— În dimineața asta te-ai sculat ca de obicei?

— Da, și am pregătit micul dejun pentru Domnu'. Când cafeaua a dat în fiert m-am dus să-l strig pe Domnu'. Dar nu mi-a răspuns. Am deschis ușa: dormitorul era gol. Atunci m-am speriat și am fugit să-i caut pe detectivi.

— N-ai coborât în garaj?

— Nu. De ce să fi coborât?

— Deocamdată asta-i tot, mulțumesc.

Părăsim cea de a treia casă a crimei. Morbleut, care are plumb în picioare, se clatină și cade pe gazon. Samariteanul Béru e cel care-l culege și-l scutură cu palme dojenitoare.

— Ce-i cu tine, Popaul, nu mai reziști la un litru, pe cuvântul meu!

— Amoniacul ăla mi-a făcut rău la stomac, pledează Morbleut.

— Dar n-a fost amoniac, a fost rachiu! obiectează Béru.

— Îți zic eu că era amoniac, am recunoscut eu bine gustul.

Béru, care a reușit să se trezească, ridică din umeri își duce cumătrul la mașină sfătuindu-l să tragă un pui de somn ca să se dreagă. Pe urmă vine în garaj, unde eu procedez la o a doua inspecție. În dorința de a-i fi iertată beția matinală, Grasu începe să-mi cânte-n strună. Îmi pune întrebări în legătură cu arma crimei... Când îi aduc la

cunoștință că-i vorba de o cărămidă, își încruntă sprâncenele dese.

— Tu nu bagi de seamă nimic, San-A.?

— Ce vrei să zici?

— Pereții garajului sunt din cărămidă.

— Și ce-i cu asta?

— Poate că tipul și-a lovit dovleacul de zid. Și asta l-a dat gata...

— Și așa mort a stins lumina?

Dar ironia mea nu tulbură întru nimic seninătatea creaturii ăsteia îngrozitoare.

— Afișele erau acolo? face el, arătându-mi sulul căzut pe jos.

— Așa s-ar părea.

— Și erau în mașină?

— Yes, sir!

Grasu se scufundă într-un abis de panseuri competente.

— Cred că am priceput cum stau lucrurile, tipule. Strașnic, în ce măsură o sticlă de vin alb, dimineața, urmată de o cafea asezonată, îți pune mintea pe rampa de lansare.

— Vorbește, îi ordon eu.

— Ei bine, fii atent! Lendoffé intră în garaj după ce Martinet i-a deschis ușa și lumina. Ezact?

— Cum nu se poate mai exact...

— Bun. Martinet închide ușa în spatele lui, Lendoffé pune cheia la punctul mort, se întoarce, apucă sulul de afișe și-l aruncă afară din mașină prin fereastra coborâtă.

— Și pe urmă?

— Sulul e lung. Atinge zidul și dă peste butonul comutatorului. Și uite așa se stinge lumina în garaj. Poți să contestezi și tu, băiete. Comutatorul e chiar deasupra sulului de afișe!

— Asta așa-i; și mai departe?

— Mai departe, Lendoffé iese din șareta lui cu radar, ca

să aprindă din nou lumina. Calculează prost distanța și-și trosnește vitrina de peretele de cărămidă. Asta îl năucește și cade cu nasul în dreptul țevii de eșapament. Strașnic vulnerabil!

— Vulnerar[20], analfabetule!

— Atunci venerabil dacă așa vrei tu. Domnul, care n-o să mai ajungă niciodată deputat, respiră și, de data asta, pleacă pentru totdeauna...

Tăcere. Se scarpină în creștet, trecându-și degetele între calotă și panglica pălăriei.

— Ce gândește Marele Maestru?

— Tot ce-ai spus, Grasule, mi se pare plauzibil. Prin urmare, să fie vorba de un accident?

— Asta era! triumfă matahala. Iar pentru noi înseamnă o crimă mai puțin de elucidat, câștigul nostru, nu?

— A rămas totuși un aspect care nu-mi dă pace.

— Care-i ăla?

— De ce n-a oprit Lendoffé moara mașinii lui odată intrat în garaj. Un om care ajunge la el acasă, mă înțelegi? Ajunge la el acasă! Ba mai mult, își descarcă chiar mașina. Și asta fără să oprească motorul! Ceva nu-i în regulă, Béru.

— Ei bine, n-o fi în regulă, și nu mă mai bate la cap! bombăne împăratul glandelor.

„Am venit aici să-ți desțelenesc terenul. Fac opturi cu creionul meu ca să încerc să-l depanez pe domnul comisar și tot ce găsește să-mi zică, în chip de mulțumire, e că ceva nu i se pare în regulă!”

Mă apucă de braț.

— Vrei să stăm de vorbă ca de la bărbat la bărbat, tipule?

— Dacă-ți reușește, căprițo, n-am nimic împotrivă.

— De data asta, e vorba de un accident.

— Cum de ești așa de sigur?

---

[20] Leac bun pentru vindecat rănile. (n. tr.).

— Pentru că de data asta, ar fi vorba de o crimă fără contact cu exteriorul, iar eu, te rog să mă scuzi, nu cred în crimele fără contact cu exteriorul. În romanele lu Tata Grisbi[21], a lu Roi-Vicaire, a lu Si mais Non[22] sau Leroux[23], s-ar putea. Dar în realitate așa ceva nu se există, pentru că nu-i posibil.

— Și celelalte, istețule?

— Care celelalte?

— Primele două crime. Acolo e vorba fain frumos de crime și nu de accidente!

— De acord, dar atenție: nu-i vorba de asasinat într-un spațiu ferecat! Nimeni nu l-a văzut pe asasin ieșind, dar erau uși și ferestre. Aici două uși închise din interior! De unde și contuzia mea: accident! Acuma, dacă ai chef să-ți spargi capul cu probleme de ce și cum de n-a oprit motorul, eu prefer mai bine să mă duc și să joc o belotă.

Îi trag o palmă pe umăr.

— Mersi, Grasule. Am să acreditez teza accidentului, ca să produc diversiune. Dacă-i vorba de crimă, cel puțin am să pot trece la treabă mai nestingherit!

---

[21] *Agatha Cristi* - în vorbire bérurianã - scriitoare de romane polițiste. (n. tr.).

[22] *Si mais Non* (da și nu - în traducere) - e vorba de scriitorul George Simenon, belgian de expresie franceză, celebru autor de romane polițiste. (n. tr.).

[23] *Gaston Leroux* - scriitor francez.

CAPITOLUL XII

Îi transmit prin telefon Bătrânului concluziile béruriene, după ce mi le-am însușit și eu. Dar tunsul le respinge.

— Sperи cu adevărat să le bagi pe gât ziariștilor o asemenea bazaconie?

— Totuși, domnule director...

— Și publicul, San-Antonio, pe cine crezi tu că poți să duci de nas? Acum toți candidații din Bellecombe sunt morți, iar tu încerci să îneci peștele! Îți spun eu, e vorba de o serie de crime comise de un scelerat sângeros! Îl vreau pe asasin! Fiindcă există cel puțin un asasin în toate aceste cazuri, este?

— Fără nici o îndoială, domnule director!

Începe să urle mai să-i plesnească stradivariusul:

— Atunci, găsește-l! Și repede!

Poc! Îmi închide telefonul. Să-ți dai demisia în asemenea împrejurări ar fi o bravură gratuită. Soluția unui ratat, deci nu a mea. Și cu toate astea, tare mi-ar mai plăcea s-o scriu pe un pergament și să i-o bag pe gât Bătrânului!

Pe la douăsprezece și jumătate, pe când golesc scotch după scotch într-un bistrou din apropierea comisariatului, un inspector vine să mă anunțe că a telefonat Laplume din Paris. S-ar părea că a găsit o pistă referitoare la persoana care-i telefonase contelui în momentul morții lui. Are să mă mai caute și în cursul după-amiezii. Vestea îmi toarnă ca un balsam peste inimă.

Bérurier și Morbleut își fac apariția. Par foarte surescitați. Morbleut, care a soilit după prima beție, îmi pare perfect condiționat să o înceapă pe a doua. De data

asta, demarează cu un aperitiv de calitate. Cinzano, rugați-vă pentru ei!

— Avem o idee formidabilă să ți-o supunem atenției, face introducerea Maiestatea sa.

— Nu-i cu putință! rămân eu cu gura căscată. Două în aceeași zi și ai mai rămas în viață?

— Las-o baltă cu aluviunile tale, e ceva serios.

Adjutantul Morbleut se alătură corului.

— Foarte serios, subliniază el.

Béru bea din pahar, păstrează o clipă licoarea în gură ca s-o deguste mai bine. În decursul acestei operații face un clipocit de picioare în lighean. Pe urmă înghite și declară:

— Ai aflat noutatea?

— Nu, fac eu, prin partea locului circulă cu o asemenea viteză că am renunțat să mă mai țin după ele.

— Partidele politice a decis să nu mai prezinte nici un candidat atâta vreme cât nu ajunge asasinul la răcoare.

— Le înțeleg într-o anumită măsură. Cum de ai aflat?

Extrage dintr-un buzunar adânc o ediție specială a ziarului *La Pansée Bellcombaise*. Nu comportă decât o singură foaie, dar care nu-i deloc binevoitoare față de poliție. Un titlu gros, ca numele unui aeroport scris pe acoperișul hangarelor, îmi sare în ochi:

CETĂȚENI! DESTUL!

Nu se anunța nimic bun când un titlu începe cu „Cetățeni” pe prima pagină a unui ziar: Textul care urmează nu-i decât o sticluță de vitriol aruncată în fața poliției. *La Pensée Bellecombaise* ne tratează de incapabili și alte chestii mai puțin amabile. Într-adevăr, anunță că partidele politice, în semn de protest, au luat hotărârea să nu mai prezinte candidați mai înainte de soluționarea cazului.

— Păi atunci, unde-i faimoasa voastră idee în toată

treaba asta? mă informez eu.

— Mie îmi aparține! afirmă Morbleut.

Béru se burzuluiește.

— Nu fi sectorist, Popaul! Am avut-o împreună!

— Împreună, dar unul după altul! rânjește Morbleut.

— Popaul, dacă o cauți cu lumânarea, ai s-o capeți! profetizează matahala. Nu-s eu genul de gentleman care-și trage meritele pe turta lui, dar de data asta, sunt sigur că am avut o împreună, ideea asta!

— Spuneți-mi-o odată, tunete și fulgere! bat eu din picior.

— Ei bine, fii atent, fac ei în cor.

Tac din gură amândoi, se uită unul la altul ca niște polițiști puși pe harțag și rostesc în același sincronism:

— Îmi permiți?

Și foarte repede, în timp ce Morbleut își oferă un gât de oxigen, Béru îi dă drumul:

— Am să mă prezint eu, tipule!

— Unde să te prezinți?

— La alegeri. Iar Popaul, aici prezent, are să fie adjunctul meu!

În timp ce comoția face asupra mea efectul unei prize de piper măcinat tras pe nări, Maiestatea sa continuă.

— Trebuie să ieșim din cercul ăsta, nu? Dacă există un nebun care a decis să-i căsăpească pe candidați o să încerce și cu mine. Numai că, să-i faci de petrecanie lu' Béru, trebuie să te scoli dis-de-dimineață și să nu uiți să îmbraci în chip de flanelă o vestă antiglonț!

De bine de rău, îmi vin în fire. Articulez cu un glas care face bășici:

— Prin urmare, ai de gând să te prezinți...

— Da, dom'le.

— Mi se pare genial, decide Morbleut. Și pentru noi toți, oameni din poliție, ce publicitate! Ce reabilitare în ochii publicului! Un inspector se oferă în holocaust furiei unui

sinistru criminal!

— Un inspector PRINCIPAL! tună Béru.

— Dacă ții neapărat, îi face concesia celălalt.

Primul meu moment de decepție odată trecut, examinez propunerea ridicolă cu o minte - nu odihnită - ci lucidă!

— Și de ce nu! fac eu de-o dată. Trebuie să ții minte ziua de azi, Béru. E o zi mare în care ți-a mers mintea nu glumă! Hai să pregătim cele necesare.

— Pentru început, declară Grasu, mă duc la tipograf să pregătesc afișele!

— Te ajut eu să le redactezi, promite Popaul. Am un stil care te dă gata. Dacă ți-aș zice că în ultimul meu loc de muncă învățătoarea din sat le citea rapoartele mele elevilor ca să-i stimuleze!

* * *

Bellecombesi și Bellecombese!

Nu suntem ceea ce credeți voi!

Dovadă că eu, Bérurier Alexandre-Benoît, inspector principal, îi arunc o provocare asasinului din Bellecombe, prezentându-mă sufragiilor voastre! Dacă vrea să mă împiedice să candidez, să încerce!

Politica, întotdeauna m-am pus deasupra politicii și fără perne! E motivul pentru care mă prezint din partea unui partid nou care fondatori și membri virili suntem eu și ex-adjutantul Paul Morbleut, mâna mea dreaptă. Acesta este: P.U.Ț.A. (Partidul Unității Țelurilor Ameliorate).

În seara aceasta, în sala de festivități, vă vom defini programul nostru. Veniți în număr cât mai mare, inclusiv asasinul!

Dar mai înainte de toate: Votați-l pe BÉRURIER!!!

Nu știu dacă există colecționari de afișe. Presupun că

da. Atunci să ia primul tren sosit în gară ca să dea năvală la Bellecombe. Afișul electoral al lui Béru e o piesă de colecție de îndată ce a ieșit de sub tipar! De altfel, locuitorii orașului dau năvală.

Efectul nu se lasă așteptat. În mai puțin de o oră de la acoperirea zidurilor din Bellecombe cu această proză intempestivă, telefonul începe să zbârnâie. E Bâtrânu! Oh! frumoasele mele doamne, ce răbufnire furtunoasă! Se sufocă, tunsul! Ne spune că am înnebunit cu toții. Că ministrul de interne nu va fi capabil să supraviețuiască unei asemenea situații! Poliția e acoperită de ridicol. El are de gând să demisioneze, să trimită o scrisoare deschisă la „Figaro”, ce mai știu eu! Ce știe el!

Vrea să vorbească cu Béru, dar e cu neputință să pun mâna pe acesta din urmă. S-a ascuns prin vreo sală dosnică de cârciumă cu „mâna lui dreaptă” și, înfierbântați, cei doi cumetri pregătesc reuniunea publică din timpul serii.

Îmi exprim profunda mea dezolare Bătrânului, după ce și-a deversat torentele de fiere și damigeana de năduf, după care închid întrebându-mă de ce naiba n-am ales și eu o altă meserie, să mă fi făcut marinar, băcan, negustor de mașini sau să fi lucrat la trecerile de pietoni în loc să intru în Poliție! Ca să-mi mai schimb puțin ideile, mă duc la înmormântarea lui Monféal.

Într-adevăr, e o ceremonie spectaculoasă, băieți! În aceste momente Bellcombul trăiește o perioadă de excepție. De la venirea nemților în ’40 și plecarea lor în ’44 nu s-au mai pomenit asemenea timpuri! E nevoie de trei dricuri ca să se care florile coroanele, frunzele de palmier și alte fleacuri. Un bătrân-ceva-acolo-cu-bască pășește în fața convoiului, purtând pe o pernă îmbrăcată în satin, decorațiile răposatului Monféal. Respectiv: medalia comemorativă a abonaților la Rustica și crucea de onoare a mulțumirilor anticipate.

Urmează fanfara din Bellecombe cu drapelul în bernă, intonând „Dacă te lipsești de ea o iau cu mine în linţoliu” variantă a unui marș alegro. Asta-i singura bucată pe care o cunoaște fanfara, dar o interpretează într-un ritm extrem de lent ca s-o transforme în marș funebru.

Pe urmă vin copii: ministranți ai Sfintei Marii, ai lui Petain, naturali, de școală, de trupă, găsiți, legitimi, vagabonzi și chiar martiri.

E rândul clerului, avându-l în frunte pe Monseniorul Transept, episcopul de Moinillon-sur-Crosse și vicarii. În cele din urmă: vedeta! Monféal într-un dric frumos de duminică. Familia cu voalurile lăsate. Un unchi colonel o susține pe văduvă, deși e prevăzută cu un produs de la *Scandal* ca să-și susțină pieptul și un notar șubred care să-i susțină interesele.

Lumea e înlăcrimată din cauza muzicii. Rudele îndepărtate s-au apropiat de carul funebru. Notabilii din partea locului a rămas în coadă, gravi, lăsându-se priviți de mulțime (probabil pentru că ei nu pot să se mai vadă!).

Mai vin și prietenii. Ei îi elogiază meritele mortului de acasă până la biserică. De la biserică la cimitir vor discuta despre defectele lui, iar de la cimitir la cârciumă despre viciile lui de nemărturisit.

În cele din urmă, se întinde omida, lungă, unduitoare a anonimilor, cei fără grad, cei plecați fără adresă, a redușilor moral, a umflaților social, a turiștilor, a vaccinaților, a umililor, a curioșilor, și în fine, a tuturor acelora care asistă la funeralii pentru că te simți bine când îngropi pe altul. Ăștia merg veseli, vorbind tare și de toate, fără să știe că vor muri mâine!

Inspectorul Martinet (ăsta moare de frică!) mi se alătură. De când cu afacerea Lendoffé îmi face curte ca să i se ierte moartea prin asfixiere a clientului său.

Sunt absolut sigur!

— De fapt, dacă am putea băga la zdub toată lumea

asta...

— Dar nu putem!

Ceremonia nu se mai termină. Biserica din Bellecombe e prea mică pentru a cuprinde toată lumea. Din fericire e plin de cârciumi de jur împrejur. Nu găsești acolo apă sfințită, dar vinul e de calitatea întâi și una o compensează pe cealaltă. Bem și noi un păhărel, Martinet și cu mine. E o hărmălaie teribilă în jurul nostru. Te-ai crede într-o zi de târg.

— Păreți gânditor, domnule comisar.

— Chiar sunt.

Și știți la ce mă gândesc, dragele mele? Nu, măcar o dată nu la desuurile voastre seducătoare. Îmi amintesc de cuvintele Grasului, pe când eram în garaj. „În realitate, crimele din încăperi închise fără legătură cu exteriorul nu există, pentru că sunt imposibile."

Nu are el curent electric în tărtăcuță, Béru, și nu greutatea creierului său riscă să deterioreze cântarul, dar uneori, spune lucruri de bun simț. În viață, numai imbecilii sunt capabili să le rostească! Ceilalți își răsucesc mintea ca un sfredel! Își storc materia cenușie, brodează, pălăvrăgesc, deformează. În schimb, imbecilul spune ce gândește cu adevărat și cum gândește corect, vorbește corect.

Să nu puneți la cale nimic de o importanță capitală fără să fi cerut părerea unui imbecil! E o regulă de căpătâi pe care marii oameni de afaceri o cunosc și o aplică. Puteți să remarcați și voi înșivă: în jurul lor e întotdeauna o grămadă de imbecili. Imbecili nobili, pentru asigurarea standing-ului firmei; imbecili bătrâni pentru onorabilitatea lor; și o infinitate de bieți imbecili care să poarte servieta, pălăria și norocul! Cei mai dați naibii își asigură chiar colaborarea ticăloșilor imbecili ca să cristalizeze pe ei răuvoitorii care reușesc întotdeauna să se infiltreze, să se insinueze într-o comunitate. Imbecilii sunt un

microorganism.

— Ai niște ochelari de soare, îl întrerup pe Martinet.

Chestiune cvasisuperfluă: toți inspectorii de poliție au așa ceva, precum și mănuși de culoarea untului proaspăt și batiste albe.

Rup o foaie de hârtie din carnetul meu și scriu cu litere de tipar:

BRAVO. BINE. DAR ACUM TREBUIE SĂ STĂM DE VORBĂ. FIXEAZĂ-MI O ÎNTÂLNIRE SCRIINDU-MI MARTINET POSTE RESTANTE BELLECOMBE. ÎN INTERESUL DUMITALE PROCEDEAZĂ REPEDE.

Îi întind foaia inspectorului meu. O citește și se uită la mine fără să se prindă.

— Ce vrea să însemne asta, domnule comisar?

— La ieșirea din cimitir, îl lămuresc eu, o să aibă loc strângerile de mână-party. Când ai să i-o strângi pe a văduvei, strecoară-i în palmă biletelul ăsta.

Dar mai înainte, puneți ochelarii ca să-ți mai ascunzi puțin trăsăturile.

Îi trebuie o bucată de vreme ca să se recupereze.

— Iertați-mă, dar tot nu înțeleg, credeți cumva că văduva…

Dau drumul unui oftat care-mi golește plămânii.

— Eu nu cred nimic, încerc doar să găsesc o soluție…

Ceea ce fac s-ar putea să fie odios, dar sunt hotărât să uzez de toate mijloacele și să merg până la capătul infamiei, dacă are să trebuiască.

Clopotele ne semnalează ieșirea cortegiului. Toată lumea se îmbulzește. Iată-ne plecați din nou pe străzile aparent tihnite din Bellecombe. Cimitirul e departe. Cimitirele sunt întotdeauna departe. Cel puțin în Franța. Oamenilor le place să-și exileze grijile în spatele porții.

Lacrimi, vorbăria unui tip cu tremolo în glas. Are o

mustață albă. Legiunea de Onoare și un ochi de sticlă, ce să vă mai spun, dispune de un aer foarte serios.

Ne procopsim cu viața exemplară a lui Monféal începând cu școala primară. Nu s-a trecut nimic cu vederea: notele lui bune, prima comuniune, serviciul militar eroic în timpul războiului pe când vindea partizanilor cartele de hrană contrafăcute. Sunt enumerate calitățile lui de vizionar: n-a strigat el „Trăiască de Gaulle!” în 1944? Un profet! Și acțiunile lui sociale: Președinte al cercului de ping-pong, a deschis o subscripție pentru dotarea clubului cu o masă de competiții. Și prestația lui umană e ridicată în slăvi: doi copii! Trebuie să poți să-i faci! Să-i faci și să-i hrănești, ceea ce nu-i la îndemâna oricărui buzunar! Asistența e petrificată într-o gigantică emoție.

Dintr-un foc, trei-mii de persoane încep să-l regret pe Monféal. Să-l plângă, să-l deplângă, să-l adulmece, să-l tușească, să-i dea un omagiu solemn.

Mustăciosului îi hohotește proteza de la sine. Dintr-o dată, unui vicar îi vine ideea unei chete suplimentare. A fost un mare om și Monféal ăsta. Să lichidezi în felul ăsta o marfă așa de frumoasă e cu adevărat scandalos. Dar tipul cu lampionul fals are încredere că se va face dreptate. Dacă justiția oamenilor nu reușește să-l pedepsească pe mizerabil, are să se ocupe cea a lui Dumnezeu de curul lui!

Acolo sus se pregătește cazanul. Firma Satan pune cărbuni pe foc! Oratorul își pierde ochiul de sticlă în pietrișul aleii. Se apleacă să-l culeagă, se înșeală și în cele din urmă își bagă în orbită un capac de Coca-Cola.

Și-i dă bătaie mai departe. Nimic nu-l poate opri. A fost vaccinat cu un ac de gramofon. E ziua lui de glorie. Ajunge și el să fie solist și postura îl îmbată. Și pe urmă, într-un cimitir, nimeni nu îndrăznește să-i strige „Mai tacă-ți gura!”. Și atunci depășește măsura. Întreb cine e. O damă cu o panglică de catifea în jurul gușei mă informează: e vorba de vice-sub-președintele Asociației Contoarelor de

gaz. Și durează. Face la fel ca defunctul: se eternizează. În rândurile clerului circulă șoapte să se afle dacă nu s-ar impune o a treia chetă. Cât despre starea a treia[24], ăștia au chef să se întoarcă acasă. Se văd unii care o șterg pe furiș: plictisiții sau cei care, debili economic, n-au destule calorii ca să mai reziste.

În sfârșit, domnul se oprește cu un „Acesta nu-i decât un la revedere, dragă Monféal” care stoarce lacrimi unei pietre tombale.

Se procedează la distribuirea apei sfințite. Dar e prea multa lume. Numai primii sosiți sunt primii serviți. Ministrantul responsabil cu aspersorul n-a prevăzut o asemenea afluență. Episcopul e de părere că trebuie rațională și limitată folosirea aspersorului doar la un sfert de cruce de persoană. Asta ar face impresie proastă după spusele peonilor lui. Mai ales că sunt vreo două mii ce urmează să fie stropiți pe sec. O binecuvântare sahariană.

Episcopul e nemulțumit, se vede după crosa lui care tremură. Vrea să-i dojenească pe ministrantul neprevăzător. O religie care se deshidratează e o religie decadentă!

După toate astea, nu mai rămâne decât să fie coborât sicriul. Urmează jocul strângerilor de mână. Toată familia se aliniază: străverii, surorile de lapte, frații adulterini. Se așază pe două rânduri ca să fie mai simplu. Cu toții țin morțiș să arate că și ei sunt din familia Monféal. Mai de aproape, mai de departe, născuți din coapsă (ca progeniturile lui Jupiter) sau prin corespondență. Cei recunoscuți, cei respinși, cei admiși, cei amestecați.

Se afișează sfârșitul vendetei din cauză de deces. Cei care nu s-au mai văzut de ani de zile din pricina unui hat

[24] Pătură socială care, sub Vechiul Regim, nu aparținea nici nobilimii, nici clerului, și forma cea de a treia grupare socială a regatului. (n. tr.).

sau a unei greșeli de ortografie din felicitarea de anul nou, se strâng în brațe, se efuzionează, se reabilitează sub privirile plânse ale asistenței.

Pupăturile înlăcrimate țocăie în aerul nemișcat. O albină, în necunoștință de cauză că e vorba de o înmormântare clasa întâi, a și început să se îndoape cu polen printre jerbe și coroane. Face și ea rost de miere cu ocazia asta.

Îl împing pe Martinet de la spate, cum un comandant de bord le dă brânci parașutiștilor.

— E rândul tău, fiule!

Își pune pe nas bicicletele fumurii. Își strâmbă puțin buzele ca să capete un aer mai amenințător. Apoi se îndreaptă spre the Monféal family.

— Condoleanțe, condoleanțe, condoleanțe, ricoșează el.

În fața văduvei, se oprește un moment. Eu privesc ca într-un teleobiectiv aceste manevre. Prim plan asupra degetelor lor. În spatele lui Martinuche lumea începe să se impacienteze. Se grăbește să-i sărute voalul nevestii asasinatului. Inspectorul își continuă repriza condoleantă. În șirul rubedeniilor e una care urlă ori de câte ori cineva îi strânge mâna, și cu toate astea nu-i anotimpul degerăturilor; rețineți că s-ar putea să sufere de un panaris perfid, rubedenia!

Madam Monféal e ușor șocată. Zăresc capătul bilețelului. Îl trece din mâna ei dreaptă în stânga, cea care ține de pe acum instrumentul văduviei numărul unu: batista. Apoi, cu multă stăpânire de sine, se oferă falangelor următoare. Îngână mulțumescuri, seamănă lacrimi, emite suspine și plânge cu hohote când are de-a face cu persoane de rang înalt.

Eu pun capăt corvezii și o șterg prin ușa de serviciu. Așezat pe un mormânt vechi, un gropar bătrân face și el ca albina: mănâncă.

E atât de bătrân că mi se pare indecent să practice

meseria asta. Poate că își spusese că nu mai merită osteneala să se întoarcă la el acasă, mai știi?

CAPITOLUL XIII
(Sau XII bis pentru oamenii superstițioși)

Spre sfârșitul zilei un nou telefon vehement al Bătrânului. Îi pun pe colegi să răspundă că sunt plecat. Nu mă simt capabil să-i suport admonestările. Așa că, într-o pulberărie e mai indicat să nu fumezi, nu?

Nici o veste de la Béru și nici de la Morbleut. Se pregătesc pentru adunare. Mă hotărăsc să dau o raită pe la contele Gaétan de Martillet-Fauceau, doar așa ca să adulmec atmosfera. Cei doi servitori bătrâni nu-și mai părăsesc bucătăria. Parcă ar fi două cârtițe în șomaj. Îl întreb pe mucegăit dacă are ceva noutăți din partea lui Mathieu Mathieu. Își clatină tărtăcuța răvășită.

— Nu, domnule. Uitați-vă și dumneavoastră, iarba peluzei crește și eu n-am putere să o tund.

— Mathieu ăsta avea familie?

— Nu cred.

— Ce fel de om era?

Pare neliniștit și ochiul lui stâng începe să se rotească ca cel al negrișorului de la Ya Bon Banania.

— Vorbiți despre el la imperfect? mă întreabă valetul.

— Mă întreb și eu de ce, încerc să mă justific, fiindcă până în prezent e dat doar dispărut. Reiau întrebarea: ce gen de om era?

— Oh! un individ destul de simplu, obișnuit să bea zdravăn. Locuia prin partea locului de vreo cincisprezece ani.

— Aha, deci nu-i un băștinaș?

— Nu: a venit în regiune într-o bună zi și s-a stabilit aici, nu știu nici cum nici pentru ce. A găsit o magherniță de închiriat. Și a început să muncească pe ici pe colo. Lucra la grădini, repara bariere. Un om bun la de toate, ce mai!

Arăt spre curtea romantică, împrejmuită cu ziduri de un cenușiu Utrillo. Fântâna înverzită, peluzele, boschetele de trandafiri alcătuiesc un decor de un farmec desuet.

— Unde se afla el când ați deschis fereastra ca să-l strigați, în ziua crimei?

Îmi arată o tufă de trandafiri descriind o linie curbă în preajma fântânii, adică oarecum în mijlocul curții.

— Acolo.

— Spuneți că tăia trandafirii?

— Da.

Îmi scarpin o ureche.

— După crimă, Mathieu Mathieu a mai trecut pe aici?

— Da. De altfel, în ziua crimei nici n-a mai plecat. Și pe urmă, s-a întors în fiecare zi până la funeralii, după care nu l-am mai văzut.

Ciudată vietate și grădinarul ăsta! Tare mi-ar plăcea să-l cunosc.

Îi mulțumesc servitorului bătrân și plec să hoinăresc prin curte. Mă opresc în semicercul tufei de trandafiri și privesc spre fereastra bibliotecii unde a fost ucis Gaétan. Ceva nu-i în regulă. Cercetez locurile. Găsesc pe jos o gamelă. Se mai văd încă resturi lipite de pereți. Cutia e plină de pământ și de limacși. O fi fost uitată de Mathieu Mathieu. Dar amănuntul mă șochează. Totul mă șochează confuz dar nu reușesc să-mi fac o părere asupra problemei. Până și incapacitatea asta mă șochează. De obicei, îmi merge mintea mai bine.

Mă întorc la Sfântu-Turluru. Clienții hotelului mă asaltează cu întrebări. Îi trimit respectuos să se ducă la naiba ca să mă consacru Féliciei. Când o văd pe mami alături de ei, îi pot aprecia discreția. Se uită la mine cu

frumoșii ei ochi mângâietori.

— Treburile merg cum vrei tu, fiule?

— Nu tocmai. Beznă deplină!

Ea rostește pe un ton ușor:

— Adesea se întâmplă așa la început, și pe urmă lucrurile se decantează și totul devine limpede pentru tine!

Spusele ei mă înveselesc.

— Ai dreptate, mami. Acum e o nebunie întreagă! Am să-mi aduc aminte de vacanța asta! Așa cum merg lucrurile, Grasu o să primească mâine scrisoarea de revocare și de fapt nici măcar nu m-ar mira din cale afară.

— Ar fi trebuit să încerci să-i schimbi hotărârea.

— Am făcut-o, dar în sinea mea, am considerat inițiativa lui, așa absurdă cum pare, ca aducându-și contribuția pe planul anchetei.

— Și dacă i se întâmplă vreo nenorocire domnului Bérurier?

— Fără riscuri nu se poate. Uite, dacă vrei, ne lipsim de desert și te duc la conferința lui publică. Merită să aruncăm o privire!

* * *

Lume - peste tot. Piața e neagră. Îți vine a crede că nu numai orașul, ci departamentul în întregime s-a grăbit aici să-l vadă și să-l asculte pe temerarul polițist care, cu riscul vieții lui, îl înfruntă pe criminalul apolitic.

Béru a ajuns pe prima pagină a ziarului „*France Soir*". O adevărată glorie! E reprezentat pe patru coloane, în profil ca o efigie pe o medalie împreună cu adjunctul lui, eroicul ex-adjutant Morbleut.

Sunt obligat să fac uz de legitimația de polițist ca să-mi croiesc drum până în sală. Estrada e decorată cu tricolorul. În spatele mesei: două scaune. Iar pe masă, două sticle cu un renumit sortiment de vin Beaujolais cu paharele

întoarse peste gâtul butilcii. Ele servesc în felul ăsta de clopoțel și să nu se răsufle vinul.

Atmosfera e încinsă. Lumea șoptește, își ține respirația. Suspendate de cadrul scenei, cele patru litere, servind de emblemă noului partid, strălucesc în ceea ce domnul Léo Ferré[25] ar fi numit corsajul lor de neon: P.U.Ț.A.

Dintr-o dată, fără ca nimeni să se fi așteptat, izbucnește o muzică: este cântecul Legiunii: „Uite, ține aici cârnatul!” Asistența se ridică în picioare. Se aude un sughiț în culise după care adjutantul Morbleut, făcut criță și îmbrăcat în fosta lui uniformă, își face apariția. E aplaudat. Salută calm frenezia populară și rostește:

— Doamnelor, domnișoarelor, domnilor și jandarmilor prezenți aici, am onoarea, deosebit de marea onoare să vi-l prezint pe noul nostru, candidat. Veți fi galvanizați de curajul lui, seduși de programul lui și cu toții veți vota pentru...

Își drege glasul și anunță:

— Alexandre... Benoît.. BE-RU-RIER!

Un tunet, copii! Hitler la München a fost ca Amédée Butant în salonul poeților în comparație cu valul ăsta care se rostogolește!

Câteva bătăi de tobă și Béru-Valorosul vine în lumina unui abil reflector. Grasu meu aureolat cu un nimb de eroism. Breteaua tot așa îi atârnă până la călcâie, iar pălăria (pe care nu și-a dat-o jos de pe cap) continuă să caște ca o scoică la soare. Face patru pași care-l aduc în mijlocul estradei. Se descoperă pentru un salut à la D'Artagnan. Dar pălăria îi scapă dintre degete și se rostogolește printr-o întâmplare nefericită pe bostanul ovoid și ras al unui domn așezat în primul rând. Domnul își smulge de pe cap dopul pestilențial. Mă cutremur de

[25] *Léo Ferré* (1916-1993) - cântăreț francez. Este autorul unor texte poetice, tandre, amare sau de tonalitate anarhistă (*O puștoaică frumoasă*, *Thankyou Satan*, *Un grăunte de dragoste*). (n. tr.).

groază. Pălăria lui Béru își merită pe deplin calificare de acoperământ pentru șef, fiindcă a venit să împodobească tocmai țeasta Bătrânului. Perfect: Big Boss-ul e aici, mai alb ca o banchiză consternată, mai sever decât o condamnare la moarte. A făcut drumul de la Paris până la Bellecombe ca să judece lucrurile la fața locului.

— Dar, Antoine, să bâlbâie mami, nu cumva s-ar zice că...?

— Nu s-ar zice, mami, e chiar el, Bătrânu. Îți anunț o partidă de invective care o să atârne greu în anale. Am impresia că în curând o să fim nevoiți să ne cumpărăm amândoi o mercerie. Tu ai să stai la casă, iar eu am să măsor elasticele.

Béru și-a ridicat amândouă mâinile în „V”. Aplauzele nu mai contenesc. Tușește și el, după care demarează:

— Bellecombești, Bellecombese... Dacă am venit să mă prezint în fața dumneavoastră pentru care în legătură cu ce sunteți la curent, nu o fac fiindcă sunt metaloman. Ci pentru că socotesc că regimul fricii nu face parale și dacă ar trebui aplicat n-am mai fi demni să fim francezi!

Urale delirante ale publicului.

— Nu se descurcă prea rău, zâmbește dulcea mea mamă, îngăduitoarea Félicie.

Béru, încurajat, își umflă glasul de vânzător de pește.

— Din cauza unui țicnit, care șeful meu, celebrul comisar San-Antonio, n-o să mai întârzie să pună laba pe el, o face pe zmeul, uite că toate partidele dau bir cu fugiții. Și mai pretinde că reprezintă poporul francez, și la o adică își ia picioarele la spinare, dacă apare un pericol!

E întrerupt de un ropot de aclamații. Grasu știe să vorbească poporului pe limba lui simplă și frumoasă. Găsește cuvintele și formulele pe care mulțimea le pricepe rapid.

— Liniște! tună Morbleut care simte și el nevoia să se manifeste.

Umple un pahar cu vin și-l împinge spre președintele Béru.

— Ține aici, băiete, dă-l pe gât!

Béru golește paharul pe nerăsuflate și performanța lui e aplaudată așa cum se cuvine. Umflat în pene, Grasu pune mâna pe sticlă și o ridică spre mulțime în chip de ofrandă.

— Uite cu ce funcționăm noi de minune în partidul nostru!

Trage un gât, își șterge buzele cu mâneca și continuă:

— Eu, Bérurier, îi zic asasinului dacă se află în sală: „Te aștept, amice, și tare mi-e frică pentru pielea ta! Vino și încearcă să-mi faci de petrecanie, sunt omul tău.”

Renunț să vă mai descriu entuziasmul. Maiestatea sa reia.

— Dacă amicul meu, Morbleut, și cu mine am fondat P.U.Ț.A. am făcut-o pentru că am vrut să profităm de ocazie și să ne prezentam punctul nostru de vedere asupra problemelor actuale...

Adaugă pus pe șotii:

— Și chiar la ordinea zilei!

Lumea râde cu poftă.

Grasu atacă a doua sticlă. Sudoarea îi curge pe dovleacul congestionat.

— Bellecombesi și Bellecombese, trebuie să privim viitorul în ochi și să nu încercăm să ne jucăm cu el dea Beau Vélo de Ravel[26]. Se impune niște măsuri, cum ar zice croitorul meu. Am să vi le enumăr unele după altele!

Își ridică degetul mare.

— Să începem cu începutul: clasa muncitoare.

Aplauze frenetice fiindcă formula prinde întotdeauna.

— Uite cum văd eu lucrurile: mărirea salariilor cu optzeci la sută...

---

[26] Bolero de Ravel. În vorbirea béruriană ar însemna bicicletă frumoasă. (n. tr.).

Lumea începe să urle. Să-și dea plămânii afară. El cere liniște. Continuă:

— Televizoare în uzine. De ce, mă rog, bieții băieți care se scarpină-n cur dinaintea unei foreze sau strung să piardă remisiunea unui meci de footbal dacă are loc după-amiază! La fel și cu rugheby, penis, atletism, pinge-ponge și altele. Pe urmă, pauza pentru vinișor de două ori pe zi, cu serviciul gratuit și degustări de soiuri diferite.

Lumea e în delir.

— După clasa muncitoare, clasa țărănească! trâmbițează el ridicând încă un deget. Ăștia este soldații, pălmașii care muncește cât e anul de lung sub soare sau intense-perii pentru ca să cultive grâu sau barabule. De acord? Să se termine o dată pentru totdeauna cu asta. Începând cu de acum înainte trebuie să li se distribuie grâul și pichiocii gratuit! Altfel nu se poate! Și pământurile lor, o să mă întrebați? Ei bine, din pământurile lor facem stadioane și piscine fiindcă tinerii duce lipsă.

Grasu așteaptă ca uraganul aclamațiilor să se domolească, își împreună trei degete.

— Vreau să vă vorbesc acum de comercianți. Pentru ei treaba este simplă: gata cu impozitele! Guvernul ne tot duce cu vorba că micșorează prețurile și tocmai el crește impozitele, trebuie să știți! Dacă eu suprim impozitele, prețurile scade, e limpede! Și dacă prețurile scade, comerțul merge mai bine Deci o să avem parte de o epocă de abundență repede și degrabă!

O dată în plus izbucnesc aplauzele. El zâmbește, fericit de dispensele acordate.

— Mulțumesc, mulțumesc. Văd după redacția dumneavoastră că sunteți de acord cu P.U.Ț.A. Și aveți dreptate. P.U.Ț.A. O să vă aducă fericirea și satisfacția.

Ridică și al patrulea deget.

— În al patrulea rând, politica internă. Este niște urgențe de rezolvat: să se dea anatomie provinciilor

Bretania, Savoia, Alsacia. Să se alipească la Spania, care e în rahat, toți Pirineii: din Deal, din Vale sau Orientali. Să se mărească Belgia prietenă, aflată în plin haos, oferindu-i-se regiunea Somnie, Nordul, Aisne, Meuse, Moselle și la Meurthe-et-Moselle! (Toate astea le citește de pe o bucată de hârtie fiindcă memoria lui n-ar fi fost capabilă să rețină atâtea precizări.) Și pe urmă, cum suntem priteni la cataramă cu Friții, iar bieții de ei sunt tăiați în două, să-i compensăm dându-le înapoi Lorena și Franche-Comté.

Da asta nu-i tot. Ca să evităm zâzania cu tunelul de sub Mânecă sau podul pe deasupra ei, nu ne rămâne decât să le dăm englezilor Pas-de-Calais. În felul ăsta Anglia n-ar mai fi izolată și n-o să mai avem atâta bătaie de cap cu Ferry-Boîte-ul. Odată luate aceste indispoziții, o să ne aflăm cu adevărat între francezi. O să fie o frumoasă viață de familie, credeți-mă!

Degetul lui mic se adaugă celorlalte patru.

— Ultimul punct din programul meu: politica esterioară: alianță cu toată lumea! Putem mânca icre negre bând whisky, nu-i așa? Și de ce mă rog să ne batem cuie-n talpă cu chinezii, vă întreb? Vouă nu vă place orezul? Mie, da! În pilaf și cu rasol de vițel, e o minune. Tratat de pace cu Monaco, fără economii excesive. Îl invit pe Nasser să vină și să-și petreacă vacanța la Rambouillet[27] ca să se aranjeze o dată pentru totdeauna problema cu Canalul de Suede. Am să pun o conductă de acum înainte în Sahara până pe proprietatea lui Boumédien[28] fiindcă n-are nici un rost să-l îngrașe pe Shell. Am să organizez un concurs de belotă S.U.A. - U.R.S.S. la braseira Lippe. Am s-o aduc pe Sănătatea sa Paul VI La Avignon de o să-i cadă mâinile și

[27] Hotel construit la Paris după planurile marchizei de Rambouillet - 1588-1665 - reunește o societate aleasa, model al prețiozității. (n. tr.).

[28] *Muhammad Boumediéne* (1932-1978) - militar și om politic algerian, a fost președintele Republicii algeriene între anii 1965-1978. (n. tr.).

picioarele și o să ajungă Paul-Tronc (trunchi)[29].

Lumea râde de se strâmbă. Se simte relaxată. Bérurier e superb. Un vizionar. El reface harta lumii pe potriva lui. O frământă ca pe o bucățică de chewing-gum.

— Tot ce vă vorbesc eu e grosso-modo. E mai bine să trecem la fapte, știu asta. Și dacă o să mă alegeți, o s-o fac! Toată lumea o să aibă parte. O să distribuim câte un păhărel de țuică prin creșe pe timp de iarnă. Pentru elevi-bătaia obligatorie. Jandarmii (se întoarce spre adjunctul lui) o să primească două solde de Crăciun și pe 14 Iulie.

Morbleut mulțumește printr-o plecăciune și-și șterge o lacrimă binevenită.

— Suprimarea zonelor cu staționare limitată! O să facem străzi, autostrăzi, parchinguri și poduri. Cinemaua o să fie pe gratis. Transporturile la fel. Ca să n-o mai lungim, P.U.Ț.A. vă este salvarea! P.U.Ț.A., Bellecombesi și Bellecombese e tot ce v-a mai rămas ca să vă agățați! În curând o să fie în toate gurile și în toate inimile!

„Trăiască P.U.Ț.A.! Trăiască Bellecombe! Înainte!”

Zvântă și cea de a doua sticlă într-o apoteoză indescriptibilă.

[29] *Paul-Tronc* - poltron (laș fricos) - joc de cuvinte.

CAPITOLUL XIV

N-am încotro și trebuie să mă duc să-l salut pe Bătrânu. Mai întâi pentru că se cuvine să-ți respecți superiorii, și pe urmă ca să-i demonstrez că sunt preocupat de problema Bérurier.

E căzut pe gânduri. O salută cu o înclinare adâncă pe mami, apoi îmi spune strângându-mi fără vlagă superba mână garnisită cu cinci degete în ordine de marș pe care i-o întind:

— E cum nu se poate mai evident, monșer, Bérurier al dumitale e revocat chiar din seara asta!

Deși te aștepți, o asemenea veste îți cauzează o cutremurare, nu? Am impresia că am încasat o directă în plex.

— Stați puțin, domnule director...

Mă uit la fața consternată a Féliciei. Vorbesc confuz. Grasu dat afară din poliție! Nu, nu pot să admit așa ceva! Fără Béru, meseria asta de câine n-ar mai face nici două parale. El mai aduce o fărâmă de bucurie, de zâmbet și deci un pic de suflet. Mami e cea care ia cuvântul.

— Domnule director, rostește ea cu o voce limpede. Îmi veți spune că mă amestec în probleme care nu mă privesc. Dar eu cred că domnul Bérurier a procedat astfel în beneficiul anchetei. Dacă îl dezavuați revocându-l, ziarele atât ar aștepta, vor da cazului o amploare exagerată, iar poliția n-ar avea nimic de câștigat.

Big Boss-ul se întoarce spre mami, surprins. De rarele împrejurări când s-au întâlnit, Félicie n-a suflat o vorbuliță. E o timidă. Ea, odată ieșită din casa noastră, se simte puțin

depășită de viață. Într-adevăr, trebuie că-i poartă o reală și profundă simpatie Grasului ca să îndrăznească să înfrunte un personaj atât de considerabil.

— Poliția, spune el cu amărăciune. Nu considerați că a fost destul de acoperită de ridicol în seara asta, dragă doamnă?

Félicie nu-i de acord.

— Domnul Bérurier e un om simplu, domnule director. Candidatura lui seamănă într-adevăr cu o farsă. Cei care știu să glumească sunt de partea lui. Pe parcursul discursului său am fost frapată de bună-voința lui și de bizareriile lui caraghioase, atât de firești. E un personaj care știe să se facă îndrăgit pentru că posedă o mare curățenie sub aspectul lui exterior... of Doamne, cum aș putea să spun..., respingător!

Bătrânul e uimit.

— Doamnă, face el, consider că sunteți prea indulgentă, își drege gâtlejul.

— ...

— Bun, dragul meu San-Antonio, să facem un târg: dumneata mi-l aduci pe criminal în următoarele patruzeci și opt de ore și eu dau uitării tot ce am spus în legătură cu vechiul dumitale complice.

Se înclină, îi sărută mâna mamei care se înroșește de încurcată ce-i și dispare în noapte.

Mă duc după Maiestatea sa. Nu-și mai încape în pene! E radioasă și cam afumată.

— A mers trăsnet, tipule! dă el pe dinafară.

— Minunat, îl aprob eu. Nici lui Poujad nu i-ar fi reușit mai bine.

— Cred că o am de pe acum în buzunar, cum se zice la curtea Angliei.

— Ce ai în buzunar, bețivanule?

— Erecția mea la Cameră.

Rămân cu gura căscată.

— Ah! tu chiar ai de gând să ajungi deputat?

— Ce-ai căzut în cap! explodează el. Ce ți se pare așa nemaipomenit? Asta-i bună, îl auzi, Popaul? face, el întorcându-se spre Morbleut. Și de ce nu, de ce n-aș fi deputat! Așa cum merg lucrurile, în situația de față s-ar putea să ajung și la grad de ministru. În politică nu-i ca în poliție, o iei înainte dacă știi să dai cu gura. Eu, nu că aș vrea să mă laud, băieți, dar în privința asta n-am de ce mă plânge, nu-i așa? Și trăncăneala e un talent, ce mai calea-valea!

— Până una-alta, i-o retez eu, ai grijă de pielea ta, Grasule. Nu uita că asasinul e în umbră și te pândește!

Începe să râdă, apoi, cu degetul îndoit îmi face semn să-l urmez într-un loc mai ferit. Mă supun.

— Ascultă, San-A., trece el la atac, suflându-mi în față o respirație care te duce cu gândul la cooperativa viticolă din Juliénas, eu nu cred în basmele cu nebunul. Convingerea mea intimă este că toate crimele astea este crime normale. Reține că ultima n-a fost o crimă!

— Și ce-a fost un ice-cream[30]? glumesc eu, fiindcă e plăcut să iei lucrurile mai ușor.

— Accident, ți-am mai zis o dată.

— Și primele două?

— De acord, astea este, cum zicea Dalila, dar nu le-a comis un nebun. Dacă aș fi crezut în nebunul ăsta, nu m-aș fi prezentat, îți dai seama! N-am decât o piele și țin la ea, amice! Ți-o închipui tu pe Berthe fără mine? Cui i-ar mai pune coarne!

Îmi las mâna pe umărul umflatului.

— În locul tău, aș acorda o oarecare atenție acestei eventualități, Grasule. Să presupunem că te înșeli, nu?

Eu mi-am făcut datoria. Ferească Dumnezeu ca totul să se termine într-o baie de sânge!

---

[30] Înghețată - limba engleza în original. (n. tr.).

— Dacă sănătatea mea te îngrijorează, poți să stai liniștit: în fiecare dimineață îmi iau porția de untură de pește.

Aceste probleme esențiale fiind reglementate, ne întoarcem cu toții la Sfântu-Turluru pentru un nani care să ne dreagă.

* * *

A doua zi, ne sculăm dis-de-dimineață. Mă simt reconfortat, fără a-mi putea explica rațiunea acestui reviriment. Am impresia că această perioadă de marasm are să se sfârșească. Spiridușul meu personal e prezent și el e cel care îmi șoptește promisiuni. Béru cântă cât îl ține gura. Apare la turnanta scării, bărbierit și în cămașă curată cu un zâmbet de Austerlitz[31] între gingii.

Îmi face plăcere să constat că amândoi suntem pe aceeași lungime de undă.

— Am impresia că ești în formă, Grasule? fac eu, suflând în cafeaua fierbinte.

— Chiar sunt, recunoaște el. În dimineața asta, am avut o conferință de presă la cafeneaua Industriei și a Monumentului Defuncților, cu care ocazie am expus în linii mari programul care am luat cuvântul și ieri seară.

Nu-i răspund nimic. Începe să mă cam agaseze, Béru.

În timp ce-și ia micul dejun, slănină, jambon, ouă ochiuri, brânză, totul stropit cu un kil de vin roșu, mă duc să scot mașina din garaj. Apoi, urc s-o sărut pe Félicie.

Când cobor, Grasu își șterge lama cuțitului de buzunar pe spatele cravatei, dă drumul instrumentului de lucru *in his pocket*[32] și se ridică.

---

[31] *Austerlitz* (2 decembrie 1805) - victoria lui Napoleon asupra împăraților Austriei și Rusiei. Așa zisa bătălie a celor trei împărați. (n. tr.).

[32] În buzunarul lui - limba engleză în original. (n. tr.).

— O să trebuiască să-mi cumpăr o altă pălărie în dimineața asta, decide el, luându-și din cuier aureola de fetru.

— Da, ar trebui, îl încurajez eu.

Luăm loc în mașina mea și, dai bice șofer! Demarăm cu direcția Bellecombe.

— S-o vezi pe nevastă-mea ce-o să se mai împăuneze când am să ajung deputat, visează imbecilul. Îți dai seama ce efect o să aibă la vecini?

Nu-i spun ceea ce gândesc, mai întâi pentru că l-aș supăra, iar pe urmă pentru că atenția îmi este acaparată de evoluțiile periculoase ale unui puști care, cățărat pe o bicicletă prea mare pentru el, deviază brusc când la stânga când la dreapta.

Apariția mea îl sperie, e cazul să știți! Trag cât mai mult pe dreapta și opresc. Dar pericolul trebuie că exersează o atracție suspectă asupra individului, fiindcă băiatul, descumpănit, nimerește drept în mașina mea. Încearcă în zadar să tragă de ghidon în ultimul moment, dar îmi agață aripa stângă față și e propulsat într-o parte. Roata lui din față descrie o succesiune de „8”-uri, apoi puștiul, în zbor planat, aterizează într-un hățiș de carpeni tineri. Împreună cu Grasu ieșim din mașină și-i dăm o mână de ajutor. O privire e destul a să ne liniștim: băiatul n-are decât niște zgârieturi. Plânge totuși din cauza sperieturii.

— Nu ți-e rușine să mergi pe o bicicletă veche fără frâne, îl ceartă Maiestatea sa deputabilă. Ai fi putut să mori, puștiule!

Tace ca să scoată un carnețel de buzunar. Un carnețel nou nouț, dar care nu va rămâne multă vreme așa, buzunarele lui Béru nefiind genul de loc unde obiectele să-și poată păstra virginitatea.

Suge mina unui pix și notează pe o pagină albă niște chestii misterioase.

— Ce faci acolo? mă mir eu.

— Ceva care trebuie să includ în programul meu: să se verifice frânele la bicicletele copiilor!

Îl mângâi pe puștan și-i dau niște bani ca să-și cumpere frâne noi la grămada lui de fierotanii. Dintr-un foc își șterge lacrimile și pe urmă, profitând că are batista umedă, își tamponează sângele care-i curge din zgârieturi.

— E în ordine, băiete?

— Da, dom'le, mulțumesc.

Ne îndreptăm spre mașină. Facem abia doi pași și ceva imprevizibil se produce. O deflagrație sfâșie liniștea țarinilor. Fum negru! Flăcări! Mașina mea explodează și începe să ardă ca într-un film american.

Dau fuga spre incendiu. Dar totul e inutil. Focul e generalizat. Cineva a strecurat sub perne o grenadă incendiară.

Viitorul deputat e de un verde de hering nerecenzat. Buzele lui decolorate tremură.

— Ce vrea să însemne una ca asta? se bâlbâie el.

— Vrea să însemne că nebunul, a cărui existență tu o negi, a încercat să-ți facă felul, îl asigur eu. Și cum el nu pune preț pe o viață, mă lichida și pe mine cu aceeași ocazie. Fără accidentul mucosului ăsta, ne-am fi înfierbântat bine, amice!

— Tu tu tu tu..., începe Grasu.

— Ai început să faci ca trenul? îl ironizez eu.

— Tu..., tu chiar crezi că eu eram cel vizat?

— Aș putea să pariez o mie la unu, pruncule! Ar fi momentul să începi a pricepe că, pe meleagurile astea, meseria de candidat îți oferă odihnă. Odihnă veșnică!

Ne uităm cum arde careta mea în mijlocul unui cerc de localnici. Ni se pun întrebări.

— Autoaprinderea e de vină, îi informez eu, cu certitudinea că nu-i duc cu preșul.

Ziua demarează bine. Și eu care eram așa de optimist.

— Măcar ești asigurat pentru toate riscurile? bombăne

afurisitul.

— Da, bucălatule. Tu însă, ar trebui să te asiguri pe viață.

Béru e tăcut. Filozofia lui e dată rău peste cap. Tu be or not tu be, that is the question!

Asta este el pe cale să-și spună...

În franceză...

Și în felul lui!

CAPITOLUL XV

Las pe seama lui Bérurier să comenteze pentru presă și colegii mei peripețiile atentatului de la care providența ne-a permis să scăpăm și mă închid în comisariat, dând ordin gardienilor de pază să nu lase pe nimeni să intre.

— Laplume v-a telefonat până acum de două ori în dimineața asta, domnule comisar, mă anunță secretarul. A lăsat un număr unde l-ați putea găsi.

Cer să mi se facă legătura. Glasul surescitat al inspectorului Laplume nu întârzie să-mi gâdile trompa lui Eustache.

— Gata, dom'le comisar, am descoperit cine-i autorul telefonului.

— Nu-i cu putință!

— Pe cuvânt!

E radios. Trebuie să recunosc că, dacă într-adevăr a dat peste interlocutorul contelui Gaétan de Martillet-Fouceau, i-a reușit o performanță foarte frumoasă.

— Cine e?

— O femeie. O anume Natacha Bannet, de origine slavă. Locuiește într-o pensiune de familie pe bulevardul Port-Royal.

— Cu ce se ocupă în viața de toate zilele?

— După câte știu eu, cu nimic. E o fată frumoasă de vreo douăzeci și cinci de ani, blondă, cu ochi albaștri, fața rotundă și părul bătând spre cenușiu.

— Trăiește singură?

— Da.

— Și tu, pe unde-mi ești?

— În aceeași pensiune ca și ea. Am luat o cameră care se află la două uși de a ei. Aștept instrucțiunile dumneavoastră.

Judec profund. Laplume își închipuie că s-a întrerupt convorbirea și emite câteva alo-uri descumpănite.

— Stai blând, fiule, gândesc. Ai să încerci să faci cunoștință cu ea!

Nu prea se arată entuziasmat.

— N-o să meargă, dom'le comisar, eu n-am fizicul dumneavoastră de artist. Femeile nu dau năvală peste mine, și când mi se întâmplă să dau eu năvală, mă căptușesc mai curând cu palme decât cu încurajări.

— Foarte bine, supravegheaz-o, vin eu imediat!

Uite așa, m-a apucat de-o dată. Dintr-una singură! M-am auzit vorbind fără să fi avut nevoie să iau o hotărâre. Oare ce o fi însemnând asta? Să fie oare dorința de a respira puțin aerul Parisului?

Notez adresa lui Laplume și închid telefonul, ca aproape imediat să cer legătura cu poliția din capitală.

— Dă-mi-l pe Pinaud! îi spun funcționarei, după ce mă prezint.

O serie de sonerii încep să-o caute pe fosilă. În cele din urmă, glasul lui guturoiat se face auzit: dar cu greu, atât îi este nasul de înfundat și sinusurile de paralizate.

— Ah! tu erai, San-A.? hârâie ruina. Închipuie-ți că a dat peste mine o gripă afurisită. Mă simt așa de rău că eram pe cale să mă întreb dacă n-ar fi mai bine să mă întorc acasă și să mă culc...

— Ai să te întorci să te culci altădată, moșule, hotărăsc eu. Ia o mașină și vino imediat la Bellecombe-sur-Moulx.

— Ce vorbești? se sufocă el; păi, am 38 cu 2!

— Asta dovedește că metabolismul tău bazal funcționează. Fă ce-ți zic, e ceva urgent și grav.

— Dar ce naiba se întâmplă? bocește șubrezitul.

— Se întâmplă că viața lui Béru e în pericol. Am nevoie

de cineva cu experiență și credincios care să-i asigure protecția, te-ai prins?

— Dar, eu...

Închid telefonul, ca să pun capăt relatării gripei și doleanțelor lui.

La capătul celălalt al firului, probabil că el continuă să vorbească. Eu știu că are să vină și că o să-și facă meseria, gripatul. Plăpând, gata mereu să protesteze, e cu un picior în groapă și cu celălalt pe o coajă de banană, dar rezistă la șocuri, moș Pinuche.

— Ați aflat ceva despre Mathieu Mathieu? adresez eu întrebarea tuturor.

— Până acum, nimic, mi se răspunde.

Le cer domnilor subalterni ai mei să-mi facă rost cu orice preț de o fotografie a personajului.

— Când veți găsi una, publicați-o în toată presa și trimiteți un exemplar la fișierul central.

Toată lumea e de acord. Le răspund O.K. Închiriez o mașină nouă și gonesc spre Paris, via Sfântu-Turluru.

Fiindcă am de gând să fac o haltă la hotel.

* * *

Bătrânul Donjon e în efervescență din pricina istoriei cu mașina mea incendiată. Descopăr o Félicie moartă de spaimă pe care mă apuc s-o liniștesc.

— Nu eu eram cel vizat, mami, ci Béru. Lucrurile parcă ar vrea să se țină de șotii în dimineața asta.

— Of, așa ai tu impresia? exclamă scumpa de ea.

— Sigur că da, avem nevoie de agitație, apatia este doar negativă. Plec la Paris pentru o verificare importantă. Pe tine te însărcinez cu o anchetă.

— Pe mine! se miră mămica mea cumsecade.

— Ascultă, mami. Bomba a fost strecurată în mașină, sub banchetă, între momentul în care eu am scos mașina din

garaj și cel în care am luat loc în ea. Între aceste două operațiuni dacă s-au scurs zece minute. Încearcă să afli cine dădea târcoale prin zonă, cine s-a putut apropia de ea.

— Nu crezi că bomba o fi fost strecurată în timpul nopții?

— Mai mult ca sigur nu. Cine ar fi putut să prevadă ora noastră de plecare din hotel, fiindcă la culcare nici eu nu știam care va fi? Crede-mă, totul s-a petrecut în momentul de care-ți vorbesc.

— De ce nu-i pui pe inspectorii tăi să facă ancheta? insistă ea.

Îi zâmbesc.

— Pentru un motiv simplu, mami. Aici e un loc izolat. Oamenii se tem de poliție. Cu cât au conștiința mai curată cu atât mai mult le este frică. Când un sticlete îi ia la întrebări o fac pe muții. În tine vor avea încredere și vor vorbi. Realizezi cum stau lucrurile?

— Am să fac imposibilul, îmi promite Félicie.

Pentru aceste cuvinte plăcute capătă dreptul la un superpupic filial din partea băiatului ei isteț.

O oră și jumătate mai târziu, iată-mă ajuns în capitală.

* * *

E vorba de o pensiune de familie discretă, oarecum burgheză, situată în fundul unei curți care, lucru curios, îmi amintește prin atmosfera ei de cea a reședinței defunctului conte. La birou, descopăr o persoană demnă cu părul cenușiu bătând în albastru, îmbrăcată în întregime în mov.

Întreb de domnul Laplume și ea mi-l cheamă prin telefonul interior. Îmi aștept colaboratorul într-un salon cu mobile din răchită care gem vehement când sunt utilizate.

Laplume își face apariția în cămașă.

— Ei, băiete, care-i situația? îl întreb.

— A rămas în același punct, se plânge el. Degeaba am încercat eu să-i fac ochi dulci damei, n-a mers!

— E plecată?

— Nu, ascultă radioul în camera ei.

Mă legăn puțin în fotoliu, întrebându-mă ce s-ar cuveni să fac.

Laplume mă atinge pe umăr cu un deget furiș.

— Uite-o, îmi suflă el.

Văd trecând o demoazelă despre care minimul ce s-ar putea spune e că ar trebui ținută la distanță de cardiaci. Frumoasă să-ți taie respirația, să-ți debranșeze aorta, să-ți răsucească măduva spinării în serpentină! Oh! ce femeie, maică!

Natacha Bannet e o splendoare ambulantă. Mă ridic ca în stare de hipnoză și mă iau după ea.

Iese pe bulevard cu fiul unic și preferat al Féliciei după tocurile ei cui. Parisul miroase a Paris, irezistibil. Dragostea plutește în aer. Biscotte în timpul verii circulația mașinilor nu-i chiar așa intensă. E plăcut să hoinărești cu ochii țintiți pe mameloanele unei fete frumoase. Aceste mameloane fac cât cele de la Cavaillon[33], ascultați-mă pe mine!

Coboară pe Port-Royal până în bulevardul Saint-Michel, apoi o ia pe bulevardul Saint-Michel până la Dupont-Latin.

Intru în urma ei într-un local plin de hărmălaie. Au mai rămas câțiva studenți în *Latin quarter* pe timpul verii și e destul ca să întoarcă toate braseriile din preajmă cu fundul în sus. Câțiva negri frumoși în compania unor blonde frumoase (e în natura lucrurilor) și câteva brunete frumoase cu câțiva blonzi frumoși (situația fiind cea pe care o știți) perorează în limbi multiple și variate. Natacha mea se instalează într-un colț liniștit, în spatele scării și

[33] Oraș din regiunea Vaucluse - Franța - renumit printre altele pentru târgul de fructe în special al pepenilor galbeni (melon) și al altor trufandale. (n. tr.).

comandă ceva discret, în raport direct cu sfaturile calorice din revista „Elle”.

Am norocul să găsesc o masă alături de a ei. Mi-e o foame de căpcăun, dar mă abțin să-mi ofer o masă pantagruelică: n-ar fi serios din partea mea. În viață nu trebuie să pierzi niciodată din vedere latura psihologică a problemei.

E deplasat să înfuleci o friptură de vacă în sos de vin când ai de gând să faci curte unei dudui care-și martirizează stomacul cu grape-fruit și șuncă slabă de regim. Pun deci pe primul plan silueta: crudități - și carne la grătar. Ea comandă o jumătate de apă minerală Evian, eu mă rezum la un sifon. E ceva nou, rezonabil, prohepatic dacă nu chiar epatant.

Și începe manejul. Natacha nu mă bagă în seamă chiar imediat, păcat pentru ea. Dacă există vreun spectacol care să justifice pe deplin activitatea fraților Lissac[34] acela e al servitorului dumneavoastră pe cale să facă ochi dulci!

Forța privirii mele e așa de mare, magnetismul meu atât de puternic, că frumoasa fetișcană în cele din urmă își întoarce căpșorul blond spre mine. N-are rost să-i examinez fundul irisului ca să înțeleg că sunt pe drumul cel bun. Dintr-o dată, mă simt cu mult mai bine și mă prind ce-mi lipsea mie la Bellecombe. Parisul! Parisul, aerul lui îmbătător, fetițele, zgomotul, mirosul... Un concediu ramolizant la Sfântu-Turluru mă sclerozase. Aici, îmi regăsesc tonusul, adevărul, antrenul. Sunt la fel ca acele flori japoneze din hârtie care puse într-un pahar până la urmă ajung să-l umple într-o clipă. Eram chircit ca un ficat atins de ciroză; aruncă-mă în mijlocul Parisului și miracolul se operează.

Și, cum în dimineața asta, în aerul capitalei e un soi de

[34] Autori ai unei cărți intitulate „Nu te uita la mine cu gura plină” din cauza căreia fratele mai mare a pierdut premiul Goncourt și metroul in aceeași săptămână. (Extras din *Dicționarul San-Antonio*.).

armonie prestabilită, se apropie un vânzător de bilete de loterie. E genul de șobolan murdar cu mătreața cernută pe umeri. Merge din masă în masă. Nu prea are succes. Atunci, se îndreaptă spre Natacha și încearcă să stoarcă de la ea un ban cu orice preț. Natacha îl refuză. Ar vrea ca tipul s-o lase în pace. Dar el se cramponează, mizând pe insistență. O fată frumoasă singurică, asta da pradă ideală! Devine insinuant. Ajunge până în a-i lăsa autoritar un bilet în fața farfuriei.

Atunci, cavalerul Bayard, cel care înlocuiește untul și cantarida[35], se ridică și se îndreaptă spre inoportun.

— Dacă domnișoara ți-a spus că nu vrea bilete, înțelege! îi debitez eu cu o voce impresionantă.

Tipul se uită la mine, bate din pleoapele pline de făină și bombăne.

— Ia uite în ce m-am băgat!

Îi dau o mie de franci și trag trei bilete din șiragul lui.

— Și acum, valea!

Rapid, se abține să mai protesteze și pleacă, încercând să-și recupereze demnitatea.

— Mulțumesc, îmi șoptește scumpa copilă, îi zâmbesc și agit cele trei bilete în fața ei.

— Punem pariu că am aici numerele câștigătoare?

— E foarte posibil!

— Așa e întotdeauna când dă norocul peste tine, e destul să citești „Aici Parisul” ca să te convingi. Dacă am pus mâna pe numărul câștigător, împărțim, de acord?

Uite așa: am trecut la atac ca în nouăsute paișpe, băieți!

Patruzeci de minute mai târziu beam cafea conservată (adică Nescafé), și după un alt sfert de oră ne plimbam pe bulevardul Saint-Michel. Fata asta e frumoasă și miroase

[35] Gândac coleopter verde-auriu care cauzează desfrunzirea frasinilor și care
uscat și pisat e folosit la prepararea unor medicamente și afrodiziace. (n. tr.).

plăcut. Căldura ei e ca cea a primăverii. Măi să fie, uite că ajung liric! O să trebuiască să iau un depurativ!

Îmi spune că o cheamă Natacha pe numele ei mic, ceea ce mă surprinde din cale afară. E fiica unui diplomat rus de pe vremuri, ducele Igor Bannetcikov, mort recent. Duce o viață mai austeră financiar și scrie o carte despre consecințele artei moldovlahice asupra ambalajelor moderne.

— Prieteni mulți? o întreb eu.

— Nu.

Are o urmă de accent moștenită de la tăticul ei. E delicios, așa de dulce că aș fi în stare să i-l caut între dinți. Luăm un taxi și mergem în Bois de Boulogne. Păsărelele și sadicii se zbenguiesc printre boschete.

Găsim un colțișor aproape izolat (sunt numai patruzeci și opt cei care trag cu ochiul, ascunși prin preajmă) și începe gânguritul cu înfruntarea mucoaselor și solo de jartere la patru degete.

O provoc la confidențe pe parașuta asta. Are ceva amanți? N-ar fi deloc surprinzător dată fiind vârsta și condiția ei fizică. Îmi răspunde că deocamdată e liberă, și-mi aduce la cunoștință că eu am pus laba pe ea exact după o despărțire... Asta mă interesează; dintr-o dată îmi ciulesc și urechile.

— Cum să fie un bărbat în stare să te lase? mă revolt eu. Așa ceva e pur și simplu inimaginabil!

— Nu m-a lăsat el, eu l-am lăsat!

— Totul se explică. Să nu-mi spui totuși că te înșela. N-aș putea nici s-o admit, nici s-o tolerez.

Tipa devine gravă, maxilarul ei se rigidizează, privirea îi ajunge fixă.

— Nu, e cu mult mai grav.

— Asta-i bună! Povestește-mi totul, iubirea mea...

Cei patruzeci și opt de deviați sexuali s-au făcut o sută doisprezece în jurul nostru, ca japonezii în jungla sri-

lankeză în timpul *of the last war*[36]. Își țin respirația, sperând să asiste la o partidă de amor în aer liber.

Fetița nu bagă de seamă nimic.

— Am aflat că omul acela era comunist! face ea.

— Poftim?

— Da, ai auzit perfect, reia tipa cu vioiciune. Comunist. Nu știusem. Era prezentabil, de origine nobilă. Un conte, puteam să am încredere, nu? Dar, vai! Totul s-a dus de râpă. Îți poți imagina drama asta shakespeariană? Eu, fiica marelui duce Bennetcikov, exilat în Franța, ruinat de soviete, să fiu metresa unui comunist! Am crezut că am să mă duc să-l omor.

— Mai povestește-mi puțin, e pasionant. Îți înțeleg calvarul, frumoasă prietenă. Și îți împărtășesc îndreptățita furie.

Tipa capturează o buburuză care i se strecura pe cusătura ciorapului. Îi dă un pupic precum și libertatea.

— L-am cunoscut la Paris. Timp de doi ani l-am iubit și am fost iubită.

Formula perimată și distinsă îmi face tremoluxul internus să gângurească.

Când o demoazelă în plin secol douăzeci vine să-ți înșire baliverne de genul ăsta ai toate motivele s-o decapezi cu lampa de sudură și s-o badijonezi cu minium, nu?

— Mișcător, emit eu, infinit de mișcător! Viața ta e un roman! Ce măreț mi se pare, ce frumos, ce generos!

Sadicii din Bois operează o înaintare de douăzeci de centimetri în direcția noastră.

Ea relatează mai departe:

— Acum zece zile, prietenul meu mi-a trimis un afiș electoral. Poza lui se afla sub secera și ciocanul. Cum de n-am murit în clipa aia? Am să mă întreb toată viața. Ah! Organismul e mai puternic decât s-ar putea crede!

---

[36] Ultimului război - limba engleză în original. (n. tr.).

— Fără discuție, o aprob eu. Și ce-ai făcut?

— Am rupt-o cu el.

— Prin telefon?

— Da. Nici măcar nu merita o scrisoare de adio. I-am spus că-i interzic să mai dea ochii cu mine, că nutream pentru el doar ură și dispreț.

— Un episod de viață, susur eu. Bernstein[37] corcit cu Georges Ohnet!

— Bineînțeles.

O lacrimă extrem de frumoasă îi atârnă ca o perlă de gene. Își agită măturicile. Lacrima cade în iarbă, picătură de rouă prematură! (Oh! la, la, cred că o să trebuiască să iau o aspirină, văd că nu mă simt prea bine.)

— Și cum a reacționat neamul ăsta prost de conte?

— Disperat! Mă implora la telefon! Se jura că dacă mă despart de el se sinucide. Deschisese un sertar și mi-a spus că ținea în mână un revolver.

Simt că respirația își prinde picioarele în cingătoarea stuporii mele.

— Și pe urmă, dulcea mea frumoasă?

— Pe urmă, am trântit telefonul! Am oroare de scenele astea deprimante.

— Și el s-a sinucis? orăcăi eu.

Ea ridică din umeri.

— Chiar puteți să credeți una ca asta, bărbații sunt prea lași!

— Ia spune-mi, minunată Natacha, încântare a ochilor, exaltare a inimii, tu care umilești trandafirii și faci să pălească zorii zilei, ți se mai întâmplă să citești ziarele?

— Bineînțeles, face ea. Citesc „*Arta*”, „*Candide*” și „*Minutul*”.

— Eu vorbesc de cotidiene!

---

[37] *Edouard Bernstein* (1850-1932) - teoretician socialist german. El introduce un curent reformist în sânul social-democrației germane. (n. tr.).

— Aaa, nu, se revoltă frumoasa blondă. Nici pomeneală. Urăsc presa asta de scandal care ne face atâta rău!

— Și telefonul de care-mi vorbești, l-ai dat într-o dimineață din săptămâna care a trecut? Mai exact, într-o marți?

Ochii îi ies din orbite. Rămâne cu gura căscată. Pieptul i se ridică. Sprâncenele i se arcuiesc.

— Da, cum de ai aflat...?

— Am pierdut din vedere să-ți semnalez că am daruri de vizionar.

— Chiar până într-atât, e uluitor!

Se răstoarnă pe peluză și privește cerul albastru unde nori ușori pun briza să hoinărească.

— Într-adevăr, era marți, săptămâna trecută. Ești o ființă fantastică, îngână ea trecându-și limba poznașă peste buzele cărnoase.

Îi aplic o pupătură cât se poate de *big*.

Cohorta celor care trag cu ochiul scoate un suspin și se mai apropie puțin.

— N-am decât un singur defect, îi aduc la cunoștință. Sunt secretar la organizația de bază din cartierul meu!

Tipa se oțărăște, se ridică, mă pălmuiește și o rupe la fugă.

O las în pace. N-aș mai fi avut ce să-i spun și știu unde să dau de ea. Sadicii, dezorientați, se risipesc în natură.

CAPITOLUL XVI

Trec pe la birou. Ori de câte ori nu vin pe aici vreo cincisprezece zile, la sosire sunt surprins de mirosul bizar. Miros de administrație. Lemn vechi, cârpă veche, hârtie veche. Nu toate hârțoagele vechi, rețineți bine, au același miros. E vorba mai puțin de calitatea hârtiei cât de ce anume a fost tipărit pe ea.

Astfel, pe aceeași hârtie, un pachet de ferpare vechi n-au același miros ca un pachet de convocări. Să înțeleagă cine poate! Registrele de arhivă nu miros la fel ca registrele de băcănie.

Distribui saluturi și cuvinte bune. Pe urmă urc la fișierul central. Funcționarul de acolo îmi spune că tocmai a primit în clipa aceea fotografia unui individ, a unui anume Mathieu Mathieu. Cramponez poza. Reprezintă un grup de pescari cu undița fotografiați în fața unei ghirlande de păstrăvi. În arierplan o mutră prefăcută și vicleană. Careva de prin serviciile bellecombese a înconjurat-o cu o carioca.

— Figura asta se poate mări, fac eu. Trebuie dusă la laborator.

Dar moș Cataplasmă, regele fișierelor, poreclit Fișet din cauza acestei funcții, își clatină capul de ou, care seamănă cu un supozitor montat pe rulmenți cu bile.

— Nu merită osteneala, cu o lupă rezolvăm treaba.

Apucă instrumentul optic anunțat și se dedă unui examen minuțios. Tipul ăsta, credeți-mă (și dacă nu mă credeți, duceți-vă să vă badijonați marele zigomatic cu mercuro-crom), tipul ăsta, repet, fiindcă vă lipsește memoria, are un creier care ar face de rușine mașinile

electronice de la I.B.M.

— Îl recunosc pe domnul, murmură el pe deasupra mustății de șobolan bătrân.

— Nu-i cu putință. Îl cunoașteți pe Mathieu Mathieu?

— Nu-i ăsta numele lui... Prenumele, da... Mathieu, exact. Mathieu Mathias, asta era! Ba chiar aș putea să vă spun că-i căutat de poliție... Deși nu, acum beneficiază de prescripție... Stați puțin, să verificăm treaba asta... Dacă-mi aduc bine aminte, și-a ucis nevasta la beție...

Își consultă fișierul la litera „M”. Degetele lui subțiri frunzăresc fișele cu viteza unei rotative cuprinse de nebunie.

— Zicem Mathias... MA... THI... AS! Asta era!

Apucă un dreptunghi de hârtie pe care e prinsă o fotografie. Nici un dubiu, cu zece sau doisprezece ani mai puțin în cârcă, e același individ ca și pe fotografia pescarilor amatori.

Fișa glăsuiește: Mathias Mathieu, născut pe 18 ianuarie 1905 la Bézezy-le-Fignedé (Seine-et-Eure), domiciliat în fundătura Profesor Grodu, din Asnières. Însurat cu Gougnafié Solange. Muncitor strungar. Și-a ucis soția pe 23 aprilie 1953 în timpul unei crize etilice. A dispărut. Căutat de parchetul departamentului Seine.

Îi dau cartonașul lui moș Cataplasmă.

— Mulțumesc. Asta-i tot ce voiam să știu.

Înveselit, urc în birou la Bătrânu.

Ei bine, s-ar zice că lucrurile încep să se precipite, nu?

* * *

Cu mâinile la spate, fruntea încrețită, insigna strălucitoare și privirea tulburată, Bossul se plimbă pe mocheta din biroul lui.

— După părerea dumitale, bunul meu prieten (fiindcă sunt pe cale să redevin bunul lui prieten). După părerea

dumitale, repetă el (fiindcă știe că aveți o memorie care rulează pe jantă) grădinarul ar fi cel care l-a ucis pe contele Martillet-Fauceau?

Eu clatin din cap.

— Nu neapărat, domnule director...

Își încruntă sprâncenele.

— Cum adică, nu neapărat?

— Am impresia că domnul conte s-a sinucis. Fiți atent, vă voi da versiunea mea a evenimentelor. Gaétan de Martillet-Fauceau primește un telefon delirant de la nebuna aia de Natacha care-l anunță că totul s-a sfârșit între ei. El o imploră. Ea rămâne intransigentă. El e conte înainte de toate. Spiritul lui scoborâtor din cruciați iese la iveală. O amenință că se sinucide. Ea râde și-i trântește telefonul în nas. Atunci el își trage un glonț...

— Trei gloanțe în inimă! glumește Bossul.

— Perfect. Nu uitați că era aplecat deasupra mesei unde se afla telefonul. Ca să-și întoarcă arma spre piept a trebuit să se sprijine de respectiva masă. Degetul lui e crispat.. Pleacă trei gloanțe... Cade...

— Dar el...

— Știu, îl întrerup: ținea receptorul cu mâna dreaptă și nu era stângaci. Dar, părerea mea este că aici a intervenit Mathieu Mathias. Alertat de împușcături, grădinarul intră. Nu apare nimeni, și atunci procedează la o înscenare dintr-un motiv pe care nu-l cunosc încă, dar pe care ni-l va lămuri, vreau să sper, dacă punem mâna pe el.

— E absurd! exclamă tunsul. În general crimele se încearcă a fi camuflate în suicide și nu suicidele travestite în asasinate!

— În general, așa este, domnule director, dar mai există și excepții care confirmă regula. Simt că Mathieu este una dintre aceste excepții.

— Fie, și pe urmă?

— Pe urmă și-a reluat munca și a așteptat. Valetul a dat

alarma iar Mathieu s-a dus să-l aducă pe doctor.

Bossul e din ce în ce mai sceptic. Pufnește și nasul lui pompează aerul ce i-a mai rămas în plămâni.

— De ce a dispărut?

Încep să râd.

— Ei bine, asta am descoperit. Iată cum s-au petrecut lucrurile, șefu'. Se aud trei împușcături. El intră, îl vede pe stăpân mort și înțelege că s-a sinucis. În sertarul în care contele își ținea revolverul e ceva care-i trezește lăcomia lui Mathieu: banii! Îi bagă în buzunar. Dar se teme să nu trezească bănuieli dând alarma. Atunci, înscenează un furt. Pune telefonul în mâna contelui. Pe urmă ia banii, îi ascunde în gamela lui și o îngroapă printre trandafiri. Restul îl cunoaștem: se duce să-l caute pe doctor, răspunde la întrebările anchetatorilor, etc. A doua zi, se întoarce să dezgroape gamela, după care dispare.

— După ce și-a omorât câinele?

— Da. Nu uitați că Mathieu e un bețiv. O brută care cu ani în urmă și-a ucis nevasta. Câinele voia să se ia după el. Era prea riscant. Atunci, străpunge bietul animal cu o lovitură de furcă, și pleacă. Mai mult ca sigur, s-a dus să se stabilească în vreun sat, așa cum făcuse și cu zece ani mai înainte. Poate, glumesc eu, acum își zice Mathias Mathias? Îl găsim noi, șefu'. Și veți vedea că am avut dreptate.

Bătrânu zâmbește.

— Dacă stau bine și mă gândesc, nu-i exclus. Convingerea mea este că el l-a asasinat pe conte.

Pocnește din degete.

— Dar, ia să te aud, cum rămâne cu ceilalți candidați?

— Ei n-au nici o legătură cu Mathieu, domnule director. De altfel al treilea a murit accidental.

Bătrânul ridică din umeri.

— Și al doilea și-a tăiat gâtul pe când se bărbierea?

— Nu. După mine, numai a doua crimă e cu adevărat o crimă.

Bossul mă ironizează:

— Un suicid, o crimă, un accident? Asta vrei să susții?

— Exact, șefu'.

— N-o să vă vină prea ușor să-i determinați pe ziariști să înghită una ca asta!

— Voi demonstra cu probe!

— Să te audă Dumnezeu. Dar am impresia că uiți un detaliu important.

— Care anume?

Ia loc la birou și mângâie cu vârful degetelor aurăriile mapei din piele cu reliefuri.

— Atentatul căruia i-ați căzut victime azi dimineața, dumneata și Bérurier!

Fac o grimasă. Și cu toate astea e adevărat. Uitasem cu desăvârșire. Pe cuvântul meu, bonzul ăsta bătrân o să mă îmbolnăvească de nervi. Prefer să plec.

CAPITOLUL XVII

Verific alibiul ginerelui răposatului Lendoffé mai înainte de a apuca drumul spre Bellecombe. În ceea ce-l privește, nici o problemă: notați ghinion, și ștergeți tabla. Petrecărețul și-a petrecut într-adevăr noaptea la Paris, într-o companie galantă așa cum mi-a declarat.

Două ore mai târziu, opresc în piața primăriei din Bellecombe. E neagră de lume. Nu primăria, piața.

Cățărat pe un butoi, Diogene[38] triumfător, pe cap cu o canotieră cavalerească și flancat de Morbeut și un Pinuche mai înfofolit ca niciodată, Béru pronunță o alocuțiune care ridică mulțimile în sus.

— Și azi dimineață din nou, asasinul a încercat să-mi vină de hac. Dar eu v-am anunțat nu mai târziu de ieri seară: cu Bérurier n-o să-i meargă așa de repede! Iată-mă viu și nevătămat în fața dumneavoastră, prieteni. Eu, Béru, vă anunț. Când am să ajung deputatul dumneavoastră niciodată n-o să vă meargă afacerile mai bine și niciodată Bellecombe n-o să fie așa de bellecombes!

E purtat în triumf. Pinuche râde guturoiat cum e.

Împing populația la dreapta și la stânga ca să ajung la el.

— Nici o vătămare în timpul absenței mele, moșule?

— Ce părere ai! protestează Pinaud. E o nebunie cât e

[38] *Diogene din Sinope* (410-328 î.de Ch.)- filozof grec, celebru prin vorbele lui de duh. Despre el se povestește că locuia într-un butoi și că unica lui ustensilă casnică folosită era o strachină. Cu un opaiț în mană, Diogene căuta peste tot „un om adevărat” dar nu l-a găsit niciodată. (n. tr.).

de iubit Grasu nostru!

Trage aer pe nas în câteva reprize și rostește tușind în căușul palmei:

— Știi ce mă întreb, de ce oare și-o fi luat ca adjunct un adjunct ca ăsta! N-ar fi trebuit decât să-mi dea de veste și i-aș fi făcut cu plăcere așa un serviciu!

Morbleut, care are urechea fină ca pentru un fost jandarm, se face roșu ca para.

— Dumneata, pește-pisică, i se adresează el ruinei, te rog să te abții de la acest gen de reflecții. Eu sunt prietenul intim al lui Alexandre și...

— Prietenul intim al lui Alexandre sunt eu, certifică blândul și comsecadele Pinuche. Întreabă-l numai pe comisarul San-Antonio.

— Greșiți și unul și celălalt, ripostez eu. De când mă știu, Bérurier n-are decât un singur prieten și ăla sunt eu.

Îi las disperați cât cuprinde ca să trec pe la comisariat.

* * *

— Cine a mai fost ucis? întreb eu fără să mă cantonez asupra cuiva, (ceea ce îmi este cu atât mai ușor cu cât Bellecombe e capitală de canton.)

— Deocamdată nimeni. Apropo, domnule comisar, am descoperit pentru dumneavoastră o fotografie a lui Mathieu Mathieu. Nu-i grozavă, nu era el cel care fotografia, totuși...

— Sunt la curent, mulțumesc, le-o retez eu. Mathieu Mathieu se numește în realitate Mathieu Mathias și el și-a asasinat nevasta acum zece ani. Domnilor, aveți ca sarcină să-mi drenați toată Normandia, e regiunea unde a văzut el lumina zilei și pot afirma că pe aici se ascunde. Probabil că s-a refugiat într-un sătuc oarecare. După părerea mea, îl veți găsi fără prea mare bătaie de cap!

În curtea cu curcani se produce vânzoleală. Domnii își

îmbracă vestoanele.

— Cel care va pune laba pe el are să-și vadă fotografia în ziar, le dau eu asigurarea.

Întotdeauna e bine să-i stimulezi pe oameni. Parcă și-ar fi luat zborul un stol de porumbei! Iată-mă singur în comisariat. Soarele regăsit năvălește în valuri printre gratii. Îmi cuprind capul în mâini. Mă simt bine, nu mă gândesc la nimic, sau așa puțin... Îmi amintesc de Natacha, așa de frumoasă și așa de țicnită... Strașnică bucățică. Va trebui să-i fac o vizită ca să-i spun că am mințit-o și să-i povestesc întâmplarea tragică a contelui ei, printre altele. Dar, cum sunt convins că Gaétan s-a sinucis, sacrificiul lui nu trebuie să rămână inutil.

Ușa se deschide lăsând să pătrundă în încăpere un Martinet gătit ca un mylord, și mai radios ca un reflector D.C.A.[39] Poartă un costum din dril gri deschis, o cămașă mov și o cravată galben-canar. (Ar fi putut chiar să fie galben-nătăfleț, numai că nu vreau să-l vexez.) Ridică un plic pe care-l agită sub ochii mei.

— Tipa mi-a răspuns, domnule comisar!

Vestea îmi face bine peste tot, mai ales într-un loc unde nu îndrăznesc să vă spun!

Scot o foaie de hârtie pe care e scrisă această frază sibilitică:

Merg la biserica Sainte-Génuflexion în fiecare seară la ora șase.

E o invitație deghizată pentru antamarea negocierilor.

— E perfect, băiete, îi spun lui Martinet, deghizat în păsărică din insulele Canare.

— Care va fi urmarea operațiunilor? se informează frumosul.

— Natural, ai să te duci la întâlnire. Și, ai s-o întrebi

---

[39] *Defens Contre Aéronefs* - Apărarea împotriva aparatelor aeriene. (n. tr.).

numai cât ar plăti ea pe o dovadă...

— Ce fel de dovadă? întreabă nesătulul ăsta.

— Să nu precizezi, fiindcă terenul e alunecos. Dacă ea îți pune întrebarea, spune-i că preferi să nu-i răspunzi. O chestiune de psihologie; sper că nu duci lipsă. Trebuie să încerci să afli ceva ce nu știi, lăsând-o să creadă că ești la curent cu totul. That is the ruler of the game, you see?[40]

Trebuie că vorbește curent japoneza, fiindcă e de acord cu mine.

Mă uit la ceapa de pe mână. Îmi spune că e ora cinci și douăzeci și cinci, ca o fată mare.

— Îți mai rămân treizeci și cinci de minute ca să-ți pui pe nas ochelarii negri și să te duci la întâlnire. Să te întorci imediat aici de îndată ce-i dai papucii damei; urările mele de reușită te vor escorta.

Pleacă grăbit. În aer plutește o melancolie dulce. Nu mi-ar displăcea deloc să mă ocup eu de văduvioară, dar din păcate mă cunoaște. Am impresia că eu aș putea s-o trag de limbă. Ce tâmpenie să operezi cu ea printr-un canar interpus. Aduce a manipulare atomică. Mâna ta face gestul, dar niște clești și rotițe îl îndeplinesc.

Trioul de elită - Béru, Pinaud, Morbleut - își face o intrare zgomotoasă în comisariat. Afară, lumea vuiește.

— Ce se petrece cu voi, șmecherilor? mă informez eu.

Grasu ridică din umeri cu importanță.

— Popularitatea e ceva ce nu se explică, face el. Îmi dau seama, le-am plăcut bellecombesilor.

Efectiv, în piață, masele scandează pe aria lampioanelor:

— Bérurier, la balcon! Bérurier, la balcon!

— Vrea întruna să le vorbesc, ne explică el. Le place vorbele mele, n-am ce să fac!

De pe acum tribun, își plasează persoana abundentă în cadrul ferestrei. Se aude doar un singur strigăt, un „Ah!”

[40] Asta-i regula jocului, înțelegi? - limba engleza în original. (n. tr.).

asemeni unui monstruos orgasm. Mulțimea în erecție se eliberează la vederea Grasului. Se oferă purcelului ăsta cumsecade și curajos.

Cu brațele ridicate, cu pălăria ca o aureolă, Maiestatea sa le aruncă două trei cuvinte binevoitoare.

— Nu e probleme, băieți! urlă el cu o voce de stentor... Totul merge uns! Și dacă tot sunteți aici, să cântăm toți în cor *Cei trei meșteșugari*, ca să ne curățim de rugină larinxul.

Mulțimea, galvanizată, intonează acest imn glorios. După care, consimte să se împrăștie. Béru își șterge fruntea lac de sudoare.

— Asta-i, grăiește el. Politica te sfârșește. Mereu trebuie să vorbești, să cânți, să strâng mâini și să pupi copii. Mai adineaori ne-am oprit în fața primăriei de unde ieșea o nuntă. Am țucat-o pe mireasă, pe mire, pe socrii mari, pe bunici și pe vărul subofițer, care o făcea pe cavalerul de onoare. Ești obligat să te prostituezi, ce mai calea-valea.

— Nici un alt atentat?

— Glumești!

— Totuși, în dimineața asta...

Grasu se apleacă peste biroul meu.

— M-am gândit eu bine, băiete. De ce ar fi fost pentru mine bomba? De fapt, în mașina ta a fost pitită. Se prea poate ca tu să fii cel vizat!

Acest gen de remarcă e în măsură se impresioneze.

Nu-i exclus să aibă dreptate!

Cine știe?

* * *

După două ore, pe când înserarea coboară blând asupra orașului, se întoarce și Martinet. Pe buze îi înflorește un zâmbet frumos pentru o reclamă de laxativ.

— Merge, merge, fiule? îl iau eu la întrebări.

Face strengărește cu ochiul. Triumful îi conferă îndrăzneală.

— Strașnic, domnule comisar.

— Să te aud!

Își drege ușor glasul. Și începe.

— Dama era în biserică, în apropierea unui confesional. Am abordat-o, ducându-mă să îngenunchez pe un scăunel de rugăciuni alături de ea. Tipa m-a întrebat fără ocolișuri ce vreau de la ea.

— Și atunci, copile? Spune-mi tot, să nu-mi ascunzi nimic, rânjesc eu.

— I-am pus pe tavă tot ce mi-ați spus să-i spun. M-a ascultat fără să clintească. Pe urmă, a șoptit, fără să pară prea emoționată: „Ce înțelegi dumneata prin dovezi?” „E o surpriză”, i-am răspuns.

Îl aprob.

— Foarte bine, Martinet. Un băiat așa inteligent ca mine n-ar fi procedat mai bine.

Se umflă în pene și continuă:

— M-a întrebat ce vreau. „Cât mai mult posibil”, i-am răspuns.

Nu-i deloc prost, inspectorul, cred că sunteți de aceeași părere cu mine. Deține arta și maniera de a ocoli obstacolele, și asta îmi place. O să ajungă departe dacă prietenarii n-au să-l mănânce pe drum.

„Cât?” a insistat ea.

„Cât îmi poți oferi?” am rostit eu cu un glas cât se poate de dat naibii. Mi-a zis că o să se gândească și m-a întrebat unde m-ar mai putea întâlni... Am informat-o că n-avea decât să-mi trimită o telegramă post-restant. Am mai adăugat că, dacă până mâine la prânz nu primesc vești de la ea, o să regrete toată viața și că ar trebui să se gândească la copiii ei.

— Minunat! îl aprob eu; în acest gen de conversație așa ceva e întotdeauna bine venit, e ca un citat din

Britannicus! Și mai departe, fiule?

— Mi-a promis și...

Tace fiindcă telefonul strigă după ajutor. Ridic receptorul. Cineva mă întreabă dacă eu sunt, ceea ce nu intenționez să neg nici o clipă.

— Aici doamna Monféal, se aude o voce de femeie.

Îmi înghit saliva cu greutate.

— Oh! perfect, dragă doamnă... Cărui fapt îi datorez plăcerea de a vă auzi?

— Am fost inoportunată de un individ cum nu se poate mai îndoielnic, care încearcă să exercite asupra mea un șantaj monstruos...

— Cum să fie cu putință, îmi dau eu duhul, decepționat până la linia de plutire.

Martinet băiatul, care habar n-are ce se întâmplă, își face unghiile cu dezinvoltură și cu o pilă de manechiură. E nemulțumit de întrerupere fiindcă e dornic să-și continue povestirea.

— Da, murmură văduva; golanul ăsta mi-a strecurat un bilețel în ziua înmormântării; la cimitir, vă dați seama în ce hal e de îndrăzneț?

— Într-adevăr! De ce nu m-ați anunțat imediat?

— Mă întrebam ce voia de la mine. Eu... Eu mă gândeam că poate știa niște lucruri importante în legătură cu asasinarea soțului meu și că, anunțându-vă prematur, riscam să-l pun pe fugă... Îmi spune că deține o probă. Ce fel de probă anume n-am reușit să-l fac să-mi precizeze... Nu credeți că ar putea fi vorba de nebunul cu pricina, domnule comisar?

— Nu-i exclus, mă lamentez eu. Nu, nu-i deloc exclus.

— Numele lui e Martinet. Trebuie că-i cel adevărat pentru că toată corespondența îi ajunge la post-restant.

— Mă voi ocupa imediat de acest caz. Omagiile mele, doamnă.

Închid.

— Bun, rostește frumosul Martinet radios ca o primăvară (sau cel puțin ca un bec din raionul mărfurilor pentru bărbați), unde rămăsesem?

— Nu-mi mai aduc aminte, bolborosește valorosul San-Antonio, omul care înlocuiește tabla de înmulțire și praful de strănutat. Nu, nu mai știu unde rămăsesem, dar în schimb, aș putea să-ți spun unde am ajuns! La zero, băiete! Cumătra Montféal tocmai mi-a relatat conversația voastră. Ne-am bucurat prea repede, trebuie să recunoaștem.

Rămâne mască, bietul țap. Și el care se și credea comisarul Maigret ameliorat cu Sherlok, acum se dezumflă.

— Nu face nimic, îl consolez eu, în meseria noastră așa stau lucrurile: trebuie să tragi pumni la dreapta și la stânga la nimereală, mai înainte de a-l pocni pe adversar.

CAPITOLUL XVIII

Dacă e cineva fericit să-l vadă sosind pe fermecătorul San-Antonio aceea este Félicie, formidabila lui mamă!

— Fiule! exclamă ea, eram neliniștită.

— Și de ce, mami...

— Nu știu... Uite așa.

— Ai ceva noutăți?

Devine gravă.

— Nu îndrăznesc, face ea.

— Ce anume nu îndrăznești?

— Să-ți comunic rezultatele anchetei mele.

Niciodată n-am văzut-o în starea asta pe mami. Dacă începe să-și dea aere ca cei din Biroul Doi, am pus-o de mămăligă. De obicei nu-i ea omul să facă fasoane.

— Care-i cauza?

— Mi-e frică să nu mă înșel, Antoine.

Ceea ce implică faptul că a descoperit ea ceva.

— Totuși aș vrea să te aud. Tot ce ai să-mi spui nu va fi reținut împotriva ta, nu ne aflăm în Statele Unite.

— Ei bine, fii atent... După ce ai plecat, am stat și m-am gândit. Mi-am zis că hotelul nostru e pe drumul spre biserică și că treaba cu mașina s-a produs înaintea orei de slujbă.

— Nu mă prind.

— M-am dus să stau de vorbă cu ministranții, înțelegi?

Pocnesc din degete și-i aplic Féliciei un pupic entuziast.

— Genial. Știu acum de la cine moștenesc aceste calități excepționale care mi-au atras un asemenea renume!

— Fii modest, Antoine, îmi recomandă ea cu blândețe,

străduindu-se să nu râdă. Deci, m-am întâlnit cu ministranții, i-am luat la întrebări și unul dintre ei mi-a spus că a văzut pe cineva închizând portiera mașinii.

— Dar e strașnic! Cine?

— Jeanot!

— Care Jeanot, cine e Jeanot?

— Băiatul care spală vasele în hotelul nostru.

Mă apucă de braț și mi-l strânge.

— Dar mă tem să nu mă fi mințit. Te poți încrede în mărturia unui copil? E ceva așa de grav, înțelegi tu?

— Să nu-ți faci griji, mami, știu eu cum să procedez.

Și ăsta-i adevărul, băieți, cunosc cel puțin douăsprezece mii de dame care ar putea să vă confirme.

Mami rămâne neliniștită. E așa de bună, Félicie, că se teme pentru susnumitul Jeanot.

— Și pe urmă, reia mami, Jeanot poate că doar s-a uitat la mașină fără să facă nimic rău...

— Sigur că da, nu te mai chinui așa, știu eu să intervin cu tact în asemenea împrejurări.

Un nou pupic sedativ pe fruntea bătrânicii ăsteia cumsecade. Pe urmă mă duc să sondez prin părțile bucătăriei. Hangiul e în zor mare. Pregătește vițel cu smântână ca să mai schimbe placa. Cu felioare subțiri de ciuperci cultivate la Fouilly-les-Truffes. Ajutorul lui, care-i servește de bucătar prost (el chiar strică mâncărurile), de spălător de vase, de fochist (el e cel are se duce să caute cărbuni în pivniță) și de cal de bătaie, îi stă alături și pregătește cu promptitudine un beșamel.

Îl fixez drept în cocarde și constat că ochii lui se derobează ca o stripteaseusă. „Ia te uită, ia te uită” îmi zic eu în sinea mea, fiindcă vorbesc curent această limbă!

Hangiul se străduiește să afișeze o bună dispoziție pe care n-o încearcă nici pe departe.

— Aveți nevoie de ceva, domnule comisar?

— Da, aș vrea să vă rog să mi-l împrumutați pe Jeanot

pentru zece minute. Am ceva greu de cărat și mi-ar trebui o mână de ajutor.

Patronul Vechiului Donjon își reprimă o grimasă.

— E chiar așa urgent?

— E urgent, îi răspund eu liniștit.

— Bun, face specialistul în carne de vițel, lasă beșamelul, Jeanot, și grăbește-te!

Iată-mă deci plecat, pe urmele mele cu un Jeanot, care se simte mai puțin în apele lui ca un fileu de solă.

Am eu așa o idee că ancheta abilă efectuată de strașnica mea mămică nu va întârzia să-și arate roadele.

— Unde mergem? orăcăie Jeanot. (Ar graseia el bine dar n-are putere să-l rostogolească pe „r”.)

E un băiat voinic, cam de douăzeci și trei de ani, cu o frunte îngustă ca panglica unei mașini de scris, ochi stinși și o gură mare băloasă. Părerea mea e că toată viața are să spele vase. Și nu în serviciul comandantului Cousteau[41], vă asigur eu.

— În camera mea, îi răspund scurt.

Urcăm amândoi. De cum am intrat, caută din instinct un geamantan sau un obiect greu care ar veni în sprijinul pretextului invocat de mine pentru a-l rechiziționa. Dar nu zărește nimic, nimic!

Închid ușa, răsucesc cheia și încep să mă joc cu ea. Bietul băiat rămâne mască. Folosesc cheia ca pe țeava unui revolver și o sprijin în pieptul lui larg de spălător de vase. Se trage înapoi. Îl împing așa fără milă până în dreptul unui fotoliu Voltaire și-l oblig să se așeze.

— Câți ani ai tu, măi Jeanot? trec eu la atac suav.

— Douăzeci și patru, se bâlbâie el.

— Deci, ești major și vaccinat. Ce-ai făcut tu azi

[41] *Jacques-Yves Cousteau* -1910 – 1997 - ofițer de marină, oceanograf și cineast francez. A condus mai multe campanii oceanografice la bordul vasului *Calypso*. A realizat filmul *Lumea tăcerii* (1955) și *Lumea fără soare* (1964). (n. tr.).

dimineață o să te cam coste cinci ani de pârnaie. Dacă nu cumva ai mai suferit și alte condamnări până acum?

Saliva i s-a solidificat ca ghipsul. Nu mai poate s-o înghită, i-a rămas lipită de plafon.

— Da' eu...

— Tu?

E pradă unei spaime violente, iar sertarul lui de jos e cuprins de un tremur ușor.

— Hai, dă-i drumul! erai gata să spui ceva...

— Nu, eu...

Mi se face milă. Jeanot, nu-i el cretin, dar intelectul lui e mai puțin dezvoltat decât bicepșii.

— Cine ți-a dat chestia aia pe care ai prins-o sub bancheta mașinii mele azi dimineață?

Clopotele din Bâle[42] și clopotele din Aragon[43] trebuie că au început să sune în bomboniera lui. Privirea i-a rămas fixă și muci ca de școlar încep să i se prelingă din nasul livid.

— Nu vrei să vorbești aici? Preferi să discutăm despre toate astea la comisariat? Bun, cum ți-e voia...

Face un gest disperat.

— Eu... a fost... A fost o glumă, dom'le comisar.

Uf! I-a dat drumul! Extracția are să fie ușoară.

— Farsele tale sunt cam zgomotoase, Jeanot.

— Vream, a fost din cauza ziarelor... Când am aflat că domnul Bérurier... Am vrut s-o fac pe nebunul ăla, mă înțelegeți?

Iată dar ce pericol reprezintă presa! Seamănă formule. Creează mituri și eroi de fapt divers, iar cei pe care nu-i ajută mintea, cum e cazul ajutorului de bucătar, se lasă prinși în joc. Vor să-și dovedească ce grozavi sunt, să participe și ei la aventură...

---

[42] *Bâle* - în germană Basel, localitate din Elveția. (n. tr.).

[43] *Aragon* - comunitate autonomă din nord-estul Spaniei. (n. tr.).

— Ah! voiai să te joci de-a nebunul, băiețică?

— Da. Dar nu știam ce stricăciuni poate să cauzeze. Era numai o grenadă de antrenament pe care am adus-o de la regiment. Mă gândeam numai să-l bag în sperieți pe prietenul dumneavoastră.

Mă uit fix la nefericitul băiat, învârtind întruna cheia pe deget.

— Și nu ți-a trecut prin cap că în grenada ta, așa-zis inofensivă, ar putea să fie pulbere? Pulbere care a aprins tapițeria banchetei! Neghiobule!

E peste puterile mele. Îi cârpesc două labe ca la carte. Să dea foc la o mașină aproape nouă ca să se distreze! Asta-i prea de tot, te revoltă!

Pentru o clipă, mă încearcă dorința s-o bag la pușcărie pe larva asta. Și pe urmă, mă gândesc că n-am să fac astfel un serviciu societății. Până acum n-a fost decât un nătărău. La închisoare are să devină un răufăcător. Poate că lecția asta va fi salutară pentru el și-i va pieri cheful să se singularizeze? Din moment ce asigurările îmi vor plăti roaba!

Și pe urmă, mai e și Félicie. Ar durea-o inima să afle că din cauza ei un tinerel neisprăvit gustă paiele umede din celule.

Îl ridic de reverele hainei lui în carouri mici.

— Ascultă, tâmpitule! Îți mai dau o șansă. Dacă ai să mergi drept, totul are să fie în regulă, dar dacă ai să calci strâmb, am să te trimit să confecționezi pâslari până ai să te mucegăiești cu totul, pricepi? Ține minte că astea nu-s vorbe aruncate în vânt. O să fim cu ochii pe tine. Consideră-te un om fericit fiindcă eu am inima la fel de mare ca prostia ta! Hai, șterge-o de aici!

Lacrimile îi curg pe obraji. Se oprește în dreptul ușii și îngână:

— E închisă cu cheia!

Îi deschid. Își ridică mâinile să-și apere fața, dar

primește în noadă pantoful meu numărul 42. Faptul îi permite să coboare șase trepte fără escală. Abia a dispărut băiatul că mami a și ieșit din camera ei îngrijorată.

— Ei?

— El a fost autorul. O grenată de instrucție adusă din armată. Ținea cu orice preț să devină interesant.

— Ce i-ai făcut?

— I-am ars o pereche de palme, ce-ai fi vrut să-i fac? S-ar fi căptușit cel puțin cu doi ani de închisoare, la ce bun?

E rândul mamei să verse lacrimi. Mă strânge în brațe.

— Ești un băiat tare bun, Antoine.

— Ce să-i faci, rostesc eu. Nu-i vina lui că viața e așa dezgustătoare și i-a pus grenade în labe mai înainte ca să-i vină mintea la cap!

Mă îndrept spre fereastră ca să privesc aurul înserării care lasă. Amintirea Natachei nu-mi dă pace. Haioasă treabă! Pe moment eram doar preocupat s-o trag de limbă. Abia retrospectiv farmecul ei slav își face efectul asupra mea. Are ochii așa cum îmi plac mie, un corsaj care-și îndeplinește îndatoririle. Aș fi încântat să-mi petrec concediul în decolteul ei.

— Ancheta avansează? se interesează Félicie.

Mă uit la moara veche din preajma hotelului, la ochiul de apă acoperit de nuferi, la stăvilarele ruginite, la sălciile plângătoare.

— Da, mami; strașnic. Niciodată n-am avut de a face cu un caz asemănător. Trei candidați morți în decurs de opt zile. Primul s-a sinucis, al doilea a fost asasinat și al treilea a suferit un accident idiot. O serie neagră, ce mai calea, ce mai valea! E o raritate, dar se mai întâmplă și așa ceva.

— Prin urmare, rezumă pertinent mama celebrului comisar San-Antonio, prin urmare, Antoine, nu ți-a mai rămas de demascat decât un singur criminal.

— Yes, mami, unul singur.

Venind de jos, se aude cântecul *Celor trei plăpumari*.

Fiindcă deci,
Fiindcă noi,
Fiindcă suntem plăpumari!

Imnul războinic e intonat de trei glasuri de beţivi!

Sunt cheflii mei cu limbile încleiate, altfel zis, Béru, Pinuche, Morbleut.

Félicie izbucneşte în râs. O cuprind de mijloc.

— Hai, mami, să coborâm şi noi să ne mai încălzim sufletele!

* * *

Căţărat pe o masă, sub privirile scandalizate ale englezilor, Béru perorează.

— Doamnelor şi domnilor, dacă programul P.U.Ţ.A. nu vă convine puteţi să vă duceţi la naiba! Până una alta, ofer o sticlă cu vin nou la fiecare să ude viitoarea mea erecţie la Adunarea legitimă...

— Legislativă! îl corijează Morbleut.

— Mă-ta pe gheaţă! obiectează Béru. N-o să-mi dea acum lecţii de franceză un boşorog de adjutant de jandarmerie, asta mi se pare culmea!

Morbelut vede roşu dinaintea ochilor. Declară că o să-i facă rău la lingurică dacă mai rămâne adjunctul unui neghiob de poliţist şi că o să demisioneze. Pinaud, care gândeşte prostul, nu mai poate de bucurie. Sunt gata să se ia la harţă şi consider oportun să intervin.

— Béru, tranşez eu, în loc s-o faci pe bufonul, ar fi mai convenabil să-ţi îndeplineşti munca de poliţist Te-am însărcinat cu o misiune şi ai lăsat-o de izbelişte, ca să te pierzi în meandrele unei campanii electorale ridicole, care ne împroaşcă de ruşine!

Grasu îmi răspunde că, dacă doar ruşinea are să mă

împroaște, n-am să mai am nevoie să apelez la curățătorie; ceea ce este un raționament valabil.

Apoi, îmi respinge criticile cu mândrie:

— În privința muncii mele eu mi-o fac cu toată campania electorală. Negustorul tău de naftalină, Bécollomb, l-am urmărit la ieșirea de la serviciu. Deși eram trei care ne țineam după el, nu-i așa, voi de colo?

Pinaud și Morbleut confirmă.

— De altfel, urmează Bérurier, e un ins plictisitor. Își petrece toată viața la biserică. Când a plecat de la lucru acolo s-a dus.

Privirea lui de bețivan se mai limpezește puțin.

— A, da! să-ți zic ceva apropo... În biserică era unul dintre băieții noștri de la comisariat cu văduva Cutărică. Parlamentau nevoie mare! Bécollomb trebuie că-i gelos foc, fiindcă pe urmă l-a urmărit pe inspector până la comisariat. Și după aia...

Nu-l mai ascult. Fir-ar al naibii să fie, totul se explică! Mă prind acum ce anume a motivat telefonul cumetrei Monféal. Ea îl pusese la curent pe Bécollomb de întâmplarea cu așa-zisul șantajist. Celălalt a urmărit operațiunile. Și, atunci și-a dat seama că tontul ăla de Martinet venea la comisariat să dea raportul. S-a prins de capcană și s-a grăbit să-și prevină complicea în doliu (s-ar putea s-o cheme Georgette, apropo?)

Madam Monféal mi-a dat atunci un telefon, ceea ce o făcea albă ca neaua în ochii mei.

Îl strâng în brațe pe Gras.

— Domnule președinte, fac eu, acțiunea domniei voastre și-a adus roadele...

— Sunt cumva dovleci? intervine sarcastic Morbleut.

Dar ironiile lui răutăcioase zboară prea pe sus ca să arunce vreo umbră asupra seninătății béruriene.

— Dragii mei prieteni, le spun eu, urmați-mă. Trebuie să-l luăm la întrebări pe cetățeanul Bécollomb. Și pe urmă, cu

cât sunt mai mulți nebuni cu atât e veselia mai mare.

Morbleut își răsucește mustața între degetul mare și arătător.

— Îmi permiteți să-l iau la bumbăceală? mă imploră el. Doar nițeluș, ca să vă arăt cum operez eu.

CAPITOLUL XIX

Suntem cu toții în mașină și pun cheile în contact când un 403 negru oprește în fața noastră într-un nor de praf. Inspectorul Glandu iese precipitat, cu gura despicată de la o ureche la alta într-un zâmbet.

— Domnule comisar! O veste mare! O veste mare!

— Ce s-a întâmplat, fac eu, nevasta dumitale a născut cvintupli?

— Păi, eu nu sunt însurat! se domolește el.

— Așa credeam. După cunoștința mea doar un tătic de cvintupli proaspăt debarcați poate fi așa de exaltat.

După dușul rece, îmi raportează:

— Voiam numai să vă spun că l-am găsit pe Mathieu Mathias.

E rândul meu să mă apuce dansul Sfântului Guy[44].

— Ce?

— E acolo, în mașină. L-am săltat dintr-o cârciumă din Couillasson-le-Guerrier, la patruzeci de kilometri de aici. Și am găsit asupra lui două milioane, în bani lichizi.

Mă apropii de acel 403. Un individ prost bărbierit, cu ochii ca niște struguri stricați, molfăie un chiștoc vechi. Are mâinile prinse în cătușe și stă între doi agenți.

— Salut, Mathias, fac eu plin de amabilitate, luând loc pe bancheta din față. Gata, s-a terminat vacanța?

Își lasă asupra mea privirea posomorâtă și congestionată.

— S-ar părea că ai câștigat la loterie?

---

[44] Boală de nervi caracteristică prin mișcări involuntare și dezordonate ale mușchilor. (n. tr.).

Tăcere.

— Ai noroc în ghinionul tău, îl asigur. De șase luni uciderea nevestei tale a intrat în prescripție. Așa că, va trebui să dai seamă numai de asasinarea contelui.

Începe să vorbească. Mai curând să latre.

— N-am făcut-o eu!

— Ce speri tu, să ne îmbrobodești, băiete? Înseamnă că ești un neghiob!

— S-a omorât singur!

— Nu-i cu putință!?

E minunat să constat, dragele mele, cât de just am văzut eu lucrurile, nu? Sunteți de acord că, în privința perspicacității, San-Antonio al dumneavoastră face tot atâtea parale ca și în amor!

— S-a sinucis! articulează Mathieu cu glasul lui stins, mai grasseiant ca o furculiță de cartofi în ulei încins.

— Asta-i ceva nou, mint eu. Ia povestește puțin ca să ne dăm seama dacă ai talente pentru istorioare de adormit copiii.

— Ăsta-i adevărul, se încăpățânează bețivul.

Curioasă treabă, băieți! Trebuie că glanda mea periferică ia apă, fiindcă sunt mișcat de necazul acestui tip, așa cum puțin mai înainte mă mișcase cel al lui Jeanot, ajutorul de bucătar.

Încă un om singur!

Universul e un furnicar monstruos de oameni singuri. V-o spun, și tot v-o spun, și am să v-o spun mereu: din clipa în care ți se taie cordonul ombilical, ai dat-o naibii. Ajungi singur-singurel. Pentru totdeauna. Pentru eternitate! Unicul moment pentru care merită să trăiești sunt cele nouă luni de adevărată vacanță la sânul matern. Nu vă hliziți, vă jur că sunt realist, doar realist.

Mai târziu e distracție; iluzii, un joc colectiv cu mult mai puțin atrăgător decât dansul din buric!

— Cum s-au întâmplat lucrurile? rostesc eu.

În vocea mea se percep accente care-l tulbură nu numai pe Mathias, ci și pe gardienii care-l escortează.

— Lucram în grădină. Am auzit niște împușcături. M-am dus să mă uit. El zăcea pe jos... Încă mai tremura. Am fost mirat...

Te cred și eu, Antoine! A avut și de ce să se mire!

— Și atunci, dragul meu?

— Am crezut că o să vină ceilalți...

— Servitori?

— Da. Dar ei nu veneau...

— Atunci, ai luat cele două milioane care se aflau în sertarul deschis și te-ai dus să le ascunzi în gamelă. Ai îngropat-o și ți-ai văzut mai departe de treabă, de parcă nimic nu s-ar fi întâmplat, am dreptate sau nu?

E și mai uimit decât atunci când a descoperit cadavrul primului candidat.

— Da...

Da-ul lui nu-i numai un răspuns, e de asemeni și o întrebare.

— De ce i-ai pus receptorul în mână?

— Nu-i adevărat. Eu nici nu l-am atins...

— O clipă, fluturaș, intervin eu. Știi bine că asta n-o să te coste mai scump. Ai tot interesul să spui adevărul.

— Vă jur! afirmă el întinzând mâna.

Cei doi agenți pufnesc în râs.

— Gura! tun eu.

Mai nostim e că-l cred pe acest Mathias. Are acele intonații, priviri, ticuri care nu te înșeală.

— Cum era contele?

— Pe jos...

— Asta mi-ai spus. Dar ținea revolverul în mână?

— Da.

— Și receptorul telefonului?

— Atârna de fir...

Brusc realizez. Valetul. Servitorul născut în casa

contelui și pentru care sinuciderea este un act nedemn! Moșulică e cel care a machiat suicidul în crimă.

— A doua zi, când ai citit la ziar și ai văzut că lumea credea că-i vorba de o crimă, te-ai dus să-ți recuperezi pe șest banii și ai șters-o. Am dreptate?

— Da.

— Și sperai să scapi basma curată?

— Nu știu. Mi s-a făcut frică...

— Te-ai gândit că ancheta poliției îți va descoperi adevărata identitate?

— Da.

— Mai aveai o crimă la activ. Ți-ai zis că ai să fii acuzat în mod automat, nu-i așa?

— Da.

— Ei bine, nu, după cum vezi, poliția nu-i chiar așa de tâmpită cum credeai tu.

Dau să cobor din 403, fiindcă confrații mei, impacientați, claxonează din cealaltă mașină, dar mă răzgândesc.

— Tu ți-ai ucis câinele?

— Da.

Oftez.

— Fiindcă se lua după tine?

— Mi-era frică să nu mă găsească acolo unde am să mă duc...

— Sărmane om, îi spun, era singurul tău prieten!

CAPITOLUL XX

Jean-Louis Bécollomb, dacă muncește pe strada celor Două Biserici, locuiește, dimpotrivă, pe strada Danton[45] (botezată astfel pentru că toate ferestrele caselor aveau ghilotină). Trăiește într-un apartament mic, mansardat.

De pe acuma e în pijama și halat de interior când sunăm noi. Mutra lui, în măsură să-i pună pe fugă pe clienți, te duce cu gândul la o reclamă pentru pilule hepatice. Când dă cu ochii de atâta lume pe ștergătorul lui, se încruntă.

— Ce mai înseamnă asta?

Îl împing spre interiorul domeniului său. Un motan mare, castrat, toarce pe o pernă. Miroase a parfum ieftin. A împânzit casa cu lampioane, ca să fie mai vesel, mai vicios. Aici trebuie că-i dă lustru coanei Monféal. Eu, care cunosc viața și felul cum trebuie să te servești de ea, pun pariu pe tot ce aveți contra a ceea ce eu n-am, că tipul ăsta, în ciuda mutrei sale imposibile, trebuie să fie un Casanova, în genul lui. Nu cei mai frumoși se dovedesc și cei mai buni la pat; în ceea ce mă privește, eu sunt una dintre rarele excepții care confirmă regula.

Debilul ăsta, cu nasul care-i face slalom și ochii mâncați de molii, nu-i exclus să fie valoros altminteri.

— Presupun că mă recunoașteți?

— Oh! perfect, rostește el fără să se tulbure excesiv.

---

[45] *Georges Jacques Danton* (1759-1794) - avocat și om politic francez, orator cu putere de convingere și impetuos a fost membru al Comitetului salvării publice în 1793. A cerut oprirea regimului Teroarei. Acuzat de trădare, e ghilotinat din ordinul lui Robespierre. (n. tr.).

Lasă impresia că-i plictisit, dar nicidecum speriat.

Oamenii din escortă intră pe urmele mele. Ușa se închide.

Undeva, în sufrageria lui stil Charles XI, un radio cântă în surdină melodii menite să vindece celulita.

Intrăm aici. Mai ciudat e făptul că eu n-am dreptul să-i fac această vizită nocturnă. Și mai caraghios e că tipul știe asta.

— Vă culcaseți, mă scuz eu.

— Mă pregăteam să mă întind în pat. Pentru ce această vizită... tardivă, domnule comisar?

Mi s-a făcut lehamite. Nu mai am chef să vorbesc. Mă hotărăsc să joc riscant. Individul ăsta nu mă înduioșează deloc. Singurătatea lui e de proastă calitate.

— Béru, te-ar deranja dacă ai lua conducerea operațiunilor?

— Tocmai voiam să-ți propun, îmi răspunde prietenul meu.

Pinaud mângâie posteriorul de porțelan al unei statuete sugestive. Morbleut nu mai respiră cu nasul. Face un zgomot ca de forjă forjând oțelul victorios.

Grasu meu, îl cunosc eu bine. În împrejurări excepționale știe să se dovedească excepțional.

Își smulge pălăria și gătește cu ea o Diană care se întreabă ce-o fi dat peste ea. Pe urmă își scoate haina, o așează pe spătarul unui scaun și se apropie de Bécollomb. Nu scoate o vorbă. Se uită la el. Liniștea ne doare. Și durează. Nu se aude decât respirația nazală a tovarășului Morbleut, care ar trebui să se opereze de vegetații într-una din zilele astea.

— Vă... vă rog! scârțâie Bécollomb.

— Mulțumesc, răspunde Grasu.

Cu domnia sa, nu se știe niciodată, în cazuri ca cel de față, cum o să meargă treaba și unde are să ajungă. De data asta, demarează cu o lovitură a antebrațului sau, mai

exact, cu un cot tras în dulapul plăpândului. Negustorul de hârtie igienică icnește și se apleacă înainte. Cu aceeași lovitură de cot, dar sub bărbie, Béru îl ridică pe verticală.

— Să nu-mi pici chiar de la început, tipule, îl sfătuiește el, abia am debutat.

— Ajutor! țipă scociorâtorul.

— Te-ai scrântit de-a binelea! îl asigură Béru. Strigi după ajutor și tu ai aici să mai vinzi și altora, fiindcă ai poliția la domiciliu.

Morbleut geme. Ar vrea să intre și el în acțiune drept pentru care face un pas înainte. Grasu îi barează drumul adjunctului bău.

— Îmi permiți, Popaul? Cine e activ aici, tu sau eu? O să-ți rămână restul, dacă o să mai rămână.

Îl înhață pe Bécollomb de ceafă cu laba lui groasă și-l lovește violent de capul lui din bronz. Se aude un „bong”. Bécollomb se înmoaie. Are ca o slăbiciune în rotule. Béru îl susține. Adoratul dumneavoastră San-Antonio își spune că, dacă individul în cauză e alb ca Persilul, e pasibil să ajungă într-o închisoare corecțională, el și vajnicele lui ajutoare.

Îl roagă cu ardoare pe Dumnezeu ca Bécollomb să se fi făcut vinovat de ceva, cât de cât.

— Protestez! bolborosește Bécollomb.

— Află că nu faci bine! e de părere Béru.

Și se dezlănțuie în toată regula. Îl ridică pe sus pe comersantul de detergenți și face cu el înconjurul camerei lovindu-l în cap la fiecare pas. După care, îl propulsează într-un balansoar vechi, un picior al căruia își dă duhul. Tipul se prăbușește în mijlocul dărâmăturilor, antrenând în căderea lui o consolă (care nu-i în stare să-l consoleze câtuși de puțin) deasupra căreia se afla statuia ecvestră a mareșalului von Heurchtroukz, văr prin alianță cu familia germană a generalului.

— După mine! După mine! urlă Morbleut.

În lipsa unei lămpi de sudură, își pune în funcțiune

bricheta și o plimbă pe sub nasul tumefiat al lui Bécollomb.

Pinaud, care tocmai a descoperit o gravură reprezentând o damă de prin 1900, mi-o arată.

— Pe vremea aia, femeile știau să se îmbrace mai bine, e de părere el. Vreau să sper că într-o bună zi moda asta are să revină.

— Opriți! Nu mai! strigă Bécollomb.

— Vorbești? îl întreabă Popaul Morbleut.

— Da.

Morbleut suflă în flacăra fumegândă a brichetei. Bagă obiectul în buzunar și-mi aruncă o privire triumfătoare.

— E rândul dumitale, tânărul meu prieten, e prăjit atât cât trebuie!

Îmi șterg cu un colț de batistă umezită în salivă care - măcar o dată - e a mea, reverele vestonului stropite de sânge. Halal carnaj! Și cu toate astea, continuu să nu simt nici un pic de milă.

— Oh! fac eu cu un aer cu atât mai detașat cu cât sunt pe cale mai exact să detașez o pată de pe vestonul meu, Bécollomb nu are mare lucru să ne spună, decât „da”. Eu știu foarte precis cum s-au petrecut lucrurile.

Și, bunicuțele mele dragi, mai formidabil e că nu blufez. Văd. O extralucidă care citește în zațul de cafea cum ar citi în ziarul *Parisien Libéré* n-ar vedea mai bine. E un dar al meu, ce mai! Totul devine limpede, brusc... Știți, dimineața, când perdelele sunt trase, iar deșteptătorul vi s-a oprit, aveți impresia că-i noapte. Și pe urmă dați draperiile la o parte și ziua apare plină de soare și de oameni treji.

Eu tocmai m-am trezit, fraților.

Am tras draperiile. Afară e frumos! E adevărul!

— De o bucată de vreme ești amantul doamnei Monféal, încep eu. Și, la fel ca mulți alți amanți, ești gelos pe soțul ei. Gelozia asta n-a mai avut limite când ai înțeles că el probabil avea să devină deputat. Moartea contelui de

Martillet-Fauceau ți-a dat atunci o idee: cea de a-l ucide pe Monféal. Idee bizară, dar care rezista argumentelor. Asasinarea unui al doilea candidat acredita teza unui dement criminal care îi lichida pe oamenii politici din regiune. Ai înțeles că toată această conjunctură îți era favorabilă, că ocazia de a comite o crimă perfectă era unică. Prin urmare, pentru anchetatori devenea evident faptul că același asasin a acționat de două ori.

Se holbează la mine cu ochii lui plini de borș negru.

Și el mă crede un supraom. Oare chiar se înșeală? Biografii mei, mai târziu, vor rezolva problema.

Și merg mai departe:

— Ți-ai asigurat complicitatea metresei. În dimineața crimei, a fost atentă ca bona să fie ocupată în bucătărie, antrenând-o în legarea borcanelor cu dulceață. Ai sosit la ora stabilită. Ai așteptat pe palier. Ea ți-a deschis într-un moment în care drumul era liber. Te-ai dus și i-ai făcut de petrecanie bietului Monféal. Apoi, ai ieșit. Ai așteptat o clipă, tot pe palier și ai sunat. Servitoarea a venit să-ți deschidă. I-ai pus în mână niște documente și ai plecat. Trebuia ca vizita dumitale să fie oficială, pentru a avea un alibi în cazul în care cineva - cum ar fi portăreasa, de exemplu - te-ar fi văzut intrând în clădire. Frumoasă treabă! Totul era calculat la milimetru, bătrâne. Ar fi trebuit să reușești.

Numai că, vezi dumneata, crima era prea perfectă.

Arăt spre Bérurier care, satisfăcut, își destinde încheieturile, trăgând de fiecare cârnăcior în parte.

— Inspectorul principal Bérurier, aici prezent, e un înțelept. El a declarat într-o zi că nu există crimă săvârșită într-un spațiu închis, rupt de exterior. Concluzia: asasinul se afla în apartament sau fusese introdus de unul dintre cei ai casei. Circumstanțele, totuși, erau de partea dumitale. Până ce, nenorocitul de Lendoffé, al treilea și ultimul candidat, a murit prostește câteva zile mai târziu.

— Fiindcă e vorba de un accident, nu-i așa? se umflă în pene Maiestatea sa.

— Sunt convins, Grasule. Pentru că o crimă într-un spațiu închis...

Coechipierii mei declară în cor:

— Așa ceva nu există!

* * *

Bécollomb face mărturisiri complete, confirmate de dezmățata aia de văduvă Monféal. Eu prezint presei în delir o declarație senzațională. Vă dați seama, o escadrilă de fapte uluitoare: un suicid, o crimă, un accident! Comisarul San-Antonio pune la podea misterul în patruzeci și opt de ore! O sinucidere deghizată în asasinat! O crimă perfectă! Un accident care la prima vederea aduce cu o lichidare a victimei! Romanticul telefon al Natachei care închide receptorul chiar cu o secundă mai înaintea ca omul să-și composteze inima. Mathieu Mathias și cele două milioane îngropate... sub trandafiri! Nu-i o nimica toată, nu-i o tartă cu cremă, vreau să zic cu crimă!

Prima pagină a ziarelor e plină cu mine! Triumful carierei mele!

Mă întorc din concediu într-o atmosferă indescriptibilă. Lumea îmi cere autografe. Sunt aclamat. E strașnic să ai cap și să fii suveranul poncif[46] al investigațiilor criminale!

Poza mea, pe coperta revistei „*Detectivul*”.

Trebuie să trăiești așa ceva ca să poți crede!

A doua zi, Bătrânu mă strânge la piept. Îmi spune „băiete dragă”! Iar domnul ministru ține să-mi strângă cartilajele.

Rețineți că pentru așa ceva nimeni n-are de gând să-mi

[46] Lucrare banală, lipsită de originalitate. Joc de cuvinte: suveran pontif, suveran poncif. (n. tr.).

mărească salariul. La noi, e important numai dacă ai vechime. Și dacă începi să nu mai fii în vederile lor, te catapultează urgent la pensie.

Asta-i viața, ascultați-mă pe mine!

CONCLUZIE (I)

Ei bine, da! Există una a acestei extraordinare anchete.
Dar ce zic eu, sunt chiar mai multe.
Să le luăm pe rând, copii?

* * *

În dimineața astă e luni. Nimic de mirare, având în vedere că faptul se reproduce o dată pe săptămână, de preferință între duminică și marți. Ajung la birou destul de devreme, proaspăt ca un trandafir abia înflorit. Am de gând să trag o raită pe bulevardul Port-Royal să reiau aventura cu acea Natacha a cărei amintire îmi sfredelește mintea.

Iată una care va avea dreptul la un regim de favoare, v-o spun eu. Fiindcă nu știu dacă ați băgat de seamă, miopi cum vă știu și cu aerul vostru de tonți, dar eu nu mi-am oferit nicio fetiță pe parcursul acestei triple anchete.

Chiar de la intrare dau peste Martinet și Laplume, la fel de zâmbăreți și trepidanți și unul și celălalt.

— Domnule comisar, mă anunță primul, am o noutate...

— Iar! exclam eu gata să leșin.

— Da. Închipuiți-vă că în urma unei anchete minuțioase, am descoperit că Achille Lendoffé avea întâlnire cu o târfă din Bellecombe, de aia nu oprise el motorul...

Iată-mă descotorosit de o obsesie care mi se învârtea în cap. Deci, am avut dreptate pe toată linia.

— Bravo, băiete. Ai făcut o treabă bună și completă. Am să-mi aduc aminte.

Mă întorc spre Laplume.

— Și tu, tu n-ai nimic să-mi aduci la cunoștință?

— Ba da, domnule comisar, dar n-are nici o legătură cu serviciul.

— Spune, totuși!

— E vorba de Natacha Bannet. O mai țineți minte?

Inima începe să-mi fremete.

— Bineînțeles că mi-o aduc aminte. Ce-i cu ea?

— Ei bine, s-a făcut!

— Ce s-a făcut?

— Am răsturnat-o. N-a fost prea ușor, dar mi-a reușit. E o fată care a avut multe decepții.

Se înroșește și adaugă, coborând glasul:

— Rămâne între noi, tipa s-a hotărât să recupereze timpul pierdut, e un vulcan nu alta!

Fac un efort să-mi ascund decepția.

— Cu atât mai bine, băiete, cu atât mai bine...

Îl bat pe umăr pe acest nou Haroun Terzieff.

— Baftă! Când ai să te saturi de ea, să n-o arunci - ar mai putea fi utilizată.

Puțin cam înțepat în regiunea prostatică, urc până la strămoșul.

De când cu triumful meu bellecombais, mă unge cu toate pomezile, pe lângă care vaselina nu face nici două parale.

În momentul în care bat la ușa lui capitonată, ajung până la mine glasuri iritate.

— Intră! urlă Bătrânu.

Pătrund în biroul directorial. Îl descopăr aici pe Bérurier, instalat într-un fotoliu, cu prohabul descheiat și pălăria nouă lăsată neglijent sub fesele lui distrugătoare.

— E un ultimatum, am zis! îi aruncă rasul.

Spusele lui însă nu par să-l miște pe Béru. Are aerul unui om fericit. Toată lumea, cu excepția străbunului, pare bucuroasă în dimineața asta.

Cum sunt responsabil de faptele lui Béru în fața

superiorilor mei, mă informez asupra noilor lui pozne.

— Fii atent! îmi spune șeful băgându-mi sub nas un ziar, ia și citește!

Pe două coloane de pe pagina a doua, descopăr, acoperit cu creion roșu, următorul titlu:

În regiunea Sein-et-Eure, inspectorul principal Bérurier a fost ales cu o majoritate de 99%.

Orice ai zice, efectul e extraordinar, rățoilor!

— Nu-i cu putință! îmi dau eu duhul.

— Testual, mi-o întoarce Grasu. Sunt deputat de Seine-et-Eure. Ce zici de un succes ca ăsta?

— Nici nu vreau să știu! tună Bătrânu. Ori renunți la mandatul ăsta ori părăsești poliția!

Bérurier se ridică, își recuperează clopul, îi redă de bine de rău speranța unei pălării și declară:

— Dom'le director. Când ai norocul să fii alesul poporului ca să-i aperi interesele la Adunarea legitimă, nu renunți cu una cu două.

— Concluzia, ceri să fii scos la pensie cu anticipație?

— Dacă așa pretindeți dumneavoastră și nu-mi lăsați nici o altă rebarbativă, da!

Îmi evită privirea.

— Să știți că regret, șoptește el. Dar ce să-i faci, o ocazie ca asta! Trebuie să mă înțelegeți...

— Ieși afară! urlă Bătrânu.

Béru iese.

Cum e gata să treacă peste prag îi spun încet de tot:

— Béru! ascultă...

Dar el a și plecat.

— E absurd! țipă Bătrânu, masându-și cupola. Absurd. Lumea asta e oarbă, pe cuvântul meu! Tâmpitul ăsta ales cu o majoritate e aproape sută la sută! Am impresia că visez...

— Nu visăm noi, domnule director, obiectez eu. Poporul e cel care visează. Bérurier e bun de gură, iar poporului îi

plac cei buni de gură. A promis luna de pe cer; poporul visează să ajungă pe lună.

Îmi dreg glasul. Iată că brusc, nu mă mai simt deloc fericit. Simt înțepături în gât. În adâncul ochilor, peste tot. S-a terminat cu Béru! Va trebui să mergem mai departe fără el.

Mai rămân un moment să discut despre anchetă cu Bătrânu. Nici el nu-i în apele lui.

Cineva bate la ușă. Plantonul intră aducând un plic constelat cu o enormă pată de grăsime.

— Din partea inspectorului principal Bérurier, face el, înmânându-mi-l. E scrisoarea lui de demisie, așa mi-a spus.

— Îmi permiteți? mă adresez Bossului deschizând plicul.

În interior se află două scrisori. Prima îmi este destinată mie. Citesc:

San-A. Ai asupra mea efectul pilulelor Miraton... Ție îți dau scrisoarea alăturată pe urmă, biscotte îmi face rău la boașe să o pun la poștă cu mâinile mele.

Béru

Iau cealaltă misivă. Ea e adresată domnului Președinte al Adunării Naționale.

Domnule Președinte,

N-o să mai fiți pentru multă vreme și președintele meu, fiindcă eu, Bérurier Alexandre-Benoît, inspector principal și deputat de Saine-et-Eure, demisionez de pe acum. N-o fac cu dragă inimă, vă rog să mă credeți! Dar n-am altă alternanță din cauză că vor să mă vireze din poliție dacă îmi îndeplinesc mandatul. Cu alte cuvinte, e un mandat de virament!

Situația fiind care este, cum se spune pe la noi, prefer mai bine să rămân în postul meu. Și cu toate

astea, am impresia că n-aș fi fost inutil sub Velociclul[47] *Palatului Bourbon. Când e vorba de interesele Patriei, Glasul unui om pe cinste e o coardă vocală în plus la arcul națiunii.*

Prin urmare, adjunctul meu, ex-adjutantul Paul Morbleut, îmi va lua locul. Popaul nu-i băiat rău, atât că are un defect: bea. V-o zic nu ca să-l bârfesc, nu-i genul meu, dar ca să fiți atent să fie pe stomacul gol când o să-l puneți să voteze o lege.

N-ar fi rău să dați niște instrucțiuni în acest sens la cantina Adunării!

Cu omagiile mele doamnei, vă rog să primiți, domnule Președinte, espresia strângerilor mele de mână cele mai republicane.

Alexandre-Benoît BÉRURIER

P.S. - Dacă aș îndrăzni aș mai adăuga: Trăiască Franța!

[47] Hemiciclul - cuvânt pe potriva culturii lui Béru. (n. tr.).

C U P R I N S

CAPITOLUL I.....4
CAPITOLUL II.....14
CAPITOLUL III.....21
CAPITOLUL IV.....32
CAPITOLUL V.....40
CAPITOLUL VI.....47
CAPITOLUL VII.....54
CAPITOLUL VIII.....65
CAPITOLUL IX.....72
CAPITOLUL X.....80
CAPITOLUL XI.....91
CAPITOLUL XII.....99
CAPITOLUL XIII (Sau XII bis pentru oamenii superstițioși).111
CAPITOLUL XIV.....121
CAPITOLUL XV.....128
CAPITOLUL XVI.....140
CAPITOLUL XVII.....145
CAPITOLUL XVIII.....153
CAPITOLUL XIX.....162
CAPITOLUL XX.....166
CONCLUZIE (I).....173